

# Hoofdstuk 3

## Rechtspraakoverzicht

### 2022-begin 2023

## 1. Tendensen

Wat waren in 2022 en begin 2023 de grote tendensen in de dossiers rond mensenhandel en mensensmokkel? De rechtspraakanalyse van deze editie is gebaseerd op de dossiers waarin Myria zich burgerlijke partij stelde, op de beslissingen die Myria ontving van de drie gespecialiseerde centra voor slachtoffers en op de beslissingen die zijn meegedeeld door magistraten of andere partners.

Myria nam dit jaar opnieuw, net als vorig jaar, kennis van een bijzonder groot aantal beslissingen van de gerechtelijke autoriteiten: namelijk 100, waarvan 84 Nederlandstalige beslissingen en 16 Franstalige beslissingen.

Hieronder worden de meest interessante en relevante beslissingen hernoemen, meer bepaald 50 beslissingen<sup>471</sup> met betrekking tot 46 dossiers in de verschillende rechtsgebieden van het land.<sup>472</sup>

- 35 beslissingen van deze selectie gaan over **mensenhandel** en 15 beslissingen hebben betrekking op **mensensmokkel**.
- Opvallend dit jaar is het feit dat er meerdere dossiers zijn, Franstalige en Nederlandstalige, waarbij het Openbaar Ministerie of het arbeidsauditoraat heeft vervolgd voor mensensmokkel (en niet voor mensenhandel) terwijl er sprake is van economische

uitbuiting (in een carwash, in een supermarktketen, in een restaurant) of seksuele uitbuiting. Enkele van deze beslissingen worden nader toegelicht.<sup>473</sup>

- 19 beslissingen handelen over **feiten van seksuele uitbuiting**. Die komen uit de rechtsgebieden van de hoven van beroep van Antwerpen (afdeling Antwerpen en hof van beroep), Brussel (Brussel (Franstalig en Nederlandstalig), Leuven en hof van beroep), Gent (Oost-Vlaanderen (Gent) en West-Vlaanderen (Brugge) en hof van beroep), Luik (afdeling Luik en hof van beroep) en Bergen (afdeling Charleroi en hof van beroep).

Opnieuw gaat een groot deel van de beslissingen inzake seksuele uitbuiting over Nigeriaanse prostitutienetwerken, waarbij de feiten zich vooral in Antwerpen en in Brussel afspeelden, naast een dossier in Luik.

Voorts handelen er veel beslissingen over de **'loverboy'-methode**. Daarbij gaat het om meerderjarige of minderjarige, vaak bijzonder jonge Belgische slachtoffers die komen uit een precare gezinssituatie of die weggelopen zijn uit een jeugdinstelling. Als het gaat om minderjarigen wordt er soms ook gesproken over tienerpooierschap.

In een Franstalig vonnis werd een slachtoffer van een **'loverboy'** gedwongen als **'lovergirl'** te fungeren om andere slachtoffers te werven. De rechtbank sprak haar vrij op basis van het **niet-bestrafingsbeginsel**.<sup>474</sup>

<sup>471</sup> Voor verschillende zaken kwam de uitspraak in eerste aanleg al aan bod in vorige verslagen.

<sup>472</sup> Deze beslissingen worden ook gepubliceerd op de [website van Myria](#).

<sup>473</sup> Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 13 januari 2023, k. B17 (beroep); Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Brugge, 8 februari 2023, k. B17 (beroep); Bergen, 5 oktober 2022, 4e k.

<sup>474</sup> Op grond van artikel 433quinquies, §5 van het Strafwetboek.

Myria merkt eveneens een trend in het aantal slachtoffers van seksuele uitbuiting uit **Latijns-Amerikaanse landen**, zowel in het Franstalige als in het Nederlandstalige landsgedeelte. Vaak gaat het daarbij om **trans(gender) personen**.

Myria kan uit de verschillende beslissingen inzake seksuele uitbuiting opmaken dat seksuele diensten alsmaar vaker online worden aangeboden via seksdatingwebsites, zowel bij de 'loverboys'-dossiers als bij de Nigeriaanse dossiers in het Antwerpse. Daarnaast werden seksuele diensten vaak in privéhuizen, hotels en Airbnb-woningen aangeboden, zeker tijdens de coronaperiode.

Er was een beslissing rond een **kindhuwelijk** dat plaatsvond binnen de Romagemeenschap in Antwerpen. Dat vonnis en dat arrest dateren nog van 2021 maar werden pas dit jaar overgemaakt aan Myria. Omwille van het uitzonderlijke karakter van dat dossier is ervoor geopteerd om het toch op te nemen in dit jaarverslag.

Uit meerdere beslissingen met betrekking tot mensenhandel met het oog op uitbuiting van prostitutie of andere vormen van seksuele uitbuiting blijkt dat rechters vaak verwijzen naar het nieuwe Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht. Wanneer het Openbaar Ministerie verzocht om tenlasteleggingen van werving voor prostitutie, uitbuiting van prostitutie en/of het houden van een huis van prostitutie<sup>475</sup>, onderzochten de hoven en rechtbanken de toepassing van de wet in de tijd. Ze gingen *in concreto* na of de ten laste gelegde feiten na de wetwijziging nog altijd strafbaar waren en – indien dat het geval was – herkwalificeerden zij deze feiten op basis van het nieuwe artikel dat pooierschap strafbaar stelt<sup>476</sup>, zoals bepaald in de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek.<sup>477</sup>

■ 18 beslissingen hebben betrekking op **economische uitbuiting** in verschillende sectoren. Dat is een opvallend hoog aantal dit jaar, omdat Myria in het kader van zijn focus rond economische uitbuiting ook bij enkele arbeidsauditoraten heeft gepolst naar relevante beslissingen. Die worden hieronder voorgesteld per sector: bouw, transport, horeca, bakkerij, carwashes, dag- en nachtwinkels, sorteren

van tweedehandskleding, land- en tuinbouw, huishoudelijk werk, een voetbalclub en ook atypische sectoren (dierenasiel). De beslissingen komen uit de rechtsgebieden van de hoven van beroep van Antwerpen (Antwerpen (afdelingen Antwerpen en Mechelen) en hof van beroep), Brussel (Brussel (Franstalig en Nederlandstalig) en Waals-Brabant en hof van beroep), Gent (West-Vlaanderen (afdeling Brugge), Oost-Vlaanderen (afdelingen Gent en Dendermonde) en hof van beroep), Luik (afdelingen Luik en Namen en hof van beroep).

Myria heeft geen Franstalige vonnissen ontvangen inzake mensenhandel met het oog op economische uitbuiting in de transportsector. Er zijn twee Nederlandstalige beslissingen in deze sector waarvan er een geleid heeft tot een veroordeling voor mensenhandel.

Opmerkelijk zijn de beslissingen waarbij er sprake is van complexe constructies met vennootschappen die werden opgezet om personen als schijnzelfstandigen aan het werk te zetten in dag- en nachtwinkels en carwashes, of – in een dossier – binnen de transportsector.

Er waren twee beslissingen inzake economische uitbuiting waarbij de slachtoffers Belgen waren. In zeker een geval ging het om een persoon met een verstandelijke beperking die uitgebuit werd in een café.

Het valt Myria op dat het dit jaar weinig beslissingen rond economische uitbuiting in de bouwsector heeft ontvangen. Zo was er geen enkele Franstalige beslissing in de bouw.

Myria stelt vast dat om tot het besluit te komen dat er sprake is van arbeidsvoorwaarden in strijd met de menselijke waardigheid – die een bestanddeel vormen van mensenhandel – de rechters rekening hebben gehouden met verschillende elementen zoals de arbeidsvoorwaarden en -omgeving (buitensporige werkuren, overdreven lage lonen, geen rustdagen), huisvesting in slechte omstandigheden, onder diverse voorwendselen inhouden van loon, afhankelijkheid van de werkgever (bijvoorbeeld gebruik van bewakingscamera's).

475 Vroeger ten laste gelegd op grond van artikel 380 van het Strafwetboek.

476 Op grond van het nieuwe artikel 433*quater*/1 van het Strafwetboek. Volgens artikel 2, al. 2 van het Strafwetboek: "Indien de straf, ten tijde van het vonnis bepaald, verschilt van die welke ten tijde van het misdrijf was bepaald, wordt de minst zware straf toegepast". De nieuwe bepaling moet in het licht van het morele bestanddeel als een mildere strafwet worden beschouwd aangezien nu een bijzonder opzet wordt vereist; de feiten moeten immers worden gepleegd met als doel het bekomen van een voordeel.

477 Met betrekking tot deze tenlasteleggingen hielden de hoven en rechtbanken ook rekening met het feit dat de verzwarende omstandigheid van "listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige andere vorm van dwang", die werd bestraft door het oude artikel 380, §3, 1° van het Strafwetboek, niet was opgenomen in de nieuwe bepaling die pooierschap strafbaar stelt. De verzwarende omstandigheid van misbruik van een kwetsbare positie was echter wel opgenomen in het nieuwe artikel 433*quater*/4 van het Strafwetboek. In een Nederlandstalige beslissing werd er ook rekening gehouden met de wetwijziging die reclame voor prostitutie van volwassenen depenaliseert wanneer er maatregelen zijn genomen ter bescherming van de sekswerker en ter voorkoming van misbruik van prostitutie en mensenhandel (zie het nieuwe artikel 433*quater*/2 van het Strafwetboek).

- Er was in 2022 een beslissing rond mensenhandel met het oog op de uitbuiting van de **bedelarij**.
- De beslissingen inzake **mensensmokkel** komen uit de rechtsgebieden van de hoven van beroep van Gent (West-Vlaanderen (afdeling Brugge) en hof van beroep) en Antwerpen (afdeling Antwerpen en hof van beroep).

Bij mensensmokkel gaat het vaak om goed ge-structureerde of zelfs criminele organisaties, zoals Vietnamese, Albanese en Iraaks-Koerdische netwerken. Op basis van de ontvangen beslissingen kan er worden vastgesteld dat deze organisaties soms samenwerken met andere nationaliteiten. Dat is het geval bij Vietnamese smokkelnetwerken die de krachten bundelen met Koerdische smokkelnetwerken voor smokkel met bootjes op de Noordzee, of bij Vietnamese smokkelaars die samenwerken met Belgische en Britse taxi- en vrachtwagenchauffeurs. Myria ontving dit jaar opvallend genoeg geen beslissingen die betrekking hadden op Ethiopische/Eritrese en Soedanese smokkelnetwerken.

Een groot dossier dat betrekking heeft op de smokkel van Vietnamese onderdanen naar het VK, waarbij er in 2019 39 dodelijke slachtoffers vielen, werd begin 2023 in beroep behandeld. In het kader van dat dossier – waarin Myria zich burgerlijke partij had gesteld – werden er aanvankelijk in totaal 25 beklagden vervolgd, zowel Vietnamese smokkelaars als meerdere Brusselse taxichauffeurs die de smokkelslachtoffers naar de vrachtwagens in West-Vlaanderen of Noord-Frankrijk brachten. Ook bij kleinere Nederlandstalige beslissingen ging het om smokkel van Vietnamese onderdanen, zowel via de inklimming in vrachtwagens als via kleine bootjes over de Noordzee. De *modus operandi* die in de voorgaande jaren al werd vastgesteld inzake mensensmokkel aan boord van kleine rubberbootjes of jachten en zeilschepen wordt voortgezet. Een groot deel van de ontvangen smokkelbeslissingen ging overigens over de logistieke steun bij de oversteek met bootjes. Daarbij wordt het logistieke materiaal vanuit het buitenland via België naar Calais in Frankrijk doorgevoerd, waar de smokkel met bootjes vooral plaatsvindt omdat dat het kortste stuk van de Noordzee is tussen Europa en het VK. Deze dossiers komen vooral uit West-Vlaanderen. Het gaat daarbij om wagens waarin men smokkelmateriaal aantreft: rubberbootjes, buitenboordmotoren, zwemvesten en jerrycans met benzine. Het betreft heel vaak wagens met Duitse nummerplaten of soms Nederlandse of Franse nummerplaten. De beklagden zijn doorgaans woonachtig in Duitsland maar van Iraakse, Iraanse en Syrische origine.

In een groot dossier was er sprake van een smokkelorganisatie die zich inliet met smokkel via bootjes op de Noordzee en met smokkel in vrachtwagens.

Daarnaast was er een beslissing in beroep rond humanitaire visa waarbij een politicus misbruik maakte van zijn positie om Syrische christenen naar België te laten komen tegen betaling van aanzienlijke sommen geld hoewel deze administratieve procedure quasi gratis verliep. Het hof van beroep bevestigde het vonnis gedeeltelijk voor de feiten van mensensmokkel.

Voorts ontving Myria een opvallende beslissing over een reisbureau dat Surinaamse onderdanen naar België smokkelde, onder het mom van een valse gezinshereniging, schijnhuwelijk of -samenwoning, een valse asielpcedure of via valse arbeidscontracten.

Opvallend is dat in nagenoeg alle smokkelbeslissingen de beklagden werden vervolgd als dader of mededader overeenkomstig artikel 66 van het Strafwetboek, waarvoor het niet noodzakelijk is dat er een direct of indirect vermogensvoordeel voor de beklagde zelf wordt aangetoond. Het is vaak voldoende dat de mededader wist dat hij door zijn handelingen mee bijdroeg tot het verkrijgen van een vermogensvoordeel, zonder dat hij het zelf heeft verkregen.

Tot slot moet er worden opgemerkt dat in verschillende dossiers de tenlastelegging mensensmokkel<sup>478</sup> werd geherkwalificeerd in hulp bij illegale migratie.

Myria stelde in verschillende beslissingen vast dat de beklagden zich in staat van wettelijke herhaling bevonden. Het ging om minstens zes beslissingen van seksuele uitbuiting (*'loverboy'*-dossiers en een beslissing met betrekking tot een Nigeriaans prostitutienetwerk), een beslissing inzake economische uitbuiting en vier beslissingen rond mensensmokkel.

478 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 8 februari 2023, k. B17 (beroep); Corr. Luik, afdeling Luik, 2 november 2022, 19e k.; Luik, 14 september 2022, 4e k.

## 2. Mensenhandel

### 2.1. | Seksuele uitbuiting

#### 2.1.1. | Nigeriaanse netwerken

Net als in de overzichten van de rechtspraak in vorige jaarverslagen gingen meerdere beslissingen over Nigeriaanse netwerken. Een arrest had betrekking op een groot dossier over een internationaal netwerk dat vorig jaar aan bod kwam. Opvallend was ook een beslissing waarbij een van de daders een Belgische man is.

#### Minderjarige slachtoffers van een internationaal Nigeriaans netwerk

De **Nederlandstalige correctionele rechtbank van Brussel** had op **10 december 2021**<sup>479</sup> een vonnis gevelde over een omvangrijk dossier rond een groot Nigeriaans prostitutienetwerk.

In eerste aanleg werden er vijf beklaagden met de Nigeriaanse en de Belgische nationaliteit vervolgd voor feiten van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting met verzwarende omstandigheden, waaronder het feit dat het misdrijf gepleegd werd ten aanzien van minderjarigen. Ook waren er de tenlasteleggingen van leidend persoon van een criminele organisatie, verwerven van criminele vermogensvoordelen, bezit van kinderpornografie ...

Het ging om een internationale organisatie die vrouwen uit Nigeria naar Europa bracht om hen in de prostitutie uit te buiten. Wanneer de vrouwen in Italië aankwamen, werden ze vanuit de organisatie in Turijn verder verdeeld over Europa. De vrouwen werden onder controle gehouden door vooedoopraktijken. Het ging om tientallen meisjes, wat volgens de rechtbank maar het topje van de ijsberg was. De meisjes moesten schulden van 30.000 tot 45.000 euro afbetalen. Als de meisjes iets verkeerd deden, werden hun schulden nog verhoogd.

De beklaagden werden tot zware straffen tussen drie jaar en tien jaar veroordeeld. Een slachtoffer stelde zich

burgerlijke partij en kreeg een schadevergoeding van 55.500 euro.

Een beklaagde met een minder prominente rol die bij verstek veroordeeld werd tekende verzet aan. Dat werd opnieuw beoordeeld door de rechtbank die het vonnis grotendeels bevestigde.<sup>480</sup> Drie andere beklaagden tekenden beroep aan tegen het vonnis van 10 december 2021 waarover het **hof van beroep van Brussel** zich boog in een **arrest van 30 juni 2022**.<sup>481</sup> Het hof beoordeelde de feiten ook in het kader van de nieuwe seksuele strafwet die in werking trad op 1 juni 2022.

Het hof bevestigde het vonnis in grote lijnen. Voor meerdere tenlasteleggingen waren de straffen zwaarder. Een van de beklaagden werd vrijgesproken voor enkele feiten ten aanzien van bepaalde slachtoffers wegens een gebrek aan bewijzen. De beklaagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen tussen vier jaar en acht jaar en tot geldboetes tussen 16.000 euro en 64.000 euro. De schadevergoeding voor de burgerlijke partij werd bevestigd.

#### Nigeriaans prostitutienetwerk waarbij de beklaagde haar eigen zus uitbuitte

De **correctionele rechtbank van Antwerpen** sprak zich in een **vonnis van 11 oktober 2022**<sup>482</sup> uit over een dossier waarin een beklaagde werd vervolgd voor mensensmokkel en mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting ten aanzien van twee Nigeriaanse meisjes, onder wie haar eigen zus.

Het onderzoek werd opgestart toen een van de meisjes werd gehoord door de lokale politie van Antwerpen als getuige in het kader van een ander onderzoek. Tijdens dat verhoor verklaarde zij dat ze zelf slachtoffer van mensenhandel was en dat zij gedwongen werd om in de prostitutie te werken.

De beklaagde had de beide meisjes naar België laten komen onder het voorwendsel dat ze zouden kunnen werken als schoonmaakster of kinderverzorgster. In Nigeria hadden ze allebei een voodoo-eed moeten afleggen. Zodra zij in Antwerpen aangekomen waren, moesten ze zich prostitueren om hun reisschulden af te betalen door te werken in vitrines in Brussel en in cafés in Antwerpen. Een van de slachtoffers betaalde gedurende

479 Corr. Brussel (Nederlandstalig), 10 december 2021, k. 23N: Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, p. 64 en de website van Myria (rechtspraak).

480 Corr. Brussel (Nederlandstalig), 10 juni 2022, k. 23N (definitief) (onuitgegeven).

481 Brussel (Nederlandstalig), 30 juni 2022, 15e k.

482 Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 11 oktober 2022, k. AC10 (beroep).

verschillende maanden 1.500 euro aan de beklaagde, en daarbovenop de huur voor het appartement. In totaal zou zij 12.000 euro hebben afbetaald. Ze stopte pas met betalen toen de Oba van Benin City<sup>483</sup> zei dat slachtoffers van mensenhandel niet meer moesten betalen. Het andere meisje, de zus van de beklaagde, moest minder afbetalen, maar werd onder druk gezet door de voodoopriester die haar opbelde. Ook tijdens het onderzoek werden de slachtoffers bedreigd door de beklaagde en haar entourage.

Volgens de rechtbank waren de feiten van mensensmokkel en mensenhandel bewezen gelet op de vaststellingen van de verbalisanten, de verklaringen van de slachtoffers, de bevraging bij de *money transmitters* en de verklaring van een getuige. Ook de verzwarende omstandigheid dat de slachtoffers in een kwetsbare situatie zaten werd bewezen geacht, gelet op hun precaire sociale situatie. De jonge vrouwen, die de Nederlandse taal niet machtig waren, bleken bovendien illegaal in België te verblijven en verkeerden zo in een onwettige administratieve toestand. Ze waren in het land zonder enig netwerk en zonder enige vorm van regelmatige inkomsten of bestaansmiddelen, wat hen totaal afhankelijk maakte van de beklaagde.

Uit de verklaringen van de slachtoffers bleek dat de beklaagde een coördinerende rol vervulde bij hun overtocht naar België. De beklaagde ronselde hen door valse verwachtingen te creëren en sprak daarna meerdere contacten aan in Libië en in Italië om de slachtoffers huisvesting te bieden en te begeleiden. Bij hun aankomst in België kwam de beklaagde hen ophalen en zij bood hun onderdak. Dat deed ze met het oog op het bekomen van vermogensvoordelen.

De verklaringen van de slachtoffers vertoonden genoeg overeenkomsten en werden voldoende ondersteund door objectieve elementen in het strafdossier, zodat de rechtbank geloof hechtte aan de verklaringen en die als een belangrijk bewijselement beschouwde.

Volgens de rechtbank was de redelijke termijn wel beperkt overschreden en daarmee werd er rekening gehouden bij de straftoemeting. Het eerste verhoor van de beklaagde dateerde van december 2020.

De beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar, met uitstel, en tot een geldboete van 16.000 euro, gedeeltelijk met uitstel. Zij tekende beroep aan tegen het vonnis.

Het **hof van beroep van Antwerpen** sprak zich in een **arrest van 9 maart 2023**<sup>484</sup> uit over het beroep. Ook het hof achtte de feiten bewezen. De verklaringen van de beide slachtoffers die los van elkaar aangifte deden bij de politie waren geloofwaardig, gedetailleerd, consistent en werden ondersteund door objectieve elementen uit het dossier.

Uit het strafdossier bleek dat toen de beide slachtoffers zich in Italië bevonden bij een lid van de smokkelorganisatie de beklaagde verschillende overschrijvingen uitvoerde naar een persoon in Italië, die bij de politie gekend was voor zijn betrokkenheid bij mensensmokkel. Deze betalingen waren duidelijk bedoeld om de beide slachtoffers te smokkelen en bewijzen de internationale vertakkingen van het smokkelnetwerk. Volgens het hof stond daardoor eveneens de tenlastelegging mensensmokkel vast. De vingerafdrukken van de beide slachtoffers werden teruggevonden in Italië en in Frankrijk. Ook bleek dat de meisjes tijdens hun verblijf in Libië onrechtstreeks geld hadden ontvangen van de beklaagde.

Het hof was van oordeel dat de eerste rechter een te milde toepassing van de strafwet had gemaakt. De feiten inzake mensenhandel werden immers gepleegd ten aanzien van twee kwetsbare slachtoffers tijdens een bijzonder lange periode. De beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaar en tot een geldboete van 16.000 euro, allebei voor de helft met uitstel.

### Seksuele uitbuiting van een jonge Nigeriaanse vrouw door een Belgisch-Nigeriaans koppel

De **correctionele rechtbank van Luik** sprak op **2 november 2022**<sup>485</sup> een vonnis uit betreffende hulp bij illegaal verblijf, mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting en uitbuiting van de prostitutie van een jonge vrouw met de Nigeriaanse nationaliteit door een echtpaar waarvan de man en de vrouw respectievelijk de Belgische en de Nigeriaanse nationaliteit hebben. In januari 2017 werd het slachtoffer, dat zich burgerlijke partij had gesteld, opgevangen door een Franse vereniging die gespecialiseerd is in de begeleiding van mensen in de prostitutie.

In 2016 kreeg het slachtoffer in Benin City het aanbod om in Europa op zoek te gaan naar een beter leven. Dat gebeurde door de zus van de beklaagde, die mensen met een zwaar leven in Nigeria naar Europa

483 In Nigeria is de Oba een persoon met een heel belangrijke religieuze functie en een grote morele autoriteit. De Oba is het religieuze hoofd van de Edocultuur en kan worden beschouwd als de koning van de deelstaat Edo.

484 Antwerpen, 9 maart 2023, k. C6.

485 Corr. Luik, afdeling Luik, 2 november 2022, 19e k. (beroep).



probeerde te brengen. Nadat ze vanuit Niger de woestijn had doorkruist en binnen een kamp in Libië had verbleven, nam het slachtoffer een "lappa-lappa"-boot met 150 migranten naar Italië, waar een Italiaans schip hen redde. Nadat het slachtoffer twee weken in een vluchtelingenkamp had doorgebracht, pikte de beklagde haar op en namen ze het vliegtuig naar België. Ze moest 15.000 euro betalen voor haar reiskosten en werd gedwongen om zich te prostitueren op straat, in hotels, bij klanten thuis of in de auto. Tijdens een van die seksuele transacties werd zij verkracht. Tegen het slachtoffer en haar familie werd er meermaals bedreigd met represailles. Ze woonde vier maanden bij het echtpaar in en huurde daarna een appartement van hen in Luik. Daarna verbleef zij bij vrienden tot ze uiteindelijk werd opgevangen door een gespecialiseerd centrum voor slachtoffers van mensenhandel.

De woning van de beklagden werd doorzocht. Op basis van onderzoek van de telefoons van de beklagden, waaruit bleek dat na de aankomst van het slachtoffer een smokkelaar in Italië was betaald, oordeelde de rechter dat hun verklaringen niet geloofwaardig waren. De rechter was evenwel van mening dat er nog altijd twijfel bestond over de vraag of de beklagden aanvankelijk van plan waren om zichzelf te verrijken ten koste van het slachtoffer of haar familie, aangezien uit de analyse van hun bankrekeningen niet bleek dat er grote sommen geld waren overgemaakt. De rechtbank herkwalificeerde de tenlastelegging van mensensmokkel daarom naar hulp bij illegaal verblijf, en oordeelde dat het echtpaar schuldig was aan het bewust helpen van het slachtoffer om België binnen te komen.

De rechter oordeelde dat de verklaringen van het slachtoffer nauwkeurig en consistent waren en werden bevestigd door het onderzoek. Door tarieven op te leggen om zo haar schuld terug te betalen, had de beklagde de prostitutie van het slachtoffer georganiseerd. De rechter veroordeelde de beklagden voor uitbuiting van prostitutie, omdat ze het appartement aan haar hadden verhuurd zodat zij zichzelf kon blijven prostitueren, met als enige verzwarende omstandigheid het misbruik van haar kwetsbaarheid.<sup>486</sup>

De beklagden werden eveneens veroordeeld voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting onder verzwarende omstandigheden. Uit de analyse

van bepaalde sms-berichten bleek dat de beklagde de agenda en de prestaties van het slachtoffer controleerde met het doel haar prostitutie uit te buiten. De rechtbank hield rekening met het feit dat de redelijke termijn was overschreden. Zij veroordeelde de beklagden tot respectievelijk twee en vier jaar gevangenisstraf, tot een boete van 8.000 euro (allebei gedeeltelijk met uitstel) en tot betaling van een materiële en morele schadevergoeding van 7.500 euro aan de burgerlijke partij.

### Seksuele uitbuiting van een Nigeriaans slachtoffer in het kader van een groter dossier rond Nigeriaanse seksnetwerken

Op **16 februari 2023** velde de **Franstalige correctionele rechtbank van Brussel**<sup>487</sup> een vonnis in een zaak van mensensmokkel en mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting van een in Nigeria geboren jonge vrouw, waarin twee beklagden<sup>488</sup> werden vervolgd. Het slachtoffer was in 2018 opgevangen door een Amsterdams coördinatiecentrum voor mensenhandel. Dat centrum nam contact op met de Belgische federale gerechtelijke politie, zodat het slachtoffer kon worden opgevangen door een Belgisch gespecialiseerd centrum voor slachtoffers.

Op basis van vingerafdrukken bleek dat het slachtoffer een valse identiteit had en al gekend was bij de politie voor prostitutie. Als burgerlijke partij in het proces verklaarde zij dat ze vanaf 2013 gedwongen was om deze valse identiteit te gebruiken en aan raamprostitutie te doen in de buurt van het station Brussel-Noord, alvorens in 2018 naar Nederland te vluchten. De rechtbank oordeelde dat de verklaringen van het slachtoffer consistent, gedetailleerd en geloofwaardig waren. Een psycholoog stelde een getuigschrift voor verstrekte hulp op rond de posttraumatische stress waaraan het slachtoffer leed. De eerste Nigeriaanse beklagde was al gekend bij de autoriteiten<sup>489</sup> in het kader van een grootschalige Antwerpse zaak van mensensmokkel en -handel van jonge Nigeriaanse slachtoffers.<sup>490</sup> De *modus operandi* in de Antwerpse zaak kwam overeen met die in de onderhavige zaak. De eerste (mannelijke) beklagde was een kennis van de familie van het slachtoffer en bood haar een baan aan in Europa. Daarna bracht hij haar naar België en droeg haar over aan de tweede (vrouwelijke) beklagde. Volgens het slachtoffer had

<sup>486</sup> Na de hervorming van het seksueel strafrecht (wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek) zijn de verzwarende omstandigheden van dwang, bedreiging en geweld waarin de vorige wetgeving voorzag en die van toepassing waren op de feiten in kwestie niet opgenomen in het nieuwe artikel dat pooierschap strafbaar stelt.

<sup>487</sup> Corr. Brussel (Franstalig), 16 februari 2023, 47e k. (definitief).

<sup>488</sup> Een van de twee beklagden was in het verleden al twee keer voor mensenhandel en een keer voor mensensmokkel veroordeeld.

<sup>489</sup> Payoke informeerde Myria over het feit dat de beklagde al vier keer was veroordeeld voor mensenhandel.

<sup>490</sup> Met name het vonnis van de correctionele rechtbank van Antwerpen van 18 januari 2017.

de eerste beklagde haar 45.000 euro aangerekend voor het transport en zette hij haar familie onder druk door meer te eisen dan het oorspronkelijke bedrag. De beklagde ontkende geld te hebben ontvangen en met haar naar Italië en Portugal te zijn gereisd om valse paspoorten te verkrijgen, maar gaf uiteindelijk toch de mensensmokkel toe.

Het slachtoffer en de eerste beklagde gaven tijdens hun verhoor aan dat de tweede Nigeriaanse beklagde de prostitutie van het slachtoffer uitbuitte. Zij ontkende evenwel de feiten en beweerde de eerste beklagde niet te kennen, ondanks het feit dat zij op hetzelfde adres ingeschreven waren en al vele jaren een relatie hadden. Gezien haar tegenstrijdige verklaringen veroordeelde de rechtbank de tweede beklagde voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting met als verzwarende omstandigheid het misbruik van iemands kwetsbaarheid.

De twee beklagden werden veroordeeld voor mensensmokkel met verzwarende omstandigheden en veroordeeld tot het betalen van een materiële en morele schadevergoeding van 5.000 euro aan de jonge Nigeriaanse. Aangezien deze zaak en de Antwerpse door één opzet met elkaar verbonden waren, verwees de rechtbank naar de straf die in Antwerpen aan de beklagde was opgelegd. Ze veroordeelde de vrouwelijke beklagde voorts tot een autonome werkstraf van 200 uur en tot een boete van 8.000 euro. Nog een ander slachtoffer had zich burgerlijke partij gesteld, maar kwam niet opdagen tijdens het proces.

### 2.1.2. | Latijns-Amerikaanse slachtoffers

Meerdere beslissingen betreffen slachtoffers van Latijns-Amerikaanse origine, voornamelijk trans(gender) personen.

#### Zuid-Amerikaanse slachtoffers in een massage-salon en een huis voor privéprostitutie

De **correctionele rechtbank van Leuven** sprak zich in een **vonnis van 6 december 2022**<sup>491</sup> uit over een dossier inzake mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting van meerdere Zuid-Amerikaanse vrouwen. Drie beklagden werden vervolgd in deze zaak, twee vrouwen van Zuid-Amerikaanse origine (Dominicaanse Republiek en Cuba) met de Belgische nationaliteit, en een Belgische vennootschap. Ze werden vervolgd voor meerdere tenlasteleggingen, waaronder het houden van een huis van ontucht, de uitbuiting van prostitutie en het maken van reclame voor prostitutie. Alleen de

eerste beklagde werd vervolgd voor mensenhandel, het verkopen van cocaïne en het witwassen van vermogensvoordelen. Een slachtoffer met de Dominicaanse nationaliteit stelde zich burgerlijke partij.

Uit het strafonderzoek bleek dat er in de periode van 2016 tot 2020 een 'massagesalon' werd uitgbaat in een handelspand in Diest. Aanvankelijk gebeurde de uitbating door een vennootschap, de derde beklagde. Nadat de vennootschap failliet verklaard was, zette de eerste beklagde de zaak in eigen naam voort. Uit verklaringen van de klanten en de vrouwen die er werkten bleek dat er sprake was van clandestiene prostitutie. Via internetplatformen werd er reclame gemaakt voor de zaak.

Daarnaast was er in de periode van 2017 tot 2020 sprake van prostitutie in een appartement te Aarschot. De beklagde huurde dat en klanten konden er in een kamer seksuele diensten krijgen van de meisjes.

De tweede beklagde was betrokken bij de praktische organisatie van de prostitutie.

Volgens de rechtbank waren de feiten van mensenhandel bewezen ten aanzien van 36 personen. De sekswerkers moesten elke dag van de week (zeven op zeven) beschikbaar zijn voor het ontvangen van klanten vanaf 9 uur of 10 uur 's morgens tot na middernacht, waardoor zij zelden het pand konden verlaten. Wanneer zij een vrije dag wilden of zich een paar uur buiten het pand wilden begeven, dienden ze daarvoor toestemming te vragen.

De sekswerkers werden niet gedwongen tot het stellen van specifieke seksuele handelingen maar moesten zich op seksueel vlak flexibel opstellen. Wanneer een klant ontevreden was, werd de eerste beklagde boos en schreeuwde zij. De opbrengsten van de verrichte prestaties werden fiftyfifty verdeeld tussen de eerste beklagde en de betrokken sekswerker. De sekswerkers moesten eveneens een forfaitaire bijdrage van 20 euro betalen voor het plaatsen van advertenties en bijkomende kosten (voor onder meer seksspeeltjes en condooms). In het appartement in Aarschot werd er na enige tijd overgeschakeld op een systeem met een vaste huurprijs per kamer, die 300 euro tot 400 euro per week bedroeg. Daardoor kon de beklagde een bedrag innen dat het bedrag van de huur van het appartement (600 euro per maand) ruim oversteeg.

Uit een raming bleek dat de wekelijkse opbrengst voor de beklagde gemiddeld 6.000 euro voor het massagesalon en 1.800 euro voor het appartement

491 Corr. Leuven, 6 december 2022, k. C2 (definitief).

bedroeg. Een 'succesvolle' sekswerker hield maar 1.000 euro tot 1.500 euro per week aan haar activiteiten over. Veel sekswerkers werden overigens opgevangen en gehuisvest door de beklagde en moesten daarvoor betalen, waardoor sommigen in de praktijk maar een beperkt inkomen overhielden aan hun activiteiten.

De beklagde hield nauwgezet toezicht op de prestaties en de aanwezigheden van de sekswerkers. Zij inde zelf de betalingen van klanten. Wanneer ze afwezig was, liet zij die taak over aan een vertrouweling. Via een camerasysteem kon ze trouwens vanop afstand controle uitoefenen.

Ze aarzelde evenmin om persoonlijke omstandigheden, zoals de maagdelijkheid of de zwangerschap van een sekswerker, als extra troef uit te spelen om klanten te lokken. Zij bezorgde de klanten eveneens cocaïne. Daarnaast gebruikte ze de rekeningen van sekswerkers om illegale opbrengsten over te hevelen naar het buitenland. Omdat zij zelf danig veel cash geld ontving, kon ze de verrichtingen niet allemaal onder haar eigen naam doen.

Een van de meisjes bleek duidelijk een slachtoffer van mensenhandel te zijn. Het slachtoffer, dat zich burgerlijke partij stelde, was het nichtje van de eerste beklagde. Haar tante had voor haar een schijnhuwelijk in de Dominicaanse Republiek geregeld om naar België te komen waar ze bijna onmiddellijk in de prostitutie werd ingezet, duidelijk tegen haar wil. Ze moest haar beweerde schuld van 8.500 euro afbetalen aan haar tante. Ze was zowel administratief als financieel volledig afhankelijk van die tante.

De rechtbank oordeelde dat de feiten strafbaar bleven na de inwerkingtreding van de nieuwe seksuele strafwet. De feiten konden worden beschouwd als "het organiseren van de prostitutie van een ander met als doel het bekomen van een voordeel". De uitzondering op de strafbaarheid van het organiseren van prostitutie in de wet kon niet worden toegepast.

De tenlastelegging inzake het maken van reclame voor prostitutie blijft strafbaar na de inwerkingtreding van de nieuwe wet. In de nieuwe regeling zijn er enkele uitzonderingen op het reclameverbod, waaronder het geval waarin een meerderjarige reclame maakt voor de eigen seksuele diensten op een internetplatform dat specifiek voor dat doel is bestemd. Volgens de rechtbank was dat evenwel niet van toepassing aangezien de beklagde als tussenpersoon optrad tussen de sekswerkers en het internetplatform en er geen enkele

garantie bestond om het risico op misbruik en uitbuiting in te perken.

De rechtbank veroordeelde de eerste beklagde voor mensenhandel en de andere tenlasteleggingen. Ze kreeg een gevangenisstraf van vijf jaar en een geldboete van 288.000 euro. Ook werd zij voor vijf jaar ontzet uit haar rechten en kreeg ze een beroepsverbod voor vijf jaar. Een groot bedrag werd verbeurdverklaard op basis van de berekening van het totale wederrechtelijk verkregen vermogensvoordeel ten belope van 602.330 euro. Een deel daarvan werd toegewezen aan de burgerlijke partij.

Het slachtoffer kreeg een schadevergoeding van 60.583 euro. De vennootschap werd hoofdelijk met de eerste beklagde veroordeeld tot een schadevergoeding van 18.805 euro.

### Prostitutie van transgender vrouwen in Vlaanderen - uitbuiting door voormalig slachtoffer

Het **hof van beroep van Gent** boog zich in een **arrest van 10 juni 2022**<sup>492</sup> over een zaak van mensenhandel met Latijns-Amerikaanse transgender vrouwen in West-Vlaanderen, waarvan de beslissing in eerste aanleg in een eerder jaarverslag aan bod kwam.

In de zaak werden aanvankelijk negen beklagden vervolgd, waaronder een vennootschap, voor meerdere feiten. Vier beklagden, met de Belgische, de Dominicaanse en de Thaise nationaliteit, werden effectief voor mensenhandel met verzwarende omstandigheden vervolgd. De eerste beklagde en de vijfde beklagde waren echtgenoten. Ook de tweede beklagde en de derde beklagde waren partners. Bovenop deze tenlasteleggingen werden de vier beklagden samen met de overige beklagden vervolgd voor andere tenlasteleggingen zoals het houden van een huis van ontucht en prostitutie, pooierschap en kinderpornografie.

De feiten vonden plaats in verschillende villa's in West-Vlaanderen. Op een seksdatingsite werden er seksuele diensten aangeboden door (doorgaans transgender) Latijns-Amerikaanse vrouwen, die hier vaak onwettig verbleven. Uit het onderzoek bleek dat de tweede beklagde fungeerde als tussenschakel tussen de meisjes en de eerste beklagde. Zij verhuurde de kamers, plaatste advertenties, inde de huurgelden en beantwoordde de telefoontjes van de klanten. De meisjes moesten dagelijks huur betalen voor de kamer. Voor sommigen was dat 30 euro, voor anderen 80 euro per dag. Indien de tweede beklagde een klant aanbracht,

492 Gent, 10 juni 2022, 10e k.



moesten de meisjes een deel van hun inkomsten afstaan, tot wel 50 procent. Zij inde de bedragen voor de eerste beklagde. Tijdens een bankonderzoek werden op de rekening van de eerste beklagde aanzienlijke cashstortingen en andere transacties opgemerkt, vermoedelijk inkomsten uit de prostitutie. De tweede beklagde was in 2010 in België aangekomen waar zij zelf seksueel werd uitgebuit. Via Payoke had ze het slachtofferstatuut gekregen.

In eerste aanleg sprak de **correctionele rechtbank van Brugge** in een **vonnis van 5 november 2021**<sup>493</sup> de vijfde beklagde vrij aangezien zij zich in Thailand bevond. De tweede beklagde en de derde beklagde werden schuldig bevonden aan mensenhandel. De eerste beklagde was overleden tijdens de procedure. De rechtbank oordeelde dat de tweede beklagde schuldig was, ook al moest zij de opbrengsten innen voor de hoofdbeklagde en maakte zij dus zelf geen grote winsten. Zij handelde namelijk als mededader bij het realiseren van een abnormaal profijt voor de eerste beklagde, ook als ze daar zelf een veeleer beperkt economisch voordeel door genoot. Bovendien bleek uit het bankonderzoek dat ze minstens tijdens een bepaalde periode zelf een grote stroom aan inkomsten door cashstortingen had.

Zij kregen gevangenisstraffen van dertig maanden en drie jaar, voor een deel met uitstel, en geldboetes. Daarnaast werden er geldsommen verbeurdverklaard. De andere beklagden werden veroordeeld voor de andere feiten. Er werd beroep aangetekend en het hof boog zich over de zaak.

Het hof achtte de vijfde beklagde wel schuldig als mededader van mensenhandel. Hoewel ze sinds mei 2019 definitief in Thailand verbleef, had zij in de periode voordien wel verschillende vrouwen uitgebuit. Ze was zelf ook sekswerker maar daarnaast stond zij mee in, samen met de eerste beklagde die ook haar echtgenoot was, voor de huisvesting van en de controle op de sekswerkers. Het hof oordeelde dat de sekswerkers onmiskenbaar in een kwetsbare situatie zaten ingevolge hun onwettige of preciaire administratieve toestand, dan wel ingevolge hun preciaire sociale toestand. Zij waren veelal illegaal in België. Ze konden om die reden geen reguliere arbeidsovereenkomst sluiten in Europa, maar waren overgeleverd aan de goodwill van pooiers. Zij waren nergens gemeld of ingeschreven en konden dus geen aanspraak maken op sociale rechten en bescherming. Sommige van de sekswerkers waren

trans(gender) personen en alleen al om die reden bijzonder kwetsbaar. Alle sekswerkers moesten een niet-marktconforme vergoeding betalen om zich in de prostitutiepannen te kunnen prostitueren. Zij moesten ofwel 80 euro per dag betalen voor de huur van een kamer (560 euro/week), ofwel de helft van hun inkomsten uit sekswerk afstaan. Sommige sekswerkers verklaarden zelfs dat ze zowel de huurprijs betaalden als de helft van hun inkomsten afstonden. De sekswerkers konden hun werktijden of prijs niet zelf bepalen. De beklagde was op de hoogte van hun kwetsbare toestand.

Ook de tweede beklagde en de derde beklagde werden opnieuw schuldig bevonden aan mensenhandel.

De drie beklagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van drie jaar en tot geldboetes tussen 120.000 euro en 304.000 euro, voor een deel met uitstel. Er werden geldsommen verbeurdverklaard. De andere beklagden, waaronder de vennootschap, werden veroordeeld voor de andere tenlasteleggingen. De verbeurdverklaring van de twee onroerende goederen werd wel tenietgedaan door het hof, omdat de waarde ervan niet in verhouding stond tot het berekende vermogensvoordeel.

De twee slachtoffers die zich burgerlijke partij hadden gesteld kregen opnieuw een schadevergoeding van respectievelijk 1.500 euro en 3.000 euro moreel en materieel vermengd.

### Seksuele uitbuiting in privékamers en een champagnebar met trans(gender) slachtoffers

In een ander dossier met betrekking tot seksuele uitbuiting met verschillende trans(gender) vrouwen heeft het Openbaar Ministerie opvallend genoeg vervolgd voor mensensmokkel en niet voor mensenhandel.

In dit dossier veroordeelde de **correctionele rechtbank van Brugge** in een **vonnis van 8 februari 2023**<sup>494</sup> een koppel beklagden met de Belgische nationaliteit voor pooierschap en mensensmokkel met als verzwarende omstandigheid dat van de activiteit een gewoonte gemaakt werd, in Oostende en in Lede.

Tijdens een routinecontrole van advertenties op de website Redlights merkte de politie van Oostende een aanzienlijke toename op van het aantal Zuid-Amerikaanse trans(gender) personen die mensen op een privéadres ontvingen om hun tegen betaling seksuele

493 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 5 november 2021, k. B15 (beroep). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, p. 72 en de website van Myria (rechtspraak).

494 Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Brugge, 8 februari 2023, k. B17 (beroep).

diensten aan te bieden. Na een afspraak met een van hen in een appartement in Oostende ontmoette de politie een trans(gender) sekswerker. Ze sprak alleen Spaans en was in het bezit van een Colombiaans paspoort en een bevel om het Belgische grondgebied te verlaten. Sinds ze in 2019 in België aangekomen was, had zij bijna de hele tijd als prostituee gewerkt. Ze werkte alleen en volledig zelfstandig. Ze had het adres ontdekt via een Spaanse vriendin en huurde een appartement voor 350 euro per week, waarbij ze het geld aan de beklagde gaf.

Toen het appartement door de politie werd gecontroleerd, waren er eveneens twee Afrikaanse vrouwen aanwezig die er illegaal verbleven. Ook zij werkten als prostituees via Redlights. Het huurcontract dat ze hadden ondertekend betrof een huur van 50 euro per dag. De beklagde inde de huur wekelijks bij de eerste vrouw en dagelijks bij de tweede vrouw.

De telefoons van de slachtoffers en de verdachten werden uitgelezen (met inbegrip van de WhatsApp-conversaties). Bij de controle van een champagnebar in Lede die aan het koppel toebehoorde, werden er twee Thaise trans(gender) personen in irregulier verblijf ontdekt die er hun klanten ontvingen. Zij beheerden zelf de publicatie van hun advertenties en mochten het geld van hun prostitutie houden.

Tijdens een huiszoeking in de bar in Lede werd er nog een persoon in irregulier verblijf ontdekt. Ze had een verblijfsvergunning die alleen geldig was voor Italië. Ze huurde voor 50 euro per dag een kamer waar zij zich prostitueerde. Ze had het adres ontdekt via een advertentie op Redlights. Ze ontving er haar eigen klanten en deelde de helft van de winst met de beklagde wanneer die haar klanten van haar bar stuurde die ze ontving buiten de advertenties om.

Uit een telefonieonderzoek bleek dat er nog een persoon in de bar werkte. Zij verklaarde dat ze door de beklagde was geworven en er als prostituee werkte van 18 uur tot 6 uur. Ze verdiende veertig procent van wat de klant aan drank bestelde. Voor seks vroeg ze 100 euro voor een half uur en 150 euro voor 1 uur. De helft van het geld hield zij voor zich. Een keer deed ze voor de beklagde ook een opdracht als seksescort in Aalst. Daarvoor ontving ze 200 euro en gaf zij 50 euro aan de beklagde. De beklagde bepaalde de prijzen en ontving het geld van de klanten.

De mannelijke beklagde, een Belg, was de eigenaar van een champagnebar in Lede. Hij zette kamers te huur op de Redlights-website en was verantwoordelijk voor de verhuur ervan, zowel in Lede als in Oostende. De vrouwelijke beklagde was een in Haïti geboren Belgische en was zelfstandig sekswerker. Ze gaf toe dat ze ook kamers in Oostende en Lede had verhuurd. Bij een huiszoeking in de woning van het koppel werd er een bedrag van 4.140 euro gevonden in de portefeuille van de vrouwelijke beklagde.

Wat de **tenlastelegging inzake mensensmokkel** betreft, hield de rechter rekening met de volgende elementen: het echtpaar wist dat ze de kamers verhuurden aan mensen die illegaal in ons land verbleven, aangezien ze hier meermaals voor gewaarschuwd waren door hun boekhouder; ze verhuurden voornamelijk aan mensen van buitenlandse afkomst; ze hadden geen huurcontract laten ondertekenen of vroegen niet om een vermelding van het Belgische Rijksregisternummer op het huurcontract; ze eisten een cashbetaling van de huur; en de geëiste huurprijzen waren niet conform de marktprijzen. De rechter veroordeelde de verdachten voor hulp bij het illegaal verblijf van hun huurders en bij hun prostitutie, met het oog op het verkrijgen van een vermogensvoordeel. De rechter herkwalificeerde de tenlasteleggingen van het Openbaar Ministerie met betrekking tot het bij zich houden van meerderjarigen met het oog op het plegen van ontucht of prostitutie en het houden van een huis van prostitutie naar een tenlastelegging van pooierschap<sup>495</sup> in het licht van de hervorming van het seksueel strafrecht.<sup>496</sup> De rechter hield rekening met de volgende elementen: het feit dat de advertenties voor de huurkamers waren gepubliceerd op Redlights voor sekswerkers; en het abnormale economische voordeel dat werd gepuurd uit de exorbitante huurbedragen die ze ontvingen. De beklagden werden veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf en tot een boete van 48.000 euro. Een bedrag ten belope van 4.140 euro van de vrouwelijke beklagde werd verbeurdverklaard.

### **Uitbuiting van jonge Latijns-Amerikaanse vrouwen in privékamers**

Het **hof van beroep van Bergen** boog zich over een zaak van mensensmokkel en uitbuiting van de prostitutie van jonge Latijns-Amerikaanse vrouwen in appartementen. Deze zaak, die op **27 oktober 2021** in eerste aanleg was behandeld door de **correctionele rechtbank van Charleroi**, kwam al aan bod in een vorig verslag.<sup>497</sup>

495 Op grond van het nieuwe artikel 433quater/1 van het Strafwetboek.

496 Sinds de inwerkingtreding van de Wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek.

497 Corr. Henegouwen, afdeling Charleroi, 27 oktober 2021, 6e k. (beroep). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, pp. 70-71 en de [website van Myria \(rechtspraak\)](#).

Veertien beklagden met uiteenlopende nationaliteiten (de Braziliaanse, Belgische, Peruviaanse, Franse en Marokkaanse) werden vervolgd, de meesten van hen voor uitbuiting van prostitutie met verzwarende omstandigheden, mensensmokkel met verzwarende omstandigheden en criminele organisatie. Een aantal beklagden werd beschuldigd van het ter beschikking stellen van kamers voor prostitutie en een van hen van het bezit en de verkoop van verdovende middelen. Twee beklagden stonden eveneens terecht voor mensenhandel met verzwarende omstandigheden. Drie slachtoffers stelden zich burgerlijke partij, net als Myria. De zaak omvatte twee parallelle onderzoeken die werden samengevoegd en die twee prostitutienetwerken aan het licht brachten. De **correctionele rechtbank van Charleroi** veroordeelde de eerste negen beklagden die betrokken waren bij het eerste netwerk voor het merendeel van de tenlasteleggingen. De rechtbank was van oordeel dat de tenlastelegging mensensmokkel bewezen was omdat de uitbuiting van de prostitutie van de slachtoffers hen in staat had gesteld om in België in hun levensonderhoud te voorzien en onderdak te vinden. Deze uitbuiting had dus bijgedragen tot hun verblijf in België.

Drie beklagden werkten als telefonistes. Zij beantwoordden telefoontjes van klanten, maakten afspraken, gaven de prostitutieplaatsen door, verwittigden de sekswerkers, controleerden de duur en de voorwaarden van de diensten en brachten vervolgens verslag uit aan de hoofdbeklaagde, een Braziliaanse die de leiding had over het eerste prostitutienetwerk. Zij bepaalde de rollen van de verschillende leden en gaf instructies over de opvang van de sekswerkers.

Het Openbaar Ministerie en twee van de drie beklagde telefonistes, een moeder en haar dochter, gingen in hoger beroep.

De aanklacht luidde: mensensmokkel en uitbuiting van de prostitutie van anderen, met verzwarende omstandigheden, en deelname aan een criminele organisatie. De beklagden werden veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf (met uitstel voor vijf jaar) en tot een boete van 3.000 euro (met uitstel voor drie jaar). Zij betwistten de feiten van de zaak niet, maar verzochten om hun vrijspraak op grond van het algemene rechtsbeginsel van onoverkomelijke dwaling. Ze voerden aan dat ze vanwege hun Peruviaanse afkomst niet vertrouwd waren met de Belgische

wetgeving en daardoor niet wisten dat zij iets illegaals deden door te profiteren van de prostitutie van anderen.

In een **arrest van 5 oktober 2022**<sup>498</sup> hield het **hof van beroep van Bergen** rekening met het feit dat de beklagden zich hadden laten vertellen dat de WhatsApp-app meer bescherming bood tegen de politie, en met het feit dat zij hun illegale activiteiten hadden voortgezet na de arrestatie van een collega-telefoniste door de politie. Het hof noemde het ongeloofwaardig dat zij zouden hebben gedacht dat dit louter verband hield met het niet-aangeven van de bedrijfsactiviteiten en niet met mensensmokkel, uitbuiting van de prostitutie van anderen en deelname aan een criminele organisatie. Gezien de hervorming van het seksueel strafrecht herkwalficeerde het hof de tenlastelegging uitbuiting van de prostitutie van anderen naar pooierschap en misbruik van prostitutie met verzwarende omstandigheden en handhaafde het de straffen en verbeurdverklaringen die in eerste aanleg waren uitgesproken. De beklagden werden veroordeeld tot het betalen van een morele schadevergoeding van 1 euro aan Myria.

### 2.1.3. | ‘**Loverboy**’-methode, waaronder toepassing van het niet-bestrafingsbeginsel

Dit jaar ontving Myria opnieuw meerdere beslissingen waarbij er sprake was van de ‘loverboy’-methode. Het ging zowel om Nederlandstalige als om Franstalige dossiers, uit Antwerpen, Brugge en Luik. In de meeste dossiers waren de slachtoffers minderjarige Belgen, die vaak ook nog bijzonder jong – nauwelijks dertien jaar of veertien jaar – waren en doorgaans uit kwetsbare familiale situaties kwamen. Ook de daders waren vaak heel jong. Meestal werden de seksuele diensten via onlineadvertenties aangeboden en vonden ze plaats in hotels of in Airbnb-woningen.

Het hof van beroep van Gent deed een uitspraak over een dossier, waarvan het vonnis vorig jaar aan bod kwam in het jaarverslag, waarin er sprake was van de ‘loverboy’-methode bij minderjarige meisjes en van gedwongen criminaliteit. De meisjes moesten zogenaamde *ripdeals* uitvoeren, waarbij zij een afspraak met een klant maakten en ervandoor gingen met het geld. In beroep werd de eerste veroordeling bevestigd.<sup>499</sup>

<sup>498</sup> Bergen, 5 oktober 2022, 4e k.

<sup>499</sup> Gent, 18 februari 2022, 10e k. en Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 22 september 2021, B17 en zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, pp. 73-74 en de [website van Myria \(rechtspraak\)](#).

### 'Loverboy'-methode bij heel jonge Belgische meisjes

Zowel de **correctionele rechtbank van Brugge**<sup>500</sup> als de **correctionele rechtbank van Antwerpen**<sup>501</sup> sprak zich uit over dossiers waarbij er gebruik werd gemaakt van de 'loverboy'-techniek bij heel jonge minderjarige slachtoffers van dertien jaar en veertien jaar. In het ene dossier was de beklaagde een Bulgaarse jongeman en in het andere was de beklaagde een jongeman met de Nederlandse nationaliteit. In de beide gevallen ging het om jonge meisjes uit een moeilijke familiale context (weggelopen uit instellingen of van thuis). En in de beide gevallen kwam de politie de meisjes op het spoor via advertenties op seksdatingwebsites. In het ene dossier werd de beklaagde bovenop de mensenhandel vervolgd voor verkrachting, uitbuiting van ontucht en prostitutie en drugsfeiten. Hij werd veroordeeld op basis van de elementen in het dossier en de betrouwbare verklaringen van het slachtoffer. In het andere dossier werd de beklaagde eveneens vervolgd en, op basis van alle elementen in het dossier, veroordeeld voor verkrachting met geweld van een minderjarige, aanranding van de eerbaarheid van een minderjarige en voor het verspreiden van kinderporno.

In deze beide dossiers kregen de beklaagden een gevangenisstraf van vijf jaar met probatie-uitstel. Bij de ene beklaagde hielden de opgelegde voorwaarden onder meer een contactverbod in met het slachtoffer en een medische en psychologische begeleiding voor zijn drugsprobleem.

Bij een andere beslissing van de **correctionele rechtbank van Brugge**<sup>502</sup> ging het om twee Belgische meisjes van vijftien en zestien jaar oud die waren weggelopen uit een instelling. In de dagen na hun vlucht verhuisden ze van het ene hotel naar het andere in verschillende steden in heel Vlaanderen. Ze hadden daarbij telkens seksuele betrekkingen met verschillende mannen. De klanten werden geronseld via een seksdatingwebsite. Het geld dat ze daarmee verdienden moesten ze afgeven aan hun pooiers. De beklaagde, een van de twee pooiers, bleef de feiten ontkennen. Dat ondanks de bewijzen, waaronder een DNA-staal. Hij werd vervolgd en veroordeeld voor mensenhandel en uitbuiting van prostitutie en kreeg een gevangenisstraf van twee jaar met probatie-uitstel op voorwaarde dat hij begeleiding zou krijgen bij een gespecialiseerde dienst

en dat er een absoluut contactverbod was met de beide slachtoffers.

### 'Loverboy'-methode en toepassing van het niet-bestraffingsbeginsel

In **Luik** werd er een interessante zaak berecht over jonge tienermeisjes die werden uitgebuit via de 'loverboy'-techniek. Vier beklaagden (onder wie een vrouw) werden vervolgd voor meerdere tenlasteleggingen: mensenhandel, aanzetten tot en uitbuiten van prostitutie, reclame maken voor prostitutie van minderjarigen, telkens met verzwarende omstandigheden, en bendevoorming. De slachtoffers waren vier jonge tienermeisjes, die minderjarig waren op het moment van de feiten, van wie er drie jonger waren dan zestien jaar. Ze werden tussen november 2019 en december 2020 uitgebuit in Luik, Aarlen en Brussel. De beklaagde deed een beroep op het niet-bestraffingsbeginsel.

De zaak werd opgestart toen in 2020 een klant aan Child Focus meldde dat hij via een advertentie op de website Redlights een afspraak had gemaakt in een flat in Luik met een sekswerker die minderjarig bleek te zijn. Er volgde een videoverhoor van het meisje. Er werden twee huiszoeken uitgevoerd. Vervolgens dienden twee andere tienermeisjes een klacht in. Zij verklaarden dat ze zich prostitueerden via Redlights. Zij stelden dat ze in contact waren gekomen met het eerste meisje, dat hen tot die activiteit had overgehaald en in contact had gebracht met de beklaagden. Tijdens hun verhoor verklaarden de tieners dat ze een vierde slachtoffer hadden ontmoet, wat werd bevestigd door onderzoek van de telefoon van een van de beklaagden en van de contactgegevens en foto's bij de advertenties die op de Redlights-website waren gepubliceerd, ook al ontkende het vierde meisje dat zij zich zou hebben geprostitueerd.<sup>503</sup>

In een **vonnis van 15 juli 2021** achtte de **correctionele rechtbank van Luik**<sup>504</sup> alle tenlasteleggingen tegen de mannelijke beklaagden bewezen.

De eerste beklaagde, een Italiaan, buitte de prostitutie uit van de eerste twee tienermeisjes. Het eerste slachtoffer was via Snapchat met hem in contact gebracht door iemand die ze had ontmoet op een plein in Luik. Hij gedroeg zich als een 'loverboy': hij misbruikte haar verliefdheid en overtuigde haar om zich te prostitueren

500 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 25 mei 2022, k. B17, nr. 1268 (definitief).

501 Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 21 maart 2022, k. AC8 (definitief).

502 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 25 mei 2022, k. B17, nr. 1267 (definitief).

503 De rechtbank oordeelde dat de weerleggingen van het vierde slachtoffer ongeloofwaardig waren in het licht van de elementen in het dossier.

504 Corr. Luik, afdeling Luik, 15 juli 2021, 19e k. (beroep).



door haar te tonen hoeveel geld dat opbracht. Hij gaf haar instructies over hoe ze zich moest prostitueren en bracht haar naar de plaatsen van prostitutie (huizen van klanten, appartementen of hotels). Toen zij te kennen gaf te willen stoppen met de prostitutie weigerde hij dat en eiste hij grote sommen geld van haar (7.000 euro en daarna 20.000 euro). De tarieven waren 100 euro per half uur, 150 euro per uur en ze ontving tussen de tien en vijftien klanten per dag. Het geld werd door de beklagde gebruikt om huurauto's, eten, Airbnb's, cannabis en cocaïne te betalen. Onder druk van de beklagde had het slachtoffer eerst gelogen over de rol die hij speelde, alvorens haar verklaring in te trekken.

De rechtbank sprak de tweede beklagde, een Belgische, vrij van alle tenlasteleggingen, ook al gaf ze deze toe. Zij was zelf een ex-sekswerker, had een relatie met de eerste beklagde en zou meermaals zijn opgesloten en mishandeld toen ze samenwoonden. Het eerste tienermeisje was aan haar voorgesteld door de eerste beklagde. Zij was verantwoordelijk voor de foto's, advertenties en afspraken op Redlights. Het tienermeisje gaf haar de helft van haar inkomsten en daarvan gaf zij de helft aan de eerste beklagde. Op grond van het niet-bestrafingsbeginsel<sup>505</sup> en de klachten waarin de beklagde en haar omgeving het psychische en fysieke geweld door de mannelijke beklagde aan de kaak hadden gesteld, oordeelde de rechtbank dat zij als '*lovergirl*' had gehandeld zonder echte autonomie maar onder invloed van de mannelijke beklagde, die als '*loverboy*' handelde. De rechtbank wees erop dat '*lovergirls*' zelf het slachtoffer zijn van '*loverboys*'. Zij plegen strafbare feiten om in de gunst van hun '*loverboy*' te blijven. Het eerste slachtoffer speelde zelf de rol van '*lovergirl*' om het derde tienermeisje te helpen werven en vervolgens samen het tweede tienermeisje tot prostitutie aan te zetten.

De derde beklagde, een Belg, had een relatie met drie van de vier tienermeisjes nadat hij hen op straat had aangesproken. Hij had hen ervan overtuigd om zich te prostitueren en buitte hun prostitutie uit. Hij regelde de advertenties, de bewaking, het vervoer en de huisvesting. Het derde slachtoffer was een aantal weken met hem weggelopen. Toen de slachtoffers begonnen te twijfelen, gebruikte de beklagde geweld.

De vierde beklagde, ook een Belg, bevond zich in een staat van wettelijke herhaling en verscheen niet op het

proces. Hij buitte de prostitutie van twee van de meisjes uit en streek twintig procent van de winst op. Hij was verantwoordelijk voor vervoer, advertenties, klanten en huisvesting.

De rechtbank herinnerde eraan dat het feit dat de meisjes zichzelf niet als slachtoffers zagen de tenlastelegging mensenhandel niet in de weg stond. De meisjes rebelleerden tegen het ouderlijke gezag, zodat er volgens de rechtbank sprake was van misbruik van hun kwetsbare situatie, een verzwarende omstandigheid. De beklagden hanteerden een specifieke *modus operandi*<sup>506</sup> en werkten samen voor het werven, opvangen, bewaken, vervoeren en onderbrengen van de tienermeisjes (via reserveringen in hotels en Airbnb's en in een bordeel) en ze gingen georganiseerd te werk voor het innen van de winsten en het controleren van het prostitutiewerk. Onderzoek van de telefoons en van hotelcamera's bracht de relatie tussen de beklagden aan het licht.

Met betrekking tot de tenlastelegging mensenhandel weerhield de rechtbank de verzwarende omstandigheden van minderjarigheid, gewoonte, misbruik van een kwetsbare positie, bendevoorming en geweld, bedreigingen en dwang op basis van de volgende elementen: het feit dat de meisjes in een ruimte leefden met personen die hen in de gaten hielden, met name wanneer ze klanten ontvingen; de regelmatige verandering van werk- en verblijfplaats; en het gebrek aan vrijheid om te komen en te gaan en aan autonomie bij het organiseren van hun werk.

De opgelegde straffen varieerden van drie tot zeven jaar gevangenis en van 24.000 tot 32.000 euro boete. Twee van de slachtoffers werden tijdens het proces vertegenwoordigd door hun ouders, die zich als wettelijke vertegenwoordigers burgerlijke partij hadden gesteld (van wie er een verstek gaf), in deze hoedanigheid en namens henzelf. De rechtbank veroordeelde de drie beklagden hoofdelijk tot het betalen van 1.000 euro in hun hoedanigheid van wettelijke vertegenwoordigers, en tot het betalen van 500 euro in eigen naam.

De derde beklagde tekende beroep aan. In een **arrest van 15 maart 2022** oordeelde het **hof van beroep van Luik**<sup>507</sup> dat alle aanklachten tegen de beklagde gegrond bleven. Het bevestigde zowel de geldboete als de burgerrechtelijke veroordeling. Het hof verhoogde

505 Op basis van artikel 433*quinquies*, §5 van het Strafwetboek: het slachtoffer van mensenhandel dat deelneemt aan strafbare feiten als rechtstreeks gevolg van haar uitbuiting is niet strafbaar voor deze feiten. Wanneer de beklagde zich beroept op het niet-bestrafingsbeginsel, een absolute grond voor vrijspraak, hoeft de beklagde dat niet te bewijzen.

506 De rechtbank hield rekening met het feit dat de drie verdachten dezelfde voertuigen gebruikten en telefoonkaarten kochten, dezelfde hotels en prostitutieplaatsen boekten, regelmatig telefonisch contact met elkaar hadden en samen naar Luik, Aarlen en Brussel reisden.

507 Luik, 15 maart 2022, 18e k.



de gevangenisstraf tot tien jaar (in plaats van zeven) vanwege de extreme ernst van de feiten en het aantal slachtoffers.

### Hongaarse 'loverboy' met Hongaarse slachtoffers

Het **hof van beroep van Antwerpen** boog zich in een **arrest van 28 april 2022**<sup>508</sup> over een dossier inzake mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting waarover de **correctionele rechtbank van Antwerpen** zich eerder had uitgesproken in een **vonnis van 14 december 2021**.<sup>509</sup>

De beklaagde, een man met de Hongaarse nationaliteit, buitte meerdere jonge Hongaarse meisjes uit in hotels in Antwerpen en in Brussel. Hun seksuele diensten werden aangeboden op een seksdatingwebsite.

Hij was gekend voor feiten van mensenhandel in het Verenigd Koninkrijk, waar hij was veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijf jaar. Via Europol bleek dat hij was veroordeeld voor gelijkaardige feiten in Nederland. Er gebeurde een telefonieonderzoek, er kwam een tapmaatregel, er was een bevraging van de hotels en de seksdatingwebsite en uiteindelijk vielen de interventiediensten binnen in een hotelkamer.

Het slachtoffer, dat ook de Hongaarse nationaliteit had, was zijn partner. Ze werkte al twee jaar in de prostitutie. Zij en de beklaagde leefden aanvankelijk op straat maar dankzij haar inkomsten konden ze in hotels slapen. Ze namen allebei dagelijks drugs. Zij gaf al haar inkomsten af aan de beklaagde die er drugs mee kocht. Uit het onderzoek bleek dat de beklaagde de 'loverboy'-techniek hanteerde. Hij had voortdurend controle over haar en was agressief.

De beklaagde werd vervolgd voor feiten van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting, met gebruik van listige kunstgrepen, geweld, bedreiging of enige vorm van dwang. De rechtbank herkwalficeerde de tenlastelegging door die aan te vullen met de verzwarende omstandigheid dat er misbruik werd gemaakt van de kwetsbare positie van het slachtoffer.

Volgens de rechtbank was het slachtoffer een bijzonder kwetsbaar meisje, gelet op haar precaire financiële en administratieve situatie gekoppeld aan het grote leeftijdsverschil met de beklaagde. Ze had geen bezittingen, was sociaal geïsoleerd in België, ze sprak de taal niet, was verslaafd aan drugs en woonde *de facto* op

straat. De beklaagde maakte gebruik van de 'loverboy'-techniek, waarbij het slachtoffer afwisselend met dwang en lieve woorden ertoe gebracht werd om zich te laten prostitueren. Hij nam haar inkomsten af en stelde hoge eisen op het vlak van het werkritme. Dat de beklaagde en het slachtoffer een soort van relatie hadden neemt niet weg dat er controle was vanwege de beklaagde. Uit het dossier bleek daarnaast dat de beklaagde over geen enkele bron van inkomsten beschikte en zelf drugverslaafd was. Hij ontzegde haar voedsel, wat bleek uit de tagesprekken en uit de vergelijking van de foto's over een tijdspanne van zes maanden die haar aanzienlijke gewichtsverlies illustreerden.

De rechtbank veroordeelde de beklaagde tot een gevangenisstraf van vijf jaar en tot een geldboete van 8.000 euro. Hij werd voor tien jaar ontzet uit zijn rechten.

In beroep achtte het hof van beroep de feiten bewezen en het volgde de kwalificatie van de eerste rechter. Het feit dat het slachtoffer nog altijd prostitutieactiviteiten zou uitvoeren en de beklaagde bezocht in de gevangenis deed daaraan geen afbreuk. De toestemming van het slachtoffer is niet relevant en het is gelet op haar schrijnende situatie duidelijk dat haar vrije wil werd aangetast. Het hof bevestigde de straf van de rechtbank.

### 'Loverboy'-techniek bij meerderjarige vrouwen door een Belgische zakenman en ex-politicus

Het hof van beroep van Antwerpen boog zich over een zaak van mensenhandel met de 'loverboy'-techniek. Deze zaak werd eerder behandeld door de **correctionele rechtbank van Antwerpen** in een **vonnis van 29 juni 2020**, dat in een eerder jaarverslag aan bod kwam.<sup>510</sup> Drie beklaagden met de Belgische nationaliteit werden vervolgd voor verschillende feiten, waaronder mensenhandel, slagen en verwondingen, belaging en verkrachting. Alleen de eerste beklaagde en de tweede beklaagde werden voor mensenhandel vervolgd. De derde beklaagde werd louter vervolgd voor slagen en verwondingen. De hoofdbeklaagde was een ex-politicus en zakenman, de derde beklaagde een bekende acteur. Twee slachtoffers hadden zich burgerlijke partij gesteld.

Volgens de rechtbank was de hoofdbeklaagde schuldig aan de uitbuiting van de slachtoffers door hen bij hem thuis (onderdak) voor hem te laten werken (controle) in de prostitutie, en door actief op zoek te gaan naar nieuwe slachtoffers (werving). De andere beklaagde, die zijn partner was en zich eveneens prostitueerde, hielp

508 Antwerpen, 28 april 2022, k. C6.

509 Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 14 december 2021, k. AC10 (beroep).

510 Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 29 juni 2020, k. AC10. Voor meer details, zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2021, Zichtbaar onzichtbaar*, p. 64 en de [website van Myria \(rechtspraak\)](#).

bij de organisatie en bij de uitbuiting van de prostitutie: ze plaatste de advertenties, nam de telefoon “voor het werk” op, begeleidde de klanten en informeerde haar partner. Ook stond zij in voor de ontvangst en de verdeling van de opbrengsten.

De rechtbank oordeelde dat de instemming van de slachtoffers irrelevant was, aangezien zij schrik hadden dat hij hen op straat zou zetten. Een van de slachtoffers had bovendien een kind met de beklagde en hij dreigde het van haar af te nemen.

De rechtbank veroordeelde hen eveneens voor de andere tenlasteleggingen. De derde beklagde, die alleen maar vervolgd werd voor slagen en verwondingen, werd vrijgesproken.

De hoofdbeklaagde kreeg zeven jaar gevangenisstraf en een geldboete van 40.000 euro. De andere beklagde drie jaar gevangenisstraf en een geldboete van 24.000 euro, deels met uitstel. De rechtbank hield er rekening mee dat zij zowel slachtoffer als mededader was. Ze werkte als sekswerker en werd door haar vriend, de eerste beklagde, geslagen wanneer zij te weinig klanten had. De burgerlijke partijen kregen respectievelijk één euro provisioneel en 3.500 euro morele schadevergoeding. De gevorderde materiële schadevergoeding van 15.000 euro werd geweigerd. Volgens de rechtbank kon deze seksuele activiteit niet als grondslag dienen voor een vordering tot schadevergoeding.

De hoofdbeklaagde tekende beroep aan. Het hof van beroep van Antwerpen riep in een tussenvonnissen meerdere getuigen op evenals de twee burgerlijke partijen. Zij werden tijdens de zitting gehoord.

In een **arrest van 16 juni 2022** beoordeelde het **hof van beroep van Antwerpen**<sup>511</sup> de zaak in het licht van de nieuwe seksuele strafwet. Aangezien het oude artikel 380 Sw. is opgeheven werden de feiten geherkwalificeerd naar pooierschap onder artikel 433<sup>quater</sup>/1:

- het organiseren van de prostitutie van een ander met als doel het bekomen van een voordeel, behalve in de gevallen die de wet bepaalt;
- het bevorderen, ertoe aanzetten, aanmoedigen of vergemakkelijken van prostitutie met als doel het, rechtstreeks of onrechtstreeks, bekomen van een abnormaal economisch voordeel of elk ander abnormaal voordeel;
- maatregelen nemen om het verlaten van de prostitutie te verhinderen of te bemoeilijken.

De tenlastelegging dat de beklagde een van de meisjes naar een prostitutieafpraak had gebracht was bijgevolg niet meer strafbaar. Voor deze feiten werd hij dus ontslagen van rechtsvervolging.

Het hof bevestigde ook dat de redelijke termijn overschreden was ondanks de complexiteit van de zaak en het feit dat er geen periodes van stilstand waren en hield daarmee rekening bij de straftoemeting.

Het hof twijfelde niet aan de geloofwaardige en consistente verklaringen van alle betrokken getuigen. De beklagde ging bewust op zoek naar vrouwen die in de problemen zaten omwille van een drugsverslaving, geldgebrek of het feit dat ze geen dak boven hun hoofd hadden. De beklagde snelde hen te hulp door hun geld, goederen en/of onderdak te verschaffen en vervolgens buiten hij hun zwakheid uit om harde seks met hen te hebben, al dan niet tegen betaling of vergoeding in natura. Van sommige van deze vrouwen werd dan nadien de prostitutie uitgebuit, waarbij zij geen andere keuze hadden, gelet op hun precaire situatie, om dat te ondergaan. Toen hij een relatie had met de tweede beklagde, liet hij de praktische kant van de uitbuiting van de slachtoffers aan haar over.

Het hof motiveerde ten aanzien van elk meisje waarom er sprake was van mensenhandel. Zo had de beklagde een van de slachtoffers geworven (opgehaald uit een daklozencentrum), opgevangen en gehuisvest in een hotel met het oog op de uitbuiting van haar prostitutie. Hij deed dat op een moment dat zij dakloos was en financiële problemen had, waardoor hij ook controle over haar had en misbruik maakte van haar precaire situatie. Dat het slachtoffer zelf vrijwillig contact met de beklagde opnam en om hulp vroeg doet daaraan geen afbreuk. Dat het slachtoffer al voordien actief was als sekswerker was evenmin van belang. Het hof achtte de feiten van mensenhandel bewezen.

Het hof hervormde de straf tot vijf jaar gevangenisstraf, waarvan drie jaar met uitstel, en tot een geldboete van 18.000 euro. De beklagde moest een schadevergoeding betalen aan de twee slachtoffers van respectievelijk 15.000 euro en 3.500 euro (moreel en materieel vermengd).

### Seksuele uitbuiting van een Senegalese vrouw

Het **hof van beroep van Luik** boog zich over een zaak van mensenhandel waarin drie beklagden in verschillende hoedanigheden werden vervolgd voor uiteenlopende tenlasteleggingen: mensenhandel

511 Antwerpen, 16 juni 2022, k. C6.

met het oog op seksuele uitbuiting, mensensmokkel, criminele organisatie, verkrachting en slagen en verwondingen. Een vierde beklagde werd alleen vervolgd voor mensensmokkel. Het slachtoffer was een Senegalese vrouw die zich burgerlijke partij stelde. Zij had in 2016 bij de politie van Luik aangifte gedaan van de feiten van mensenhandel, vergezeld door iemand van een centrum voor slachtofferhulp. Ook Myria stelde zich burgerlijke partij.

De eerste en voornaamste beklagde, een Belg, bevond zich in een staat van wettelijke herhaling.<sup>512</sup> Hij was de voormalige uitbater van een prostitutienetwerk in Luik en was al veroordeeld voor mensenhandel in een eerder symbooldossier<sup>513</sup>, dat was opgenomen in het jaarverslag van 2007.<sup>514</sup>

De burgerlijke partij verklaarde dat de beklagde haar na verschillende langeafstandscontacten, waarbij haar een goed leven werd beloofd, overtuigde om Senegal te verlaten en naar Luxemburg en vervolgens België te reizen. Ze ontmoetten elkaar voor het eerst in Marokko en trouwden daar tijdens een religieuze ceremonie. In deze periode stuurden de beklagde en zijn partner in België haar regelmatig geld. Volgens het slachtoffer was het op zijn initiatief dat tussenpersonen en smokkelaars van Afrikaanse afkomst, met valse identiteitspapieren, haar in staat stelden Afrika te verlaten en naar België te reizen. De beklagde had haar in zijn greep door een liefdesrelatie te veinzen volgens de 'loverboy'-methode. Zij moest het huishouden doen bij de beklagde thuis en verklaarde dat hij haar aanmoedigde om zich te prostitueren via de applicatie Badoo. Zij kon niet weg omdat ze zwanger was van hem, illegaal in ons land verbleef en geen geld had. Ze zou ook gedwongen zijn om seks te hebben met meerdere personen. Tot slot verklaarde zij dat ze door de beklagde en zijn partner werd getreiterd, beledigd en geslagen als ze weigerde.

De tweede beklagde, een in Nigeria geboren Belgische, was de partner van de hoofdbeklaagde en zorgde voor het huishouden en het beheer van hun woning, waar ook een derde partner en de ouders van de hoofdbeklaagde woonden.

De derde beklagde, een in Seraing geboren Italiaan, verkeerde eveneens in staat van wettelijke herhaling.

Hij zorgde voor de valse documenten en beheerde het vermogen van de eerste beklagde als diens advocaat en rechterhand. Ook hij was in het Luikse symbooldossier veroordeeld voor criminele organisatie, mensenhandel en hulp bij illegaal verblijf onder verzwarende omstandigheden.

De vierde beklagde, een Senegalese vrouw die niet op het proces verscheen, was door de Marokkaanse autoriteiten gearresteerd toen zij probeerde het slachtoffer te helpen bij het oversteken van de grens bij Tanger. Uit de analyse van het multimediamateriaal van de beklagden bleek dat zij een vliegticket had gekregen, wat als een vermogensvoordeel wordt beschouwd.

In een **vonnis van 20 oktober 2021** had de **correctionele rechtbank van Luik**<sup>515</sup> de hoofdbeklaagde vrijgesproken van mensenhandel. De rechtbank oordeelde immers dat in dit geval niet alle bestanddelen van de tenlastelegging aanwezig waren, met name de seksuele uitbuitingsfinaliteit. Ook de partner van de hoofdbeklaagde en zijn rechterhand werden van deze tenlastelegging vrijgesproken.

In het geval van de eerste drie beklagden herkwalficeerde de rechtbank de aanklacht van mensensmokkel in hulp bij illegaal verblijf.<sup>516</sup> De rechtbank veroordeelde de hoofdbeklaagde en zijn partner voor deze aanklacht, maar sprak de derde beklagde vrij, waarbij het verzoek van deze laatste om een humanitaire uitzondering werd ingewilligd.

De rechtbank sprak de beklagden vrij voor de tenlasteleggingen verkrachting, criminele organisatie – een tenlastelegging die werd geherkwalficeerd in bendevorming –, en slagen en verwondingen. Deze laatste tenlastelegging werd toch bewezen geacht voor de partner van de eerste beklagde ten aanzien van de burgerlijke partij. De rechtbank erkende wel de uitlokking als een verschoningsgrond.

Civielrechtelijk werden de hoofdbeklaagde en zijn partner veroordeeld tot het betalen van een definitieve schadevergoeding van 2.000 euro aan de burgerlijke partij (de vrouwelijke beklagde werd eveneens veroordeeld tot het betalen van een definitieve

512 Gezien het arrest van 2 december 2010 van het hof van beroep van Luik.

513 De beklagde werd op 18 januari 2008 bij verstek veroordeeld door het hof van beroep van Luik. Hij werd ook veroordeeld voor de tenlastelegging mensenhandel. Het netwerk bestond uit Albanese en Turkse pooiers, Nigeriaanse 'madammen', Turkse en Belgische lijfwachten en Italiaanse eigenaars van huizen en vitrines. De zaak betrof de rol van zijn organisatie bij de heling van gestolen aandelen die de Siciliaanse maffia wilde investeren in een bar in Luik. De beklagde was in de periode 2000-2002 eveneens betrokken bij een andere zaak betreffende een Nigeriaans mensenhandelnetwerk, in de vorm van een klein familiaal bedrijf, als uitloper van het Luikse salondossier (Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en Mensensmokkel 2010, Sociale fraude bestrijden is mensenhandel voorkomen*, pp. 45-46 en de website van Myria).

514 Luik, 18 januari 2008, 4e k. Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2007*, pp. 77-83, pp. 108-109 en de website van Myria.

515 Corr. Luik, afdeling Luik, 20 oktober 2021, 19e k. (beroep) (onuitgegeven).

516 Vanwege het feit dat het Openbaar Ministerie niet kon aantonen dat ze een persoonlijk vermogensvoordeel haalden uit het laten overkomen van de vrouw.

schadevergoeding van 500 euro aan de burgerlijke partij, voor de veroordeling voor slagen en verwondingen).<sup>517</sup>

De vierde beklagde werd bij verstek veroordeeld voor poging tot mensensmokkel en bendevoorming. Ze werd veroordeeld tot het betalen van een definitieve schadevergoeding van 500 euro aan de burgerlijke partij en een schadevergoeding van 1 euro definitief aan Myria.

De opgelegde gevangenisstraffen varieerden van zes maanden tot een jaar (waarvan de meeste met uitstel). De partner van de hoofdbeklaagde kreeg een geldboete van 6.000 euro.

Het Openbaar Ministerie en de eerste twee beklagden gingen in hoger beroep. Omdat het slachtoffer inmiddels was overleden, nam haar zoon de zaak over, vertegenwoordigd door zijn voogd. Myria was niet betrokken bij het hoger beroep.

In een **arrest van 14 september 2022** herzag het **hof van beroep van Luik**<sup>518</sup> grotendeels het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg. In tegenstelling tot de correctionele rechtbank was het hof van oordeel dat de tenlastelegging van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting wel degelijk vaststond in hoofde van de eerste beklagde, zijn partner en de advocaat, die wetens en willens een actieve rol hadden gespeeld. De hoofdbeklaagde maakte gebruik van de 'loverboy'-methode, die de rechtbank uitvoerig beschreef (ronselen, verleiden, aan zich hechten), waarbij hij het slachtoffer volledig van hem afhankelijk maakte. Dat werd gedaan om haar seksueel uit te buiten, zij het puur voor eigen gewin. Het hof merkte op dat de wet ook diegenen strafbaar stelt die het slachtoffer uitbuiten om hun eigen seksuele lusten te bevredigen. De beklagde gebruikte deze methode om het slachtoffer in zijn greep te krijgen. Het hof baseerde zijn beslissing op de verklaringen van het slachtoffer, waaruit een solide, beproefde *modus operandi* bleek, van de partner van de beklagde en van getuigen, en op de bevindingen van de verbalisanten (met name het onderzoek van de computer van de beklagde). Er werden voorts confrontaties georganiseerd. Tot slot bevestigde het hof de verzwarende omstandigheden van misbruik van kwetsbaarheid, dwang, geweld of bedreiging, en bendevoorming.

Het hof bevestigde de veroordeling van de hoofdbeklaagde en zijn partner voor de tenlastelegging

van mensensmokkel, die was geherkwalificeerd naar hulpverlening bij verblijf. In tegenstelling tot de correctionele rechtbank veroordeelde het hof ook de rechterhand van de hoofdbeklaagde voor deze tenlastelegging. Het hof was immers van oordeel dat, hoewel hij niet had deelgenomen aan het laten overkomen van het slachtoffer naar België, hij wel degelijk had bijgedragen aan haar illegaal verblijf. Het hof verwierp de aanspraak op een humanitaire uitzondering, aangezien de acties van de beklagde deel uitmaakten van een hoofdzakelijk criminele werkwijze, gericht op het bevredigen van de seksuele lusten van de hoofdbeklaagde, iets waarvan hij goed op de hoogte was.

Tot slot bevestigde het hof de veroordeling van de vierde beklagde voor poging tot mensensmokkel. Zij had geprobeerd het slachtoffer illegaal België binnen te krijgen om een vermogensvoordeel te bekomen.

De rechtbank was ook van oordeel dat alle beklagden de feiten hadden gepleegd in het kader van bendevoorming.

De opgelegde straffen varieerden van een tot drie jaar gevangenis en van 8.000 tot 80.000 euro boete. Er werd ook een ontzetting uit de rechten uitgesproken.

Omdat de zoon van het slachtoffer zijn burgerrechtelijke vordering niet voldoende duidelijk had gemaakt, besloot het hof de debatten te heropenen.

### Seksuele uitbuiting van een jonge Albanese vrouw

Het **hof van beroep van Luik** boog zich over een zaak van mensenhandel tegen een Italiaanse beklagde die de prostitutie van een jonge Albanese vrouw had uitgebuit in Italië en vervolgens op verschillende plaatsen in België.

In een **vonnis van 30 november 2021**, dat bij verstek werd gewezen en aan bod kwam in het vorige verslag<sup>519</sup>, had de **correctionele rechtbank van Luik** de beklagde veroordeeld voor mensenhandel en uitbuiting van prostitutie, telkens met verzwarende omstandigheden. De zaak werd opgestart toen het slachtoffer een klacht indiende bij de federale gerechtelijke politie. Zij verklaarde dat ze als jonge Albanese studente de beklagde in 2012 had ontmoet tijdens een vakantie in Italië en dat hij haar had verleid. Daarop besloot ze te stoppen met haar studies. Vervolgens gaf de beklagde

<sup>517</sup> Aangezien de beklagden waren vrijgesproken voor mensenhandel en alleen waren veroordeeld voor hulpverlening bij verblijf (en niet voor mensensmokkel), verklaarde de rechtbank dat zij niet bevoegd was om te oordelen over de vordering van Myria.

<sup>518</sup> Luik, 14 september 2022, 4e k.

<sup>519</sup> Corr. Luik, afdeling Luik, 30 november 2021, 19e k. (bij verstek en beroep). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, p. 78 en de [website van Myria \(rechtspraak\)](#).

haar onderdak en sloot hij haar op. Hij nam haar paspoort en identiteitskaart af en dwong haar tot prostitutie met het argument dat hij geldproblemen had. Ze moest zich op straat prostitueren aan een hoog werkritme en werd geslagen als ze dat weigerde. De tarieven werden bepaald door de beklagde en zij stond bijna constant onder zijn toezicht. Ze kwam in 2015 in België aan met valse papieren en moest een abortus ondergaan. Na haar abortus werd zij gedwongen om als sekswerker actief te zijn in bars in Sint-Truiden en Seraing, waar ze minstens 500 euro per dag moest verdienen.

De beklagde werd veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf, tot een boete van 24.000 euro en tot het betalen van een schadevergoeding van 307.200 euro aan het slachtoffer.

Het Openbaar Ministerie tekende beroep aan en verzocht om de tenlastelegging van uitbuiting van prostitutie in het licht van de hervorming van het seksueel strafrecht als volgt te herkwalficeren: pooierschap, misbruik van prostitutie met verzwarende omstandigheden en overtreding van de verboden met betrekking tot prostitutie. In een **arrest van 15 november 2022** bevestigde het **hof van beroep van Luik**<sup>520</sup>, bij verstek, het vonnis met betrekking tot de tenlastelegging van mensenhandel met verzwarende omstandigheden, behalve die van het in gevaar brengen van het leven van het slachtoffer. Het hof was van oordeel dat dit niet was aangetoond en baseerde zich daarbij op het feit dat de abortus waarschijnlijk volgens de medische regels en zonder nadelige gevolgen voor het slachtoffer was uitgevoerd. Met betrekking tot de tenlastelegging van uitbuiting van prostitutie volgde het hof het Openbaar Ministerie door de tenlastelegging te herkwalficeren op basis van de artikelen in zijn beroepschrift. Het hof was evenwel van mening dat het vonnis niet voldeed aan de eisen van een billijke straf, gezien de manier waarop de beklagde zijn partner fysiek en emotioneel mishandelde, waaruit een bijzondere minachting voor haar bleek, en de duur van het misdrijf. Daarom werd de gevangenisstraf verhoogd van vier naar zes jaar.

#### 2.1.4. | Uitbuiting van talloze slachtoffers door een Roemeense misdaadbende

In een **vonnis van 15 juli 2022** velde de **Franstalige correctionele rechtbank van Brussel**<sup>521</sup> een oordeel over zes beklagden (een Belg van Roemeense origine en vijf Roemenen). Ze werden beschuldigd van bendevoorming,

mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting met verzwarende omstandigheden, werving en uitbuiting van prostitutie met verzwarende omstandigheden ten aanzien van een groot aantal slachtoffers, van wie er sommigen niet geïdentificeerd zijn. De feiten werden gepleegd in meerdere Brusselse gemeenten tussen mei 2020 en juni 2021. Naar aanleiding van de wijzigingen in het seksueel strafrecht herkwalficeerde de rechtbank de tenlasteleggingen werving met het oog op de prostitutie van anderen en uitbuiting van de prostitutie van anderen in de tenlastelegging pooierschap.<sup>522</sup>

De zaak werd geopend op basis van informatie uit politiebronnen. In januari 2021 vernam de politie dat een organisatie zich mogelijk inliet met de uitbuiting van prostitutie. Door een combinatie van informatie verzameld via open raadpleging van Facebook-profielen en politiegegevens konden verschillende verdachten en slachtoffers worden geïdentificeerd. De diensten die de prostitutieactiviteiten via de Redlights-website volgden namen contact op met een telefoonnummer dat vermeld stond op een van de advertenties. Dankzij die afspraak ontdekte de politie een flat waar drie sekswerkers en vier mannen woonden. De politie noteerde hun identiteiten en telefoonnummers. Vervolgens kon ze de telefoonnummers, rekeningen en e-mailadressen koppelen aan de advertenties. Door telefonieonderzoek (retro-zoller), controle van een voertuig dat werd gebruikt om de meisjes te vervoeren en verificatiefoto's konden eveneens andere verdachten en slachtoffers worden geïdentificeerd en konden er verbanden tussen hen worden gelegd. Het gebruik van telefoontaps bevestigde de contacten tussen de verschillende verdachten en hun uiteenlopende mate van betrokkenheid bij de misdrijven.

De rechtbank bevestigde de aanklacht van mensenhandel ten aanzien van elf geïdentificeerde slachtoffers. Tien van deze slachtoffers waren eveneens betrokken bij de geherkwalficeerde tenlastelegging van pooierschap, en er werden nog zeven andere slachtoffers geïdentificeerd. De twee tenlasteleggingen hadden ook betrekking op een onbekend aantal ongeïdentificeerde slachtoffers.

De eerste beklagde profiteerde van de mensenhandel van acht geïdentificeerde personen. Hij was de partner van twee van hen, van wie hij er een uit Nederland had laten komen. Volgens een van hen gaf zij de derde beklagde 250 euro van de 1.000 euro die zij verdiende en de rest aan de eerste beklagde, die haar

520 Luik, 15 november 2022, 18e k.

521 Corr. Brussel (Franstalig), 15 juli 2022, 47e k. (definitief).

522 Het nieuwe artikel 433quater/1 van het Strafwetboek.



ter plaatse bracht. Uit onderzoek van haar telefoon en telefoontaps bleek dat hij geweld en bedreigingen tegen haar gebruikte, met name toen ze uit elkaar gingen. Hij speelde een centrale rol bij het verschaffen van huisvesting. De flat die hij huurde werd gebruikt als een plek om klanten te ontvangen. De slachtoffers werden ofwel ondergebracht in een van de appartementen die de beklagde huurde of in hotels, waar ze zich prostitueerden via advertenties op de Redlights-website.

De tweede beklagde was de voornaamste bestuurder van het voertuig waarmee de meisjes werden vervoerd. Hij profiteerde van de mensenhandel van twee geïdentificeerde personen. Bij de bende was hij minder betrokken. Tijdens een huiszoeking in juli 2020 was een van de slachtoffers aanwezig in zijn woning, waar zij verbleef. Ze gaf hem een deel van het geld van de prostitutie om de huur te betalen. Hij woonde ook samen met een tweede slachtoffer dat zich prostitueerde in de flat.

De derde beklagde, een voormalige partner van de tweede beklagde, beheerde de advertenties op Redlights, regelde de afspraken, onderhandelde over de prijzen en beheerde de betaling voor de diensten. Zij profiteerde van de mensenhandel van vijf geïdentificeerde personen. Ze stond in contact met de eerste beklagde, die haar adressen gaf waar de prostituees konden werken en verblijven. Een slachtoffer verklaarde dat ze een vijfde van haar inkomsten aan de beklagde gaf. Deze laatste werd veroordeeld tot een werkstraf van 250 uur.

De vierde beklagde bevond zich in staat van wettelijke herhaling<sup>523</sup> en verscheen in hechtenis in afwachting van zijn uitlevering aan Oostenrijk. De eerste beklagde had hem ingehuurd als chauffeur. Uit de analyse van WhatsApp-berichten op zijn telefoon bleek zijn betrokkenheid bij de prostitutie van vrouwen voor zijn rekening en bij mensenhandel van een geïdentificeerd slachtoffer.

De vijfde beklagde, die niet op het proces verscheen, profiteerde van de mensenhandel van drie geïdentificeerde personen. Hij was de partner van een van de slachtoffers, met wie hij samenwoonde, en was betrokken bij het onderbrengen van de slachtoffers in de flats.

De zesde beklagde profiteerde van de mensenhandel van twee geïdentificeerde slachtoffers. Hij oefende

controle uit over een van de slachtoffers, met wie hij samenwoonde.

De opgelegde straffen varieerden van twee tot zes jaar gevangenis en van 8.000 tot 72.000 euro boete, waarvan sommige met uitstel. De rechtbank beval de teruggave van het voertuig dat werd gebruikt om de slachtoffers te vervoeren (of de tegenwaarde daarvan) aan de eigenares, een Roemeense vrijwillig tussenkomende partij die op het proces verscheen.

### 2.1.5. | Kindhuwelijk binnen de Romagemeenschap

De **correctionele rechtbank van Antwerpen** boog zich in een **vonnis van 5 maart 2021**<sup>524</sup> over een dossier rond mensenhandel met feiten die kaderden binnen een traditioneel kindhuwelijk in de Romacultuur.

De zaak kwam aan het licht na een melding van de sociale dienst bij de jeugdrechtbank aan het Openbaar Ministerie.

Het slachtoffer was een veertienjarig meisje. Zij werd uitgehuwelijkt door haar oom en grootvader aan een zestienjarige jongen van een bevriende familie "volgens de Romatraditie". Haar ouders, die verstandelijk niet zo sterk waren, en haar vader, die doofstom bleek, waren niet bestand tegen de druk van de families en werden gedwongen om hun dochter uit te huwelijken. De oom en de grootvader gebruikten geweld tegen de gezinsleden. Ook de oudere zus was eerder al uitgehuwelijkt. Het gezin van het slachtoffer was bijzonder bang voor wraak en represailles.

Het meisje moest na het huwelijk volgens de Romatraditie inwonen bij haar schoonfamilie, werd aanvankelijk afgezonderd van haar thuismilieu en werd verplicht om seksuele handelingen met de minderjarige jongen te stellen. Uit het deskundigenverslag bleek dat zij zo snel mogelijk zwanger moest worden. Ze werd verplicht om na het huwelijk van school te veranderen, waarna zij veelvuldig afwezig bleek te zijn op school.

Het strafonderzoek was gebaseerd op huiszoekingen, meerdere verhoren van de familieleden, inzage in haar medisch dossier en verklaringen van hulpverleners. De rechtbank baseerde zich op de oorspronkelijke verklaringen van het meisje, die zij nadien aanpaste maar die konden worden bevestigd door meerdere objectieve elementen.

<sup>523</sup> Hij was in 2015 al veroordeeld door de rechtbank van eerste aanleg van Brasov in Roemenië voor fraude en oplichting.

<sup>524</sup> Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 5 maart 2021, k. AC8 (beroep).

De schoonouders, oom en grootvader – die allemaal de Belgische nationaliteit hadden maar oorspronkelijk afkomstig waren uit ex-Joegoslavië – werden vervolgd en veroordeeld voor de tenlasteleggingen mededaderschap aan verkrachting, aanranding van de eerbaarheid, aanzetten tot ontucht, ontorende behandeling, mensenhandel met het oog op de uitbuiting van prostitutie en schuldig verzuim.

Het bewijs daarvoor volgde uit het feit dat zij het kind dwongen om te trouwen en om dat huwelijk te consumeren en seksuele betrekkingen te hebben. De ouders van het meisje werden eveneens vervolgd maar vrijgesproken omdat zij volgens de rechtbank zelf bijzonder kwetsbaar waren en onder psychologische druk stonden van de familie. De moeder had bovendien hulp gezocht voor haar dochter.

De beklagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen tussen drie jaar en veertig maanden. Het slachtoffer had zich aanvankelijk burgerlijke partij gesteld maar deed tijdens de procedure afstand van de vordering.

Er werd beroep ingesteld tegen het vonnis door de oom. Het **hof van beroep van Antwerpen** boog zich in een **arrest van 23 december 2021**<sup>525</sup> over het dossier.

De oom van het meisje werd ook in beroep veroordeeld voor mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting. In het arrest werd er gesteld dat het misdrijf mensenhandel bewezen was aangezien de beklagde het kind naar de woning vervoerde waar het gezin van haar 'echtgenoot' woonde en waar zij verplicht werd om seksuele betrekkingen te hebben. Het hof meende wel dat de redelijke termijn overschreden was en hield daarmee rekening bij de straftoemeting.

De oom werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van dertig maanden, met uitstel.

## 2.2. | Economische uitbuiting



### 2.2.1. | Bouw

Myria ontving twee arresten van zaken rond mensenhandel met het oog op economische uitbuiting in de bouw waarvan de vonnissen behandeld werden in vorige jaarverslagen. Het ging om een zaak omtrent renovatie in een privéwoning<sup>526</sup> en om een zaak over verschillende bouwerven in Brusselse gemeenten.<sup>527</sup> In deze beide dossiers bevestigde het hof van beroep in grote lijnen de eerdere uitspraak.



### 2.2.2. | Transport

Myria ontving twee beslissingen die betrekking hadden op de transportsector. Een dossier leidde tot de vrijspraak, terwijl het andere resulteerde in een veroordeling voor mensenhandel.

#### Transport met vrachtwagenchauffeurs uit Litouwen

De **correctionele rechtbank van Brugge** sprak zich in een **vonnis van 10 maart 2023**<sup>528</sup> uit over een dossier inzake mensenhandel met het oog op economische uitbuiting in de transportsector ten aanzien van 39 werknemers.

Een Litouwse vennootschap en haar directeur, een man met de Litouwse nationaliteit, werden vervolgd voor mensenhandel met verzwarende omstandigheden maar ook voor de niet-uitbetaling van lonen en de niet-correcte Dimona-aangifte. Acht werknemers stelden zich burgerlijke partij.

De federale gerechtelijke politie (FGP) van West-Vlaanderen zag op verschillende momenten meerdere vrachtwagens van een Litouwse onderneming en hun chauffeurs op een parking in de haven van Zeebrugge waarvan de leefomstandigheden niet voldeden aan de minimumnormen door het gebrek aan faciliteiten. Er vond onder meer een controle plaats op de parking door de FGP samen met de inspectie Toezicht op de Sociale

525 Antwerpen, 23 december 2021, k. C6.

526 Antwerpen, 24 november 2022, k. C6 en Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Dendermonde, 18 september 2020, k. D13V, zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2021, Zichtbaar onzichtbaar*, pp. 68-69. De beslissing in eerste aanleg is beschikbaar op de website van Myria (rechtspraak). De beklagde die in beroep ging was de eigenaar van het te renoveren huis. Hij beweerde de slachtoffers niet te kennen, maar het hof ging niet mee in dat verhaal en bevestigde de analyse van de eerste rechter.

527 Brussel (Nederlandstalig), 28 oktober 2022, 15e k. en Corr. Brussel (Nederlandstalig), 7 maart 2019, 25e k., zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2020, Achter gesloten deuren*, p. 84. Het beroep betreft maar een beklagde, de oprichter van de vennootschap. Het hof bevestigde het vonnis in grote lijnen maar legde geen gevangenisstraf op, alleen een geldboete van 60.000 euro. Het hof oordeelde namelijk dat de redelijke termijn overschreden was. De beslissing in eerste aanleg is beschikbaar op de website van Myria (rechtspraak).

528 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 10 maart 2023, k. B17 (beroep).

Wetten (TSW).<sup>529</sup> In opdracht van de arbeidsauditeur werd er beslag gelegd op dertien vrachtwagens.

Uit het dossier bleek dat de Litouwse vennootschap binnenlandse transporten in België organiseerde en buitenlandse transporten vanuit België naar Frankrijk en Nederland. De werknemers waren zowel Litouwers als niet-EU-onderdanen en werden vanuit Litouwen gedetacheerd naar België. De beklagden meenden dat de Litouwse arbeidswetgeving van toepassing was omdat het ging om gedetacheerde werknemers. De rechtbank concludeerde dat België voor de vrachtwagenchauffeurs het land van de gewoontelijke tewerkstelling was, waardoor het Belgische arbeidsrecht in zijn geheel van toepassing was op de arbeidsovereenkomst, derhalve ook de regels inzake het minimumloon.

Uit de vaststellingen bleek dat de werknemers maar sporadisch op de zetel van het bedrijf in Litouwen kwamen. Veel werknemers hadden geeneens de Litouwse nationaliteit en hadden daar ook geen echte verblijfplaats. Voor de gedetacheerde niet-EU-onderdanen vroeg de onderneming een arbeidsvergunning aan bij de Litouwse overheid, terwijl zij eigenlijk niet hun werkelijke verblijfsplaats in Litouwen hadden. Het opgegeven adres was een hotel in Litouwen.

Volgens de rechtbank was het duidelijk de bedoeling om de vrachtwagenchauffeurs vanuit West-Europa te laten opereren en niet vanuit Litouwen. Op het einde van hun periode van tewerkstelling keerden ze terug naar hun woonplaats in hun thuisland buiten de EU, niet naar Litouwen. Ze moesten goederen in België laden om die vervolgens binnen België of naar Nederland, Frankrijk, Duitsland of Italië te vervoeren. De vrachtwagenchauffeurs moesten tijdens lange periodes van meerdere weken in België of in de naburige landen verblijven en werken en regelmatig overnachten op een parking in de haven. Ze kregen het Litouwse minimumloon betaald.

Wat de tenlastelegging **mensenhandel** betreft, herinnerde de rechtbank eraan dat het misdrijf mensenhandel een bijzonder opzet vereist om arbeidskrachten uit te buiten in mensonwaardige omstandigheden. Dat kan worden afgeleid uit de materiële feiten.

Het loutere feit dat een tewerkstelling niet in overeenstemming is met de (toepasselijke) sociale wetgeving staat niet gelijk met het verrichten van arbeid in strijd met de menselijke waardigheid. Ook andere elementen moeten aanwezig zijn. De rechtbank meende dat de politie- en inspectiediensten onvoldoende concreet onderzoek naar de (leef)omstandigheden op de parking hadden gedaan. Het feit dat de vrachtwagenchauffeurs erg vaak overnachtten in hun vrachtwagen, zonder naar huis te kunnen gaan is een lastig arbeidsregime. Volgens de rechtbank is een dergelijk arbeidsregime evenwel niet ongewoon binnen de sector van het internationaal wegvervoer en evenmin verboden. Dat werd bovendien gecompenseerd door verlofperiodes van enkele weken.

De beklagden kozen voor een businessmodel waarbij er voordeel werd gehaald uit de toepassing van de Litouwse sociale wetgeving. Daardoor konden ze scherpere prijzen aanbieden. Dat concurrentievoordeel was wel onrechtmatig, omdat de vrachtwagenchauffeurs eigenlijk recht hadden op de Belgische loonvoorwaarden. Maar zoiets op zich wijst niet op mensenhandel.

De rechtbank oordeelde dat de beklagden gebruikmaakten van een leemte in de Litouwse regelgeving om op een rechtsgeldige manier arbeidsvergunningen voor niet-EU-onderdanen te bekomen die er eigenlijk niet echt woonden. Uit het dossier bleek niet dat zij misbruik maakten van de preciaire verblijfssituatie van die vrachtwagenchauffeurs.

Alle omstandigheden in acht genomen, kwam de rechtbank tot het besluit dat er wel sprake was van sociale dumping, maar dat het onvoldoende was aangetoond dat de beklagden de bedoeling hadden om hun werknemers aan het werk te zetten in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid. Ze werden vrijgesproken voor mensenhandel, maar wel schuldig bevonden aan de andere tenlasteleggingen.<sup>530</sup>

### Transportactiviteiten via Bulgaarse “postbusbedrijven” met Servische chauffeurs

In een **verzetsvonnis van 13 januari 2023** voor de **correctionele rechtbank van Brugge**<sup>531</sup> werd een beklagde met de Belgische nationaliteit die woonachtig was in Servië vervolgd voor mensenhandel.

<sup>529</sup> De inspectiedienst TSW hangt af van de Federale Overheidsdienst (FOD) Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Deze inspecteurs zijn, zoals de ECOSOC-teams van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ), bevoegd om misdrijven mensenhandel vast te stellen.

<sup>530</sup> Zie in dat verband ook in dit verslag de bijdrage over *best practices* en ervaringen: deel 1, hoofdstuk 4, punt 14 Sensibilisering.

<sup>531</sup> Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 11 maart 2022, k. B17 (verzet) en Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 13 januari 2023, k. B17 (in beroep veroordeling bevestigd door Gent, 5 oktober 2023, 3e k.).

De beklagde had twee vennootschappen, een in Bulgarije en een in Polen.

Hij werd vervolgd voor mensenhandel met het oog op economische uitbuiting ten aanzien van zes personen en voor andere inbreuken op het sociaal strafrecht (geen Dimona-aangifte, niet-uitbetaling van lonen en illegale tewerkstelling). Daarnaast werd hij vervolgd voor oplichting in het sociaal strafrecht, door te doen alsof de ondernemingen vanuit Bulgarije hun activiteiten organiseerden terwijl deze ondernemingen in werkelijkheid "postbusbedrijven" waren, waarbij de beklagde alles vanuit België organiseerde.

De beklagde zette meerdere buitenlandse "postbusbedrijven" op in Bulgarije voor transportactiviteiten in België en de buurlanden. Hij deed daarbij een beroep op Servische chauffeurs. Hetzelfde had hij in het verleden al gedaan met Poolse "postbusbedrijven".

Uit het dossier bleek dat PAG-ASA was gecontacteerd door een Servische ngo die slachtoffers van mensenhandel bijstaat met de informatie dat er anonieme klachten waren tegen de beklagde. Servische werknemers zouden door hem naar België zijn gelokt met beloftes rond legaal werk en een salaris. In België werden ze evenwel illegaal tewerkgesteld, dienden ze meer uren te presteren dan wettelijk toegelaten en dienden ze met vrachtwagens te rijden die valse registraties en veiligheidscertificaten hadden. Het loon werd daarenboven laattijdig en onvolledig uitbetaald.

De rechtbank achtte de beklagde op basis van de elementen in het dossier schuldig aan alle tenlasteleggingen behalve ten aanzien van een persoon.

Uit een bevraging van Europol bleek dat de beklagde nooit op zijn Bulgaarse adres had gewoond. Hij was er louter ingeschreven omdat hij een Bulgaars adres nodig had om daar een vennootschap op te richten. De personeelsleden hadden geen arbeidsovereenkomst noch bestuurdersattest conform de EU-wetgeving.

De politiediensten hadden verschillende vrachtwagenchauffeurs en de vrachtwagens aangetroffen in een open hangar. Die hangar had geen sanitaire voorzieningen, de chauffeurs moesten hun behoefte doen in een plastic zak. Vroeger konden ze terecht in een garage van de

beklaagde om te douchen en eten te maken, maar door wanbetaling konden ze daar niet meer terecht.

De rechtbank oordeelde dat alle betrokken vrachtwagenchauffeurs goederenvervoer deden in opdracht van de beklagde. De rechtbank stelde daarnaast vast dat deze opdracht(en) uitvoerden in voertuigen waarvan zij niet de eigenaars waren, aangezien deze voertuigen hun ter beschikking werden gesteld door de beklagde, volgens hem als verhuurder.

Meerdere chauffeurs verklaarden dat de beklagde hun baas was en dat hij hen vanuit Servië naar België gehaald had. Ze moesten nooit laden of lossen in Bulgarije of Polen, alleen in België en de buurlanden. Ze sliepen altijd in hun vrachtwagen, ook in het weekend. Er waren geen sanitaire voorzieningen. Sommigen hadden nooit een arbeidsovereenkomst ondertekend. Ze werden uitbetaald zonder loonfiche per gereden kilometer. Meerdere slachtoffers hadden ook na enkele maanden nog altijd geen loon ontvangen.

De beklagde was eerder al veroordeeld voor vergelijkbare feiten. Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van een jaar. Er werd een bijzondere verbeurdverklaring uitgesproken van 81.963,97 euro.



### 2.2.3. | Horeca

Myria ontving opnieuw meerdere beslissingen met betrekking tot mensenhandel in de horeca waarbij het ging om cafés, (exotische) restaurants, een snackbar en een pizzeria.<sup>532</sup>

#### Uitbuiting van een Belgisch slachtoffer met een mentale beperking in een café

De **correctionele rechtbank van Antwerpen** sprak zich in een **vonnis van 12 december 2022**<sup>533</sup> uit over een dossier inzake mensenhandel ten aanzien van een Belgisch slachtoffer in een café.

Drie beklagden met de Belgische en de Nederlandse nationaliteit en een vennootschap werden vervolgd voor mensenhandel met het oog op economische uitbuiting.

532 Corr. Luxemburg, afdeling Marche-en-Famenne, 17 maart 2023, 14e k. (onuitgegeven). De uitspraak was evenwel beperkt tot de burgerlijke belangen. De rechtbank kende de werknemer, een burgerlijke partij, een materiële schadevergoeding van 20.000 euro toe. In een eerder vonnis, in dezelfde zaak, had de rechtbank de twee beklagden die een pizzeria uitbaatten schuldig bevonden aan mensenhandel ten aanzien van deze werknemer en hen veroordeeld tot betaling, samen met hun civielrechtelijk aansprakelijke bedrijf, van een schadevergoeding aan de werknemer van 1.500 euro voor morele schade en een provisioneel bedrag van 1 euro voor materiële schade. Zie Corr. Luxemburg, afdeling Marche-en-Famenne, 19 november 2021, 14e k., nr. 2021/277: Myria, [Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld](#), p. 84 en de [website van Myria \(rechtspraak\)](#).

533 Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 12 december 2022, k. AC1 (beroep).

De vennootschap, de derde beklagde, baatte in Stabroek een café uit. De tweede beklagde was de zaakvoerder. Hij was in die hoedanigheid verantwoordelijk voor de uitbating van het café. Door een ernstige fysieke beperking deed hij daarvoor een beroep op personeel, en werd hij onder meer bijgestaan door de eerste beklagde.

De beklagden schakelden het slachtoffer in voor verschillende taken in de periode van oktober 2019 tot januari 2020. Het slachtoffer was toen een man van drieënvijftig jaar, die een mentale beperking had en onder bewind stond.

Het slachtoffer moest in het café helpen bij het schoonmaken, het aanvullen van de voorraden en het sorteren van leeggoed. Soms werd er hem opgedragen om eenvoudige boodschappen te doen. Hij moest ook helpen bij een renovatieproject waarbij een van de beklagden betrokken was. De tewerkstelling had geen duidelijke structuur en ook de verloning was onduidelijk. De tewerkstelling werd evenmin aangegeven, waardoor er geen normaal maatschappelijk toezicht op plaatsvond.

De feiten kwamen aan het licht toen de sociale inspectie samen met de lokale politie in januari 2020 om half elf 's avonds een onaangekondigde controle uitvoerde in het café. Op aangeven van een drugshond werd er een luik geopend, waardoor de verbalisanten toegang kregen tot een verborgen deel van de kelder. Daar werd het slachtoffer aangetroffen.

Het slachtoffer sliep in de afgesloten kruipkelder, waar de verbalisanten niet eens konden rechtstaan. De omstandigheden waarin hij leefde waren erbarmelijk en onhygiënisch. Hij had een vuile matras en zijn bezittingen zaten in plastic draagtassen. De kelder lag vol rommel, was niet verwarmd en er waren geen sanitaire voorzieningen. De omstandigheden waarin hij werd aangetroffen waren schrijnend. De verbalisanten onderstreepten niet alleen de beperkte ruimte en alle rommel, maar ook het vuil en de stank. Het slachtoffer en zijn persoonlijke spullen zouden eveneens erg vuil zijn geweest en verspreidden een onaangename geur.

Het slachtoffer was erg verward en de communicatie verliep moeilijk. Hij gaf aan dat hij bang was in zijn eigen woning en dat hij in de kelder van het café mocht slapen als hij hielp. Hij gaf aan bang te zijn voor de beklagden. Hij zou gedeeltelijk worden betaald, maar moest ook een deel van wat hij verdiende opnieuw afgeven. In zijn beleving kreeg hij maar weinig tijd om naar de winkel

te gaan en er werd hem verboden zijn stempelkaart te laten afstempelen.

De rechtbank achtte de feiten bewezen maar beperkte de incriminatieperiode. Zij baseerde zich op de fysieke vaststellingen van de politie, verklaringen van de bewindvoerder van het slachtoffer en van getuigen.

De rechtbank stelde voorts dat feiten van mensenhandel geen fysieke opsluiting of absolute vrijheidsberoving vereisen, maar dat in deze zaak de vrijheid van het slachtoffer effectief werd beperkt door de instructies die hij kreeg, zijn sociale afhankelijkheid en zijn beperkte verstandelijke vermogens.

De rechtbank motiveerde daarnaast dat mensenhandel met het oog op economische uitbuiting niet noodzakelijk inhoudt dat het werk dat aan het slachtoffer wordt opgelegd volwaardig of regulier werk zou moeten zijn. Ook het uitvoeren van aangepast werk (bijvoorbeeld in een maatwerkbedrijf) kan als mensenhandel worden beschouwd. Het verplichte karakter van het werk dat het slachtoffer moest verrichten en de volledige onttrekking aan elke maatschappelijke controle illustreerden hoe hij werkte in omstandigheden die strijdig waren met de menselijke waardigheid. Zelfs indien het slachtoffer zou hebben ingestemd met het werk dat hem werd opgelegd, dan nog zouden de feiten vallen onder de kwalificatie mensenhandel. Tot slot onderstreepte de rechtbank dat economische uitbuiting niet veronderstelt dat het inschakelen van het slachtoffer daadwerkelijk economisch rendabel was.

De beklagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk twee jaar en twintig maanden, de laatste voor een deel met uitstel, en tot geldboetes van 8.000 euro. De rechter achtte de vennootschap beperkt aansprakelijk en legde een boete op van 24.000 euro met uitstel.

### 'Exotische' restaurants met slachtoffers met gecombineerde vergunningen

In een **verstekvonniss van 22 juni 2022** van de **Nederlandstalige correctionele rechtbank van Brussel**<sup>534</sup> werden drie beklagden (twee beklagden met de Nederlandse nationaliteit en een vennootschap) vervolgd voor meerdere inbreuken op het sociaal strafrecht en voor feiten van mensenhandel ten aanzien van vijf personen, vier met de Indiase nationaliteit en een met de Afghaanse nationaliteit.

534 Corr. Brussel (Nederlandstalig), 22 juni 2022, 25e k. (verzet).



De onderneming rekruteerde personen die voornamelijk van Indiase origine waren om hen in België als kok tewerk te stellen, met beloftes rond een degelijk loon en een verblijfstitel. De Afghaanse werknemer had een gecombineerde vergunning<sup>535</sup> in België. Twee andere werknemers werden aanvankelijk naar België gehaald met een gecombineerde vergunning. Nadat hun gecombineerde vergunningen ingetrokken waren, bleven ze er werken.

Ze leefden in erbarmelijke omstandigheden boven de restaurants waarbij er nauwelijks sanitaire voorzieningen waren. Ze moesten afwisselend in verschillende restaurants in Vlaanderen werken en slapen (Liedekerke, Oostende, Antwerpen). In de vestiging in Antwerpen diende een van de voormalige werknemers op een matras op de grond te slapen en waren er geen douchefaciliteiten. De woonaccommodatie in Liedekerke was evenzeer erbarmelijk.

De werknemers verkeerden in de waan dat ze officieel werkten in België met een verblijfs- en werkvergunning.

De werknemers verrichtten zeven dagen op zeven arbeid zonder vakantie en werden daarenboven helemaal niet of maar een fractie (via een derde) betaald voor hun arbeidsprestaties, terwijl er hun een loon tussen 1.000 en 1.200 euro was beloofd. Beloftes over het loon werden niet nagekomen en weerhielden hen ervan om in opstand te komen tegen de werkgever uit angst om zowel hun verblijf als het loon te verliezen.

Tijdens het onderzoek bleek dat de vennootschap op grote schaal werknemers liet overkomen met een gecombineerde vergunning, terwijl de vennootschap niet kapitaalkrchtig genoeg was om de lonen uit te betalen. De rechtbank achtte de eerste en de derde beklagde op basis van deze elementen schuldig aan mensenhandel ten aanzien van vier slachtoffers en aan de inbreuken op het sociaal strafrecht.

Ze werden veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf en tot een geldboete van 12.000 euro. De tweede beklagde, de vennootschap, was intussen vereffend. Er werd een verbeurdverklaring van 41.326,61 euro uitgesproken.

### Verschillende slachtoffers in een Chinees restaurant

De **correctionele rechtbank van Brugge** sprak zich in een **vonnis van 8 april 2022**<sup>536</sup> uit over een dossier van mensenhandel waarbij er drie slachtoffers werden tewerkgesteld in een restaurant.

De beklagden, twee personen met de Belgische nationaliteit die afkomstig waren uit China, en een vennootschap werden eveneens vervolgd voor andere tenlasteleggingen, namelijk het niet-betalen van lonen en oplichting.

De politiediensten werden geïnformeerd door de bank over een verdachte situatie waarbij er drie personen hun ontvangen lonen moesten afhalen en afgeven aan hun werkgever. De loketbediendes van de bank waren al meermaals getuige geweest van discussies tussen de werkgever en de werknemers. Volgens inlichtingen verbleven er meerdere personen op het adres van het restaurant van de werkgever. De werknemers werden regelmatig verplaatst tussen restaurants in België en Nederland.

Het onderzoek werd gevoerd aan de hand van camerabeelden, verhoren van de loketbediendes, de opvraging van bankgegevens, de uitlezing van gsm's en verhoren van de beklagden en de slachtoffers. Uit de bankgegevens bleek dat de werknemers hun hele loon dat gestort was opnieuw moesten afhalen en afgeven. De slachtoffers kenden overigens de Nederlandse taal niet, ze waren naar België gehaald via een bemiddelaar. Zij hadden documenten moeten ondertekenen waarvan ze de inhoud niet begrepen, ze kenden het Belgische systeem niet, ze moesten gemiddeld tien uur per dag werken, zes dagen op zeven, aanvankelijk voor een loon van 900 euro per maand (nadien voor een loon van 1.300 euro per maand), ze moesten hun ID-kaart of verblijfsdocumenten afgeven.

Er werd hun gezegd dat het geld hun niet toebehoorde. De slachtoffers hadden geen andere keuze dan het geld opnieuw af te geven, anders zouden ze hun job verliezen.

De rechtbank oordeelde op basis van deze elementen dat er sprake was van mensenhandel en ook de andere tenlasteleggingen waren bewezen. De beklagden werden veroordeeld tot een gevangenisstraf van een jaar en tot een geldboete van 24.000 euro. Het wederrechtelijke vermogensvoordeel werd geschat

<sup>535</sup> De gecombineerde vergunning (ook wel *single permit* genoemd) is een toelating tot arbeid gecombineerd met een verblijfstitel voor niet-EU-burgers die naar België komen met als doel er te werken voor een periode van meer dan negentig dagen.

<sup>536</sup> Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 8 april 2022, 17e k. (beroep).

op 40.614,11 euro en werd verbeurdverklaard. De vennootschap werd burgerrechtelijk aansprakelijk gesteld.

### Snackbar

In een **arrest van 26 april 2022** sprak het **hof van beroep van Brussel**<sup>537</sup> zich uit over inbreuken op het sociaal strafrecht en mensenhandel met het oog op economische uitbuiting, met verzwarende omstandigheden, van een Marokkaanse werknemer in een Brusselse snackbar. De snackbar werd meermaals gecontroleerd door de politie en door de inspectiediensten (sociale inspectie en Toezicht op de Sociale Wetten). Tijdens de laatste controle in 2017 door de inspectie Toezicht op de Sociale Wetten onder begeleiding van de politie probeerde een man te vluchten. Het ging om de werknemer die zich burgerlijke partij zou stellen. De man verklaarde sinds 2006 in België te verblijven en aanwezig te zijn geweest bij een controle in 2013, waarbij hij was gevlucht omdat hij geen papieren had en illegaal in België verbleef. Hij verklaarde dat hij al vier jaar in de snackbar werkte, tussen acht en negen uur per dag (van 17 uur of 18 uur tot 2 uur), zeven dagen op zeven, zonder vrije dagen, voor een dagloon van dertig euro dat contant werd betaald. Hij kookte en serveerde de maaltijden. De beklaagde, een Marokkaan, had nooit stappen ondernomen om een arbeidsvergunning voor de werknemer te regelen.

In een **vonnis van 11 december 2018**, dat in een vorig verslag aan bod kwam, oordeelde de **Franstalige correctionele rechtbank van Brussel**<sup>538</sup> dat de arbeidsomstandigheden in strijd waren met de menselijke waardigheid en dat de beklaagde misbruik maakte van de precaire situatie van de werknemer. Deze laatste durfde geen contact op te nemen met de politie uit angst gerepatrieerd te worden. De rechtbank achtte de beklaagde schuldig aan mensenhandel met verzwarende omstandigheden<sup>539</sup> en aan inbreuken tegen het sociaal strafrecht<sup>540</sup> en veroordeelde hem tot een gevangenisstraf van vijftien maanden (volledig met uitstel) en tot een boete van 12.000 euro. De rechtbank kende de burgerlijke partij een aanzienlijke schadevergoeding toe, namelijk 10.000 euro voor de materiële schade en 5.000 euro voor de morele schade.

De beklaagde en het Openbaar Ministerie gingen in beroep. De saisine van het **hof van beroep van Brussel** met betrekking tot de schuld was beperkt tot de tenlastelegging inzake mensenhandel. Het hof was eveneens van oordeel dat er sprake was van mensenhandel. Het hield rekening met het feit dat het slachtoffer bij elke controle in de snackbar klanten bediende of probeerde te vluchten. De verklaring van de beklaagde dat hij het slachtoffer af en toe te hulp schoot in ruil voor wat hulp in zijn snackbar was volgens het hof niet geloofwaardig. Het hof hield ook rekening met het lage uurloon, het ontbreken van vrije dagen gedurende een lange periode en de arbeidsomstandigheden die in strijd waren met de Codex over het welzijn op het werk, maar die het slachtoffer niet kon weigeren gezien zijn precaire sociale en administratieve situatie. De gevangenisstraf en de geldboete werden bevestigd, maar er werd een uitstel van drie jaar toegekend voor de helft van de geldboete gezien de feiten lang geleden waren gebeurd, de familiale verplichtingen van de beklaagde en het ontbreken van nieuwe strafbare feiten. Het hof behield de schatting van de materiële en morele schade door de eerste rechter.<sup>541</sup>

### 2.2.4. | Bakkerij

De **correctionele rechtbank van Brugge** sprak zich in een **vonnis van 16 november 2022**<sup>542</sup> uit over feiten van mensenhandel ten aanzien van twee slachtoffers die werden tewerkgesteld bij een warme bakker. De beklaagden – een man met de Turkse nationaliteit en een vennootschap – werden eveneens vervolgd voor sociaalrechtelijke inbreuken.

De bakkerij wekte in maart 2020 de aandacht tijdens een politiecontrole op de naleving van de coronamaatregelen. Er werd 's avonds laat vastgesteld dat er personen aan het werk waren. Bovendien was er eerder al een anonieme melding geweest rond zwartwerk in de bakkerij.

De bakkerij werd meermaals geobserveerd door de sociale inspectie, waarbij er telkens kon worden vastgesteld dat er na de sluitingsuren personen

537 Brussel, 26 april 2022, 11e k.

538 Corr. Brussel (Franstalig), 11 december 2018, 89e k. (beroep). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2019. Slagkracht voor slachtoffers*, p. 127 en de website van Myria (rechtspraak).

539 Het hof behield de verzwarende omstandigheden van gezag over het slachtoffer, misdrijf tegen een minderjarige, misbruik van een kwetsbare positie en het gebruik van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige andere vorm van dwang.

540 De inbreuken tegen het sociaal strafrecht waren: het ontbreken van een onmiddellijke aangifte van een tewerkstelling (Dimona) en het tewerkstellen van een buitenlandse werknemer zonder verblijfstitel voor meer dan drie maanden.

541 De rechter verwierp het verzoek van de burgerlijke partij met betrekking tot de schatting van de materiële schade ten bedrage van 64.000 euro en de immateriële schade ten bedrage van 10.000 euro: aangezien de stukken van de burgerlijke partij buiten de procedure werden gehouden, heeft de burgerlijke partij niet gemotiveerd waarom de rechter zou moeten afwijken van de schatting door de eerste rechter.

542 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 16 november 2022, k. B17 (definitief).

aanwezig waren in het pand. Er vond een controle van de sociale inspectie plaats, waarbij er twee personen door het raam wegluchtten maar nadien konden worden aangetroffen. Deze beide personen waren in onwettig verblijf en een van de slachtoffers was de schoonzoon van de beklagde die beweerde niet voor geld te werken. Geen van beiden spraken ze Nederlands.

Allebei moesten ze nachtwerk verrichten in de bakkerij. Ze werden gehuisvest boven het bakkersatelier in een kleine, vochtige en vuile ruimte. Tussen de kleerkast en de matras bevond er zich een elektrisch verwarmingstoestel met lamentabele en gevaarlijke elektrische aansluitingen. De bewoning kon worden beschouwd als kennelijk beneden de menselijke waardigheid. Het pand was eerder onbewoonbaar verklaard maar dat werd opgeheven nadat het pand een vergunning had gekregen als beroepsruimte.

Op basis van al deze elementen besloot de rechtbank dat er sprake was van mensenhandel en dat de tewerkstelling in strijd was met de menselijke waardigheid. Ook de andere tenlasteleggingen werden gehandhaafd.

De beklagde was in 2018 al veroordeeld voor inbreuken tegen het sociaal strafrecht. Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar, voor een deel met uitstel, en tot een geldboete van 16.000 euro. De rechtbank verklaarde de vennootschap als werkgever burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de geldboetes.

### 2.2.5. | Carwashes

Het **hof van beroep van Luik** boog zich over een zaak van mensenhandel in een carwash.

In deze zaak werden er vier beklagden met de Indiase en de Belgische nationaliteit, van wie de eerste twee echtgenoten waren en de vierde een gewone commanditaire vennootschap, vervolgd voor mensenhandel ten aanzien van een Roemeense werknemer en voor verschillende inbreuken tegen het sociaal strafrecht. De eerste twee beklagden verkeerden in staat van wettelijke herhaling. De werknemer die het slachtoffer was stelde zich burgerlijke partij. De feiten hingen samen met of lagen in het verlengde van de feiten waarop een eerdere uitspraak uit 2017 van dezelfde rechtbank betrekking had. De vennootschap beheerde een carwash in Andenne onder het gezag

van de tweede beklagde in de hoedanigheid van commanditair vennoot. In werkelijkheid was de eerste beklagde de feitelijke beheerder, ondanks zijn statuut van commanditair vennoot, dat hem in principe niet machtigt om beheersdaden te stellen. De burgerlijke partij werkte voor rekening van de vennootschap in de carwash van Andenne, die door de sociale inspectie werd gecontroleerd. Op de dag van de controle was de burgerlijke partij er aan het werk en verklaarde hij spontaan dat hij in een kamer woonde boven het bureau. Twee andere werknemers, die niet werden geïdentificeerd, waren gevlucht.

In een **vonnis van 22 januari 2020** oordeelde de **correctionele rechtbank van Namen**<sup>543</sup> dat de eerste drie beklagden schuldig waren aan mensenhandel en inbreuken tegen het sociaal strafrecht. De burgerlijke partij werkte onder een contract als zelfstandige, wat volgens de rechtbank in strijd was met het bewijsmateriaal in het dossier. De rechtbank oordeelde dat er wel degelijk sprake was van een mondelinge arbeidsovereenkomst. De werknemer werkte meer dan tien uur per dag. De rechtbank schatte zijn brutoloon op 1,86 euro per gewerkt uur, dat wil zeggen 13 procent van wat hij eigenlijk had moeten ontvangen (14,147 euro per uur). De rechtbank oordeelde ook dat de tenlastelegging mensenhandel vaststond op basis van de volgende elementen: het onfatsoenlijke loon, het feit dat de werknemer was gehuisvest in een pand dat duidelijk ongeschikt was voor bewoning, en zijn totale afhankelijkheid van de beklagden. De rechtbank bevestigde eveneens de sociaalrechtelijke tenlasteleggingen tegen de burgerlijke partij en een andere werknemer. De rechtbank sprak de vennootschap, versteklatende partij, vrij van de tenlasteleggingen omdat ze van mening was dat de eerste twee beklagden de zwaarste overtreding hadden begaan. De opgelegde straffen waren twaalf en vier maanden gevangenisstraf voor de eerste twee beklagden en zes maanden gevangenisstraf, volledig met uitstel, en een boete van 8.000 euro voor de derde beklagde. De drie beklagden werden voorts veroordeeld tot het betalen van 48.504,65 euro *ex aequo et bono* aan de burgerlijke partij voor materiële en morele schade.

De drie beklagden (natuurlijke personen) en het Openbaar Ministerie stelden hoger beroep in. In een **arrest van 9 juni 2022** bevestigde het **hof van beroep van Luik** grotendeels het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg.<sup>544</sup>

543 Corr. Namen, afdeling Namen, 22 januari 2020, 12e k. (beroep). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2020, Achter gesloten deuren*, p. 88 en de website van Myria (rechtspraak).

544 Luik, 9 juni 2022, 6e k.

Naar het oordeel van het hof was de ondertekening van een overeenkomst als zelfstandige, die niet overeenkwam met de daadwerkelijk beoogde of bestaande relatie tussen de partijen, onvoldoende om te weerleggen dat de beklaagden willens en wetens hadden gehandeld door werk te eisen onder de genoemde omstandigheden en voor een dergelijk laag loon. Bovendien stelde het hof dat de beklaagden zich niet van hun verantwoordelijkheid konden ontslaan door de last af te schuiven op de burgerlijke partij, die volgens hen het werk niet had mogen aanvaarden zonder een arbeidsovereenkomst voor arbeiders te eisen.

In tegenstelling tot het vonnis van 2020 stelde het hof in zijn arrest dat de straffen die in 2017 waren opgelegd door de correctionele rechtbank van Namen volstonden om alle feiten te bestraffen die door de eerste twee beklaagden werden gepleegd voor 10 februari 2017 en die een collectief misdrijf vormden. Voor hem beperkte het hof de periode waarin de misdrijven werden gepleegd tot die tussen 10 februari 2017 en 14 juni 2017. De derde beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes maanden en tot een boete van 8.000 euro, met uitstel voor drie jaar. De civielrechtelijke boete werd verhoogd tot 49.621,52 euro, plus 1.500 euro voor morele schade. Een bedrag van 20.018 euro werd verbeurdverklaard.

### Uitbuiting van een eerder erkend slachtoffer van mensenhandel

De **correctionele rechtbank van Mechelen**<sup>545</sup> sprak zich in een **vonnis van 22 april 2022** uit over een dossier van mensenhandel met het oog op economische uitbuiting in verschillende handcarwashes.

Er werden vijf beklaagden vervolgd, waarbij de derde beklaagde en de vierde beklaagde vennootschappen waren. Twee beklaagden waren geboren in India maar hadden de Belgische nationaliteit. Een andere beklaagde was geboren in Suriname maar had de Nederlandse nationaliteit. Vier beklaagden lieten verstek gaan.

Het dossier omvatte vier zaken die werden samengevoegd. In een zaak werden de feiten als mensenhandel gekwalificeerd. Alle beklaagden werden vervolgd voor inbreuken op het sociaal strafrecht. Vier beklaagden werden eveneens vervolgd voor de feiten van mensenhandel, waaronder de twee vennootschappen, ten aanzien van een slachtoffer.

Er vonden meerdere controles in de carwashes plaats. Een slachtoffer werd twee keer in de carwash

aangetroffen door de sociaal inspecteurs van de RSZ. Hij bleek sinds 2009 recht te hebben op een onbeperkt verblijf als slachtoffer van mensenhandel (economische uitbuiting), maar omdat hij ambtshalve was afgeschreven werd ook zijn verblijfstitel gesupprimeerd. Hij verklaarde als zelfstandige in de carwash te werken, maar hij bleek niet sociaal verzekerd te zijn als zelfstandige.

De eerste beklaagde was alleen op papier de baas van de vennootschap, terwijl de werkelijke baas de tweede beklaagde was. De rechtbank achtte de feiten van mensenhandel bewezen ten aanzien van de tweede beklaagde en de derde beklaagde, namelijk de vennootschap, die de werkelijke uitbuitter was. De andere twee beklaagden werden voor deze feiten vrijgesproken wegens een gebrek aan bewijzen. De rechter weerhield de tenlastelegging mensenhandel op basis van deze elementen: het slachtoffer moest elke dag werken van 8 uur tot 19 uur, zonder daarvoor te worden betaald. Hij werkte zeven dagen op zeven. Hij sliep in de carwash in een vuil bed, in een onveilige ruimte. Hij had er geen douche en diende zich te wassen met zeep die ook voor de wagens werd gebruikt, waardoor hij uitslag op zijn lichaam kreeg. Hij ontving geen beschermende kledij om te dragen tijdens zijn werk. In de carwash waren er bovendien ratten. Zijn Indiase paspoort werd hem door de beklaagde afgenomen en zijn Belgische verblijfsdocumenten bleken gesupprimeerd. Daardoor zat het slachtoffer, dat na een arbeidsongeval niet meer in de bouw aan de slag kon, ook in een financieel zwakke positie.

Voor de rechtbank hield de tewerkstelling van een buitenlandse werknemer zonder arbeids- of verblijfsvergunning tegen een variabele, minimale vergoeding zonder enige sociale bescherming en zonder naleving van de reglementering met betrekking tot de arbeidsduur en zondagsrust een gedwongen onderwerping in aan willekeurige arbeid in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid. Volgens de rechtbank kaderde dat in een bewuste strategie van de beklaagde. De rechtbank oordeelde dat de feiten materieel en moreel toerekenbaar waren aan de vennootschap.

Daarnaast werden alle beklaagden veroordeeld voor de verschillende inbreuken op het sociaal strafrecht.

De tweede beklaagde werd veroordeeld tot twaalf maanden gevangenisstraf en tot een geldboete van 8.000 euro. De vennootschap werd veroordeeld tot een geldboete van 48.000 euro, de helft met uitstel.

<sup>545</sup> Corr. Antwerpen, afdeling Mechelen, 22 april 2022, k. MC7 (bij verstek voor vier van de vijf beklaagden).

### Uitbuiting in een carwash en mensensmokkel

In een ander dossier inzake economische uitbuiting in een carwash werden de beklaagden vervolgd voor **mensensmokkel**, niet voor mensenhandel. In deze zaak, beoordeeld door de **correctionele rechtbank van Brugge** in een **vonnis van 13 januari 2023**<sup>546</sup>, werden twee broers met de Britse nationaliteit die van Pakistaanse origine waren vervolgd voor inbreuken op het sociaal strafrecht ten aanzien van meerdere personen en voor mensensmokkel ten aanzien van een persoon. Een slachtoffer en Payoke stelden zich burgerlijke partij.

Bij een controle door de politie en de sociale inspectie van de RSZ werden er in een carwash in Jabbeke meerdere personen aangetroffen. Een persoon was in onwettig verblijf. Deze persoon verklaarde dat iedereen in de carwash diende te werken van 8u30 tot 18u30 en dat ze maar 40 euro loon per dag kregen. Hij werkte zeven dagen op zeven. Van de baas (de eerste beklagde) kregen ze de instructie om bij een controle te zeggen dat zij maar vier uur per dag werkten. Het loon werd altijd cash uitbetaald en er werd nooit een loonfiche overhandigd. Hij verbleef, samen met een andere werknemer, gratis in een appartement van de baas. Hij had geen sleutel van het appartement; de baas bracht hen ernaar toe en nam de sleutel opnieuw mee.

Tijdens het onderzoek werd het slachtoffer door zijn baas onder druk gezet om verklaringen af te leggen. De beklagden betwistten de sociaalrechtelijke inbreuken niet maar wel de tenlastelegging van mensensmokkel. De rechtbank oordeelde evenwel dat de beklagden het slachtoffer lieten verblijven in rudimentaire omstandigheden in een (beschimmelde) kamer van het appartement dat zij huurden. Zo konden ze zich verzekeren van de goedkope arbeid die het slachtoffer voor hen verrichtte in de carwash. Ze hebben er op die manier bewust, rechtstreeks en in strijd met artikel 77bis van de wet van 15 december 1980 toe bijgedragen dat het slachtoffer illegaal in België kon verblijven. Dat met het oog op het vermogensvoordeel door zijn goedkope arbeid.

De beklagden werden veroordeeld tot een effectieve gevangenisstraf van een jaar en tot een geldboete van 4.000 euro. Het slachtoffer kreeg een schadevergoeding van 4.959,77 euro materiële schadevergoeding (loonachterstallen) en 250 euro morele schadevergoeding. Payoke kreeg 2.750 euro materiële en morele schadevergoeding.

### Constructie van vennootschappen ter uitbating van een carwash en nachtwinkels met vrijspraak

De **correctionele rechtbank van Gent** sprak zich in een **vonnis van 5 januari 2022**<sup>547</sup> uit over een dossier rond mensenhandel waarbij er gebruik werd gemaakt van constructies van vennootschappen. Meerdere dossiers werden in deze zaak samengevoegd. Drie beklagden werden vervolgd. De eerste beklagde en de tweede beklagde, die de Indiase en de Belgische nationaliteit hadden, waren de zaakvoerders. De derde beklagde was een vennootschap. De vennootschap was op het moment van de procedure al ontbonden.

Ze werden vervolgd voor mensenhandel met verzwarende omstandigheden ten aanzien van vier personen, en voor andere inbreuken op het sociaal strafrecht ten aanzien van meerdere personen. Een slachtoffer met de Indiase nationaliteit stelde zich burgerlijke partij.

Tijdens meerdere controles in een carwash en verschillende nachtwinkels in de regio van Gent werden er meermaals personen in onwettig verblijf aan het werk aangetroffen.

Het was aanvankelijk niet duidelijk wie de uitbaters waren van de zaken. Er werd een kluwen van constructies van verschillende vennootschappen gecreëerd met meewerkende vennoten en zaakvoerders die elkaar voortdurend afwisselden. Deze personen begrepen vaak niet wat het inhield om zaakvoerder te zijn en beseften niet dat zij verantwoordelijk konden worden gesteld in het geval van een faillissement ...

Als gevolg van de vaststellingen werd de carwash in beslag genomen en verzegeld. Op dat moment kwamen de beklagden in beeld doordat zij om de opheffing van het beslag vroegen. De beide beklagden waren al gekend bij de politie, onder meer voor mensensmokkel en mensenhandel met het oog op economische uitbuiting.

Tijdens het onderzoek dat daarop volgde, werd er gefocust op de banden tussen de verschillende vennootschappen, namelijk tussen de vennootschap zijnde de "derde beklagde" en de verschillende vennootschappen gelinkt aan de eerste beklagde. De onderzoekers meenden een patroon te zien in de profielen van de zaakvoerders en de vennoten die actief waren in de vennootschap, de derde beklagde, en de vennootschappen waarbij de eerste beklagde

<sup>546</sup> Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 13 januari 2023, k. B17 (beroep).

<sup>547</sup> Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, 5 januari 2022, k. G29 (definitief).



betrokken was. Deze laatste vennootschappen baatten onder meer nachtwinkels uit.

Het onderzoek legde een bepaalde *modus operandi* bloot:

- de tewerkstelling tegen onevenwichtige voorwaarden in een schijnstatuut als werkend vennoot, met uitbuiting tot gevolg;
- het huisvesten van personen op steevast dezelfde adressen, in het bijzonder in panden waarvan de eerste beklagde de eigenaar was en waarbij hij een abnormaal profijt probeerde te puren uit de huur en uitbatingsovereenkomsten die hij afsloot.

De verschillende personen in het dossier – beklagden, slachtoffers en andere betrokkenen – leken elkaar te kennen van de “tempel”. Daarnaast leek de eerste beklagde verblijfsvergunningen van landgenoten te regelen, wat hem veel macht gaf. Er zouden ook tegen betaling schijnhuwelijken tussen Indiërs en Pakistani en Europese vrouwen worden geregeld met de bedoeling een verblijfsrecht in België te bekomen. Bijna al deze verdachte huwelijken vonden plaats in het buitenland (Denemarken, Zweden, India en het Verenigd Koninkrijk).

In het eerste dossier ten aanzien van een slachtoffer dat illegaal tewerkgesteld was in een carwash oordeelde de rechtbank dat de inbreuken op het sociaal strafrecht bewezen waren, in tegenstelling tot de tenlastelegging mensenhandel. Hoewel het duidelijk was dat er een te laag loon was afgesproken en uitbetaald, was het bijzondere opzet voor de rechtbank niet aangetoond om het slachtoffer in menonwaardige omstandigheden tewerk te stellen, aan te werven, te vervoeren of te huisvesten. Het slachtoffer was niet verplicht om in de carwash te werken, maar had daar zelf om gevraagd. Hij was evenmin verplicht om in de lokalen achter de carwash te overnachten, wat hij maar een paar keer vrijwillig deed omdat hij toen dakloos was. Voorts oordeelde de rechtbank dat er in het strafdossier geen andere objectieve getuigen/vaststellingen waren van menonwaardige omstandigheden waarin het slachtoffer zou zijn tewerkgesteld. De foto's van de lokalen achter de carwash vormden daarvan geen overtuigend bewijs.

Het andere dossier ging over het feit dat de eerste beklagde via zijn vennootschap tegen onredelijke voorwaarden de carwash verhuurde aan de vennootschap van twee andere slachtoffers.

Het Openbaar Ministerie ging uit van de hypothese dat de eerste beklagde een constructie had opgezet.

Hij zou de twee slachtoffers onder druk hebben gezet om hun vennootschap twee overeenkomsten te laten afsluiten, namelijk een huurovereenkomst en een uitbatingsovereenkomst voor de carwash. De dubbele financiële verplichtingen die daaruit voortvloeiden zouden in die hypothese de carwash per definitie onrendabel hebben gemaakt. *De facto* zouden de twee slachtoffers arbeid hebben moeten verrichten in menonwaardige omstandigheden doordat zij er quasi niets aan overhielden en aangezien dat enkel en alleen de eerste beklagde ten goede kwam.

De rechtbank oordeelde daarover dat het geveinsde karakter van de vennootschap van de slachtoffers moest worden aangetoond en dus de rechtspersoonlijkheid van deze vennootschap moest worden doorprikt, of minstens het bewijs moest worden geleverd dat de eerste beklagde achter de schermen betrokken was bij het management en het beheer van deze vennootschap. Op basis van het strafdossier kon noch het geveinsde en fictieve karakter van de vennootschap van de slachtoffers, noch het geveinsde karakter van de huuroverbating worden vastgesteld. Het was dus niet aangetoond dat de slachtoffers arbeid verrichtten voor of onder het gezag van de eerste beklagde. Ook hier achtte de rechtbank de tenlastelegging inzake mensenhandel niet bewezen.

Wat de feiten ten aanzien van nog een ander slachtoffer betrof, ging het Openbaar Ministerie uit van de hypothese dat er sprake was van een geveinsde situatie waarbij het vennoot- en medezaakvoerderschap van dat slachtoffer bij de vennootschap, de derde beklagde, neerkwam op een tewerkstelling in ondergeschikt verband voor de eerste beklagde. Het menonwaardige karakter zou erin bestaan dat het slachtoffer onvoldoende verdiende, dat de tweede beklagde diegene was die alles besliste, dat het voor het slachtoffer geen vrije keuze was om op die manier te leven en dat hem niet werd uitgelegd wat het betekent om zaakvoerder te zijn. De rechtbank oordeelde dat een tewerkstelling in ondergeschikt verband niet was aangetoond en dat er geen sprake was van schijnzelfstandigheid.

## 2.2.6. | Dag- en nachtwinkels

De **correctionele rechtbank van Gent** sprak zich in een **vonnis van 7 december 2022**<sup>548</sup> uit over een groot dossier rond mensenhandel in dag- en nachtwinkels. Vijf beklagden werden vervolgd, waaronder twee vennootschappen. Alleen de eerste beklagde, de derde beklagde en hun vennootschap, de tweede beklagde,

<sup>548</sup> Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, 7 december 2022, k. G29 (beroep).

werden vervolgd voor mensenhandel. De beklagden werden eveneens voor andere inbreuken vervolgd, waaronder inbreuken op het sociaal strafrecht (geen of geen correcte Dimona-aangifte, illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten), oplichting in het sociaal strafrecht (schijnzelfstandigheid om geen sociale bijdragen te moeten betalen) en subsidiefraude (in het kader van de coronamaatregelen). Twee slachtoffers en het Vlaamse Gewest stelden zich burgerlijke partij.

De twee vennootschappen baatten meerdere (nacht-) winkels uit. Een vennootschap, de tweede beklagde, had verschillende filialen in Gent en in Waregem. De eerste beklagde en de derde beklagde waren familie van elkaar en zij fungeerden afwisselend als zaakvoerder en aandeelhouder van de vennootschap. De vierde beklagde was de boekhouder.

Meerdere controles vonden plaats bij nacht- en dagwinkels. Een van de controles gebeurde naar aanleiding van een opsporingsonderzoek van diefstal. De personen die aan het werk waren bleken telkens niet gemeld bij Dimona en werkten er als zelfstandig medevenoot met vijf of tien procent van de aandelen in de vennootschap. Meerdere personen werden verhoord en legden gelijklopende verklaringen af dat zij tewerkgesteld zouden zijn als zelfstandigen in de winkels waarvoor ze van de eerste beklagde documenten moesten ondertekenen. Vaak waren zij niet op de hoogte van de Belgische wetgeving en kenden ze het verschil niet tussen een werknemer en een zelfstandige. Er werd hun een mooi maandinkomen beloofd maar uiteindelijk moesten zij lange dagen werken, soms zeven dagen op zeven, zonder vakantie. Ze kregen maar een bedrag van 50 euro per dag. Soms moesten ze een deel teruggeven, zogezegd om de belastingen of bijdragen te betalen.

Voor de personen die tijdens de coronaperiode als zelfstandigen werkten werd er door de beklagden een coronapremie aangevraagd maar zij kregen die niet zelf. Uit onderzoek bleek dat meerdere winkels openbleven tijdens de coronapandemie en de coronapremies dus ten onrechte waren aangevraagd.

Er gebeurde een huiszoeking bij de eerste beklagde. Hij woonde in een luxueuze villa in de rand van Gent. Er werden bij hem grote sommen cash aangetroffen alsook luxewagens.

De onderzoekers stelden tijdens de verhoren vast dat meerdere personen bang leken van de beklagden omdat zij tot een belangrijke familie uit Pakistan behoorden. Tijdens het onderzoek werd een van de slachtoffer bedreigd door de derde beklagde.

Wat de tenlastelegging van **oplichting in het sociaal strafrecht** (schijnzelfstandigheid) betreft, werden de beklagden vervolgd in de veronderstelling dat ze personen ten onrechte als vennoot benoemden binnen hun vennootschap, terwijl zij in werkelijkheid als werknemers werden tewerkgesteld. Dat met de bedoeling geen sociale bijdragen voor hen te moeten betalen. Uit de verklaringen van de verschillende personen leidde de rechtbank af dat de constructie met zelfstandige vennoten geveinsd was. Er werden vaste werktijden opgelegd, de personen konden hun vakantie niet kiezen, ze deden louter uitvoerend werk en hadden geen organisatorische vrijheid. De personen werden gecontroleerd door de beklagden, onder meer via camera's. De rechtbank concludeerde dat de personen wel degelijk werkten onder gezag. De arbeidsverhoudingen werden dus geherkwalificeerd naar die van arbeid onder gezag. De constructie werd gebruikt om te vermijden dat voor deze personen hogere socialezekerheidsbijdragen moesten worden betaald.

Wat de tenlastelegging mensenhandel betreft, stelde de rechtbank dat de bereidheid van de slachtoffers om in dergelijke omstandigheden te werken niet van belang was. Ook de behandeling of het inkomen van de slachtoffers in hun land van herkomst kon geen criterium zijn.

De rechtbank stelde dat er voor de uitbating van de winkels een beroep werd gedaan op personen met de Pakistaanse of Afgaanse nationaliteit met een preciaire verblijfsstatus, die de taal niet machtig waren en de regelgeving niet kenden, maar die hier een leven wilden uitbouwen. Door die preciaire verblijfsstatus hadden zij in hun zoektocht naar een woonst en werk dan ook maar toegang tot een beperkter segment, waardoor zij kwetsbaar waren om als slachtoffers van mensenhandel te worden uitgebuit. In het businessmodel van de vennootschap werd er van deze situatie misbruik gemaakt door bij deze werknemers een zekere afhankelijkheid te creëren waardoor zij vaak in een vicieuze cirkel terechtkwamen. Zij wilden immers werken, maar gelet op hun statuut en de taalbarrière waren daartoe weinig mogelijkheden. Bijgevolg gingen ze werken voor land- of regiogenoten die ze op het eerste gezicht – gelet op de herkenbare cultuur en het feit dat zij met hen konden communiceren in een voor hen begrijpelijke taal – konden vertrouwen en die hun werk en soms zelfs een woning gaven.

Uit het strafdossier bleek bovendien dat de vennootschap in eerste instantie de sociale bijdragen voor haar rekening nam. Wanneer de werknemers evenwel aangaven de samenwerking te willen beëindigen, bleek dat niet

mogelijk te zijn omdat zij dan deze sociale bijdragen moesten terugbetalen, wat zij uiteraard maar konden door voort te werken.

De beklagden maakten bewust misbruik van de kwetsbare positie van hun werknemers om een financieel voordeel te verkrijgen.

De rechtbank maakte de feitelijke beoordeling per werknemer en berekende dat zij maar tussen de 3,5 en 6 euro per uur verdienden. De rechtbank oordeelde derhalve dat het vaststond dat er bij het businessmodel waarop de werking van de vennootschap steunde sprake was van economische uitbuiting. Dat bleek niet alleen uit de constructie van schijnzelfstandigheid waarmee er werd gewerkt om geen socialezekerheidsbijdragen te moeten betalen, maar ook uit de vaststelling dat de zogenaamde "werkende vennoten" gedurende vele uren na elkaar moesten werken in ruil voor een schamele vergoeding.

Ten aanzien van een slachtoffer werd ook de verzwarende omstandigheid bewezen geacht dat er misbruik werd gemaakt van zijn kwetsbare positie. Hij had immers nood aan een woonst en kon die alleen krijgen als hij zou werken in de winkel. Zodoende had hij in feite geen echte en aanvaardbare andere keuze dan het misbruik aanvaarden.

Ten aanzien van een slachtoffer werden de beklagden vrijgesproken omwille van een gebrek aan bewijzen.

De beklagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk een jaar en achttien maanden, waarvan een deel met uitstel, en tot geldboetes van 12.000 euro en 40.000 euro. Er werden grote sommen verbeurdverklaard. De vennootschap werd veroordeeld tot een geldboete van 384.000 euro. De slachtoffers kregen een schadevergoeding van 21.289,60 euro (waarvan 2.500 euro morele schadevergoeding) en 30.085,60 euro (waarvan 3.000 euro morele schadevergoeding).

## 2.2.7. | Sorteren van tweedehandskledij

Het **hof van beroep van Brussel** boog zich over een zaak rond mensenhandel in de sector van sorteerdere van tweedehandskledij, kledij die vervolgens naar Afrika werd geëxporteerd. In deze zaak werden een Belgische beklagde, afkomstig uit Syrië en gedomicilieerd in de Verenigde Arabische Emiraten, en

zijn (failliete en gefailleerde) vennootschap vervolgd voor mensenhandel ten aanzien van twee Algerijnse arbeiders die zich burgerlijke partij stelden. De beklagden werden ervan beschuldigd hen te hebben aangeworven om te werken in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid: bijzonder lage en onregelmatig betaalde lonen, lange werkdagen, gebrek aan veiligheidsbescherming tijdens gevaarlijk werk, bedreigende houding van de werkgever en heel moeilijke werkomstandigheden (hoog tempo, overvloedig stof dat ademhalingsproblemen veroorzaakte, weinig of geen verwarming, lamentabele woonomstandigheden). Ze werden ook vervolgd voor verschillende overtredingen van het sociaal strafrecht: niet-betaling van loon voor deze twee arbeiders, illegale tewerkstelling van buitenlandse werknemers zonder verblijfsrecht, ontbreken van een Dimona-aangifte en niet-aangifte van de prestaties bij de RSZ voor de twee Algerijnse werkrachten en meerdere andere Afrikaanse werkrachten.

De feiten kwamen aan het licht toen een van de twee Algerijnse werkrachten door de sociale inspectie werd ondervraagd nadat hij contact had gehad met een gespecialiseerd opvangcentrum. Hij vertelde over zijn reisroute vanuit Algerije en zijn werkomstandigheden bij de beklagden (zeven dagen op zeven, gemiddeld een vrije dag per maand, proefperiode, onregelmatige betaling, doodsb bedreigingen). De sociale inspectie bezocht vervolgens de hangar van het bedrijf. Daarbij stelde ze vast dat die op slot was, dat meerdere werkrachten geen verblijfs- of arbeidsvergunning hadden, dat er geen ventilatie was, er een schimmel- en vochtgeur hing en er enorm veel stof circuleerde door het verwerken van kleding.

In een **vonnis van 9 maart 2020**<sup>549</sup> had de **Franstalige correctionele rechtbank van Brussel** verklaard dat de strafvordering ten aanzien van de onderneming van de beklagde was vervallen nadat het faillissement was afgesloten. De beklagde van zijn kant voerde een aantal procedurele argumenten aan (waaronder de schending van een eerlijk proces), die allemaal door de rechtbank werden verworpen. In dat verband merkte de rechtbank op dat er niets verdachts was aan het feit dat de werknemers werden bijgestaan door een gespecialiseerd opvangcentrum, aangezien deze vzw net een wettelijke opdracht heeft om slachtoffers van mensenhandel op te vangen en te begeleiden, zoals bepaald in een koninklijk besluit.

549 Corr. Brussel (Franstalig), 9 maart 2020, 69e k. (bij verstek en beroep). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2020, Achter gesloten deuren*, p. 90 en de [website van Myria \(rechtspraak\)](#).

De rechtbank sprak de beklaagde vrij wat de tenlastelegging mensenhandel betrof, omdat ze vond dat het uitgevoerde onderzoek de verklaringen van de slachtoffers onvoldoende had geobjectiveerd. De rechtbank handhaafde evenwel de tenlastelegging van inbreuken tegen het sociaal strafrecht ten aanzien van de arbeiders die de sociale inspectie op de werkplaats had aangetroffen. De beklaagde werd veroordeeld tot een boete van 67.200 euro met gedeeltelijk uitstel en tot een beroepsverbod van drie jaar.

Alle partijen tekenden beroep aan.

In een **arrest van 3 oktober 2022** verwierp het **hof van beroep van Brussel**<sup>550</sup> eveneens de procedurele argumenten van de beklaagde, in het bijzonder met betrekking tot de schending van een eerlijk proces vanwege de stappen die door het opvangcentrum werden gezet.

Het hof bevestigde de vrijspraak van de beklaagde voor de tenlastelegging mensenhandel, waarbij het eveneens opmerkte dat er onvoldoende elementen waren om de verklaringen van de burgerlijke partijen tijdens het onderzoek objectief te staven.<sup>551</sup> Het hof bevestigde de beslissing van de eerste rechtbank met betrekking tot de inbreuken op het sociaal strafrecht. Aangezien de redelijke termijn was verstreken, beperkte het hof zich tot een schuldigverklaring. Gezien de vrijspraak voor de aanklacht inzake mensenhandel verklaarde de rechtbank zich eveneens onbevoegd om in te gaan op de vorderingen van de burgerlijke partijen.

### 2.2.8. | Land- en tuinbouw

Er werden twee zaken rond mensenhandel in de land- en tuinbouwsector behandeld. Een zaak betrof een boerderij in de provincie Luik. De andere werd door de correctionele rechtbank van Dendermonde behandeld en betrof een tomatenkwekerij.

In een **arrest van 19 januari 2023** hervormde het **hof van beroep van Luik**<sup>552</sup> de beslissing van de correctionele rechtbank van Luik. In deze zaak werden er twee Belgische beklaagden, een moeder en haar zoon, vervolgd voor de uitbuiting van een Belgische werkracht op hun boerderij. Naast de tenlastelegging van mensenhandel met het oog op economische uitbuiting tegen de beide beklaagden, werd de zoon

vervolgd voor meerdere inbreuken tegen het sociaal strafrecht.

Het slachtoffer, dat zich burgerlijke partij stelde, had in 2017 zelf aangifte gedaan bij de politie. De politie begaf zich naar het adres en vervolgens gebeurde er een huiszoeking.

De arbeider, die dakloos was en financiële problemen had, werd gerekruteerd, opgevangen en gehuisvest in een voormalig melkhuis dat bij de boerderij hoorde. Naast zijn eigen voltijdse job in een bedrijf verrichtte hij diverse onbetaalde klussen in het landbouwbedrijf: metsel- en timmerwerk, onderhoud van de velden, erven en stallen, verzorging van de dieren, ... De werkracht sliep op een luchtbed met bijzonder dunne dekens en moest om zich te wassen genoeg nemen met koud water en een teil. Het bijgebouw waar hij verbleef was een kleine ruimte, niet bedoeld voor bewoning, slecht geïsoleerd, zonder slot aan de binnenkant, verwarmd door een elektrische radiator en zonder water. De zoon had de werkracht een prepaid telefoonkaart gegeven, maar vulde het krediet niet aan, zodat de man enkele maanden van zijn familie was afgesneden. De werkracht verklaarde dat zijn post ook door de zoon werd beheerd en dat deze laatste meermaals tegen hem had geschreeuwd en hem had vastgegrepen en bedreigd.

De bankkaart van de werkracht werd gevonden in een portefeuille in de slaapkamer van de ouders. Een analyse van de banktransacties op de rekening van de werkracht toonde aan dat er betalingen waren gedaan door een andere persoon en wees op een zekere verandering in het koopgedrag. In de betrokken winkels werden interviews afgenomen en een onderzoek gevoerd om na te gaan of het personeel de personen in kwestie herkende.

De **correctionele rechtbank van Luik** oordeelde in een **vonnis van 15 februari 2021**<sup>553</sup> dat de kaart, die vrijwillig aan de zoon was gegeven zodat hij de financiële problemen van de werkracht kon oplossen, door de twee beklaagden was gebruikt om betalingen en aankopen te doen ten eigen bate, en veroordeelde hen wegens misbruik van vertrouwen. Verder achtte de rechtbank de tenlasteleggingen tegen de zoon wegens inbreuken op het sociaal strafrecht (geen Dimona-aangifte; niet-naleving van de RSZ-verplichtingen; niet-betaling van loon) bewezen. De beklaagden werden evenwel vrijgesproken van de tenlastelegging

<sup>550</sup> Brussel, 3 oktober 2022, 11e k.

<sup>551</sup> Met name het ontbreken van een onderzoek ter plaatse van de werk- en woonomstandigheden door de sociaal inspecteurs; het ontbreken van een relevant telefonieonderzoek; het ontbreken van uitgebreide verhoren van getuigen.

<sup>552</sup> Luik, 19 januari 2023, 6e k.

<sup>553</sup> Corr. Luik, afdeling Luik, 15 februari 2021, 18e k. (beroep).

mensenhandel, omdat de rechtbank van mening was dat het achterhouden van een aanzienlijk deel van het salaris van de arbeider en het niet-verlonen van zijn diensten niet volstonden om vast te stellen dat hij werkte in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid.

De beklagden werden veroordeeld tot respectievelijk een en twee jaar gevangenisstraf, met drie jaar uitstel (voor de helft of het geheel van de straf, afhankelijk van de beklagde) en een boete van 800 en 1.600 euro.

De rechtbank was niet in staat om het bedrag van de onbetaalde verloning vast te stellen, bij gebrek aan precieze objectieve informatie over de uren en de aard van de geleverde diensten. De vergoeding aan de burgerlijke partij voor de schade veroorzaakt door de niet-betaling van loon werd daarom vastgesteld op één euro, te betalen door de zoon. De rechtbank verklaarde zich vanwege de vrijspraak onbevoegd ten aanzien van de vordering van de burgerlijke partij voor mensenhandel. Alleen voor de schade veroorzaakt door het misbruik van vertrouwen veroordeelde de rechtbank de twee beklagden hoofdelijk tot de betaling van 32.768,55 euro aan de burgerlijke partij, waarbij voor elk van hen een bedrag van 16.384,275 euro werd verbeurdverklaard. Wat de niet-betaling van het loon betreft, werd de zoon veroordeeld tot de betaling van het onbetaalde bedrag, voorlopig gewaardeerd op één euro. Wat de andere punten betreft, met name de vergoeding van de morele schade, hield de rechtbank het vonnis aan.

De beklagden, de burgerlijke partij en het Openbaar Ministerie stelden hoger beroep in.

Het **hof van beroep van Luik** bevestigde de veroordeling van de zoon voor de inbreuken op het sociaal strafrecht, evenals de veroordeling van de twee beklagden voor misbruik van vertrouwen. Het hof oordeelde dat de verklaringen van de arbeidskracht weloverwogen en geloofwaardig leken, aangezien ze op vele punten ondersteund werden door de vaststellingen van de onderzoekers, door de resultaten van het bezoek en de huiszoeking, door de verklaringen van zijn dochter en door bepaalde verklaringen van de beklagden.

In tegenstelling tot de rechtbank was het hof van oordeel dat de tenlastelegging mensenhandel was bewezen. Het hof verwees naar de redenering van het Hof van Cassatie dat de term "rekruteren" in de gewone zin moet worden opgevat en niet impliceert dat de aangeworven persoon daartoe moet worden aangezocht. Het hof wees er ook

op dat het feit dat de beklagden zelf in erbarmelijke omstandigheden leefden van geen tel was, aangezien er renovatiewerken plaatsvonden in de boerderij. Hun levensomstandigheden hadden geen invloed op de uitbuiting van de arbeid van de burgerlijke partij in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid. In dat verband moet er rekening worden gehouden met de gebruikelijke leefomstandigheden van andere burgers ten tijde van de feiten.

Volgens het hof was de burgerlijke partij volledig afhankelijk van de beklagden voor huisvesting, eten en eventuele schulden en uitgaven. Hij werd niet betaald voor zijn werk op de boerderij en beschikte niet over een inkomen vanwege zijn schulden en het feit dat de beklagden zijn bankkaarten in beslag hadden genomen. Daarnaast was hij afgesneden van zijn familie. Hoewel hij vrij was om te komen en te gaan en sociale contacten had met derden – aangezien hij voor zijn werkgever werkte –, was hij afhankelijk van de beklagden en overgeleverd aan hun goodwill.

Het hof weerhield in hoofde van de twee beklagden ook de verzwarende omstandigheden gezag, dwang, het feit dat van de activiteit een gewoonte was gemaakt en misbruik van kwetsbaarheid. Het veroordeelde hen beiden tot een boete van 4.000 euro en tot vijftien maanden gevangenisstraf met uitstel voor vijf jaar voor de moeder, en tot een werkstraf van 180 uur voor de zoon. Ze werden hoofdelijk veroordeeld tot betaling aan de burgerlijke partij van een morele schadevergoeding van 2.500 euro en een schadevergoeding van 5.000 euro voor het niet-betalen van loon, waarbij dat laatste bedrag werd verbeurdverklaard aan de zoon en toegekend aan de burgerlijke partij.

### Identiteitsfraude in de tuinbouw

De **correctionele rechtbank van Dendermonde** boog zich over deze zaak in de tuinbouwsector in een **vonnis van 20 mei 2022**.<sup>554</sup> De beklagde, een man met de Nigeriaanse nationaliteit, had tot twee keer toe andere personen laten werken onder zijn naam. Het eerste slachtoffer kon nooit worden aangetroffen. Hij werkte bij een grote Vlaamse logistieke onderneming. Het tweede slachtoffer, dat ook de Nigeriaanse nationaliteit had, kon wel worden aangetroffen en werkte in een tomatenkwekerij. Hij was al tien jaar in onwettig verblijf in België. Hij stelde zich burgerlijke partij.

De beklagde liet andere personen onder zijn identiteit werken. In ruil dienden zij het loon op zijn rekening te storten en hun loonbrieven af te geven. Het slachtoffer

554 Corr. Oost-Vlaanderen, afdeling Dendermonde, 20 mei 2022, k. D13V (verstek).



mocht ongeveer een derde tot de helft van het totale loon houden.

De rechtbank achtte op basis van deze elementen de feiten van mensenhandel bewezen ten aanzien van het tweede slachtoffer. De beklaagde maakte misbruik van diens preciaire verblijfssituatie en dito financiële situatie. Over het eerste slachtoffer was er onvoldoende informatie, waardoor de rechtbank de beklaagde daarvoor vrijsprak.

De beklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes maanden en tot een geldboete van 8.000 euro.

De bijzondere verbeurdverklaring werd uitgesproken voor een bedrag van 6.236,21 euro dat werd gereserveerd voor de slachtoffers. De burgerlijke partij kreeg een schadevergoeding van 14.556,21 euro (waarvan 4.500 euro morele schade).

### 2.2.9. | Huishoudelijk werk

Het **hof van beroep van Brussel** boog zich over een zaak van mensenhandel in de sector van het huishoudelijk werk, die op **2 oktober 2018** in eerste aanleg werd berecht door de **correctionele rechtbank van Waals-Brabant**.<sup>555</sup> Een Britse beklaagde werd vervolgd voor sociaalrechtelijke inbreuken en mensenhandel met verzwarende omstandigheden van een Congolese vrouw die zich burgerlijke partij stelde. De beklaagde had de werkneemster in Kinshasa aangeworven om voor haar zevenjarige zoon met een mentale handicap te zorgen. Tijdens haar bezoeken aan België vergezelde de werkneemster de beklaagde met toeristenvisa die zij aanvraag voor de zorg die zij aan de jongen verleende. Ook nadat de beklaagde zich definitief in België gevestigd had, bleef zij voor het jongetje zorgen. De werkneemster moest eveneens het huishouden doen (schoonmaken, koken, afwassen en de was doen).

De rechtbank bevestigde de inbreuken op het sociaal strafrecht en de tenlastelegging mensenhandel. Het slachtoffer moest zeven dagen op zeven werken, van 6 uur 's ochtends tot 11 uur 's avonds, voor een maandsalaris van 200 dollar (een dagloon van 6,6 dollar). Volgens de berekeningen van de sociale inspectie bedroeg haar verloning nauwelijks 11% van die waar ze recht op zou hebben gehad op basis van een voltijdse

baan, zijnde 1.604,45 euro bruto. Ze genoot geen enkele sociale bescherming en woonde in een wasruimte in de kelder, waar ze op een sofa sliep en geen toegang had tot een badkamer. Om zich te wassen, moest ze boven water halen met een emmer. Bovendien werd haar paspoort afgenomen toen ze in België verbleef.

De rechtbank hechtte veel geloof aan de verklaringen van het slachtoffer. Ze gelastte tegenover de beklaagde de gewone opschorting van de uitspraak van de veroordeling gedurende vijf jaar en veroordeelde haar tot betaling aan de burgerlijke partij van 1.500 euro voor de morele schade en 62.625 euro voor de materiële schade.

De beklaagde en het Openbaar Ministerie tekenden beroep aan. In een **arrest van 24 oktober 2022** bevestigde het **hof van beroep van Brussel**<sup>556</sup> de veroordeling voor mensenhandel, met inbegrip van de verzwarende omstandigheid dat de burgerlijke partij kwetsbaar was als gevolg van haar preciaire administratieve en sociale situatie, die haar geen andere keuze liet dan voor de beklaagde te werken en met haar samen te leven. Het hof hield rekening met het feit dat de burgerlijke partij kon lezen noch schrijven, zelf geen administratieve stappen kon ondernemen en tijdens elk verblijf in België haar paspoort aan de beklaagde afstond. Het hof bevestigde het vonnis met betrekking tot de inbreuken op het sociaal strafrecht, maar beperkte die in de tijd, en sprak de beklaagde vrij voor de tenlastelegging rond het niet-indienen van een Dimona-aangifte.

De beklaagde werd veroordeeld tot tien maanden gevangenisstraf, met uitstel voor drie jaar, en tot een boete van 2.400 euro.

De veroordeling tot betaling van 64.125 euro materiële en morele schadevergoeding aan de burgerlijke partij werd behouden.

### 2.2.10. | Voetbal

Het **hof van beroep van Brussel** heeft een vonnis van de **Franstalige correctionele rechtbank van Brussel** van **4 november 2019**<sup>557</sup> in een zaak binnen de voetbalsector gedeeltelijk hervormd. Een koppel, onder meer de voormalige voorzitter van een Brusselse voetbalclub, werd vervolgd voor mensenhandel ten aanzien van een Nigeriaanse voetballer. Ze werden ervan

<sup>555</sup> Corr. Waals-Brabant, 2 oktober 2018, 6e k. (beroep). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2019. Slagkracht voor slachtoffers*, pp. 136-137 en de website van Myria (rechtspraak).

<sup>556</sup> Brussel, 24 oktober 2022, 11e k. (Cassatie).

<sup>557</sup> Corr. Brussel Franstalig, 4 november 2019, 69e k. (bij verzet en beroep). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2020. Achter gesloten deuren*, p. 93 en de website van Myria (rechtspraak).

beschuldigd deze voetballer te hebben aangeworven, gehuisvest en opgevangen om hem te laten werken in omstandigheden die in strijd waren met de menselijke waardigheid (ontoereikende vergoeding, niet-nakomen van beloftes en inhouden van zijn paspoort). Ze werden ook vervolgd voor valsheid in geschrifte (vervalsing van een loonbriefje om te doen uitschijnen dat de voetballer betaald werd volgens de afspraken met de voetbalclub) en, samen met de vzw die de voetbalclub beheert, voor meerdere sociaalrechtelijke inbreuken (geen onmiddellijke aangifte van tewerkstelling, geen arbeidsongevallenverzekering, geen kwartaalaangifte bij de RSZ, niet-betaling van het loon).

In 2014 wilde de voetbalclub, waarvan de spelers tot dan toe uitsluitend amateurs waren, een of meer professionele spelers aantrekken. De club trok een jonge Nigeriaan aan die eerder bij andere clubs actief was geweest. De speler verbleef illegaal in België. Hij werd ondergebracht in de gezinswoning van de beklagden en ontving wat zakgeld. Hij had nooit een dienstwoning gekregen en maar een klein deel van zijn salaris ontvangen. Hij zou twee keer 700 euro hebben gekregen. Bovendien was hij niet ingeschreven bij de RSZ, werkte hij zonder sociale bescherming en was hij volledig afhankelijk van de beklagden, die zijn paspoort hadden afgenomen. In januari 2015 werd hij uit het huis van de beklagden gezet.

De rechtbank had de beklagden veroordeeld voor alle tenlasteleggingen. Zij oordeelde dat de tenlastelegging mensenhandel bewezen was. Hoewel het slachtoffer in comfortabele omstandigheden was gehuisvest, oordeelde de rechtbank dat andere criteria een aantasting vormden van de menselijke waardigheid: het ontbreken van sociale bescherming, het niet-betalen van de overeengekomen vergoeding (in dit geval een paar ontvangen bedragen die veel lager waren dan de vergoeding waar hij recht op had, wat hem afhankelijk maakte van de beklagden), en het inhouden van het paspoort. De rechtbank had de twee beklagden veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijftien maanden met uitstel en tot een geldboete van 4.800 euro. Daarnaast werd de vzw bij verstek veroordeeld tot een boete van 18.000 euro voor de sociaalrechtelijke feiten. De rechtbank veroordeelde de twee beklagden tot betaling aan de voetballer van een morele schadevergoeding van 2.500 euro voor de tenlastelegging mensenhandel, en de twee beklagden en de vzw tot betaling van een euro provisioneel voor inkomstenderving en 1.500 euro voor morele schade vanwege de inbreuken op de sociale wetgeving.

Een van de twee beklagden ging in hoger beroep, gevolgd door het Openbaar Ministerie. De medebeklaagde ging niet in beroep. In een **arrest van 27 juni 2022** bevestigde **het hof van beroep van Brussel**<sup>558</sup> de veroordelingen voor de sociaalrechtelijke inbreuken. Alleen de periode waarin de strafbare feiten waren gepleegd werd herzien, omdat het hof van mening was dat deze begon op het moment dat het contract van het slachtoffer als betaalde voetballer inging. Het hof sprak de beklagde evenwel vrij van de tenlastelegging mensenhandel. Volgens het hof stonden de verblijfsvoorwaarden niet ter discussie en waren er geen opmerkingen of klachten over het werk zelf (de sportieve activiteiten), de duur en de arbeidsomstandigheden. Voorts was het hof van mening dat het inhouden van het paspoort een neutraal element is met betrekking tot mensenhandel, in die zin dat het een verzwarende omstandigheid is en geen constitutief element. Het hof kende de beklagde een gewone opschorting van de uitspraak van de veroordeling toe.

Het hof behield het vonnis op burgerrechtelijk vlak, met uitzondering van de betaling van 2.500 euro aan de burgerlijke partij voor morele schade in verband met de tenlastelegging mensenhandel, gezien de vrijspraak van de beklagde op dat punt.

## 2.2.11. | Andere sectoren

### Dierenasiel

De **correctionele rechtbank van Waals-Brabant** sprak zich in een **vonnis van 4 oktober 2022**<sup>559</sup> uit over een zaak waarin een Belgische vrouw werd beschuldigd van het huisvesten en tewerkstellen in mensenwaardige omstandigheden op haar boerderij van een Marokkaanse persoon die illegaal in ons land verbleef. Ze was in het verleden al eens vervolgd voor het overtreden van de wet betreffende de bescherming en het welzijn van dieren, maar werd in 2018 vrijgesproken door het hof van beroep van Brussel.

Nadat ze hem in een winkel ontmoet had, wierf de beklagde de Marokkaanse werkkraacht aan om haar permanent te helpen in een dierenasiel. Ze vergoedde hem gedeeltelijk door hem kost en inwoon te geven in een onhygiënisch appartement in preciaire omstandigheden.

Naast de tenlastelegging mensenhandel werd de beklagde vervolgd voor meerdere inbreuken tegen het sociaal strafrecht: het ontbreken van een

<sup>558</sup> Brussel, 27 juni 2022, 11e k.

<sup>559</sup> Corr. Waals-Brabant, 4 oktober 2022, 6e k. (beroep).

Dimona-aangifte; het niet-indienen van een attest bij de RSZ ter rechtvaardiging van het bedrag van de sociale zekerheidsbijdragen voor de werknemer; het tewerkstellen van een illegaal verblijvende buitenlandse werkkraacht; en het ontbreken van een arbeidsongevallenverzekering. De telefoon van de beklagde werd onderzocht, evenals foto's die door de burgerlijke partij werden voorgelegd. De werkkraacht werd opgevangen door een gespecialiseerd opvangcentrum voor slachtoffers.

De rechtbank achtte de tenlastelegging mensenhandel en de andere inbreuken op het sociaal strafrecht bewezen voor een bepaalde periode. Daarbij baseerde de rechtbank zich met name op de verklaringen van de beklagde waarin zij erkende dat ze de werkkraacht had aangeworven voor werkdoeleinden. De rechtbank verwees naar een arrest van het Hof van Cassatie om te verduidelijken dat de term "werven" ook moet worden opgevat in de gewone zin van "in dienst nemen", en dat de aanwerving niet uitsluit dat de vraag van de aangeworven persoon komt. De rechtbank veroordeelde de beklagde tot een jaar gevangenisstraf, met uitstel voor drie jaar, tot een boete van 4.800 euro, en tot het betalen van 1.000 euro aan de burgerlijke partij, bij gebrek aan berekeningen om het loon vast te stellen dat had moeten worden betaald.

### 2.3. | Uitbuiting van de bedelarij

Het **hof van beroep van Gent** boog zich in een **arrest van 16 september 2022**<sup>560</sup> over een zaak van mensenhandel met het oog op de uitbuiting van de bedelarij ten aanzien van een slachtoffer, uitbuiting van de bedelarij en oplichting ten aanzien van meerdere andere slachtoffers. De beklagde was een man met de Poolse nationaliteit.

In eerste aanleg was hij door de **correctionele rechtbank van Brugge** in een **vonnis van 6 november 2019**<sup>561</sup> veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar effectief en tot een geldboete van 8.000 euro.

In de periode 2016-2017 werden er door de politiediensten in West-Vlaanderen meermaals personen aangetroffen die van deur tot deur en op straat houten beeldjes of tekeningen verkochten. Tijdens interventies stelden de politiediensten telkens vast dat deze personen

werden opgepikt door een bestelwagen met een Poolse nummerplaat.

Bij controles van de bestelwagen werden iedere keer meerdere personen aangetroffen, waarbij de beklagde de chauffeur was. Volgens de beklagde waren de andere inzittenden doofstom en konden zij dus geen verklaringen afleggen. Er werden in de bestelwagen eveneens persoonlijke spullen en cash geld aangetroffen.

Een persoon legde wel verklaringen af. Zij vertelde dat ze door de beklagde in Polen was benaderd om voor hem te komen werken. Ze vertrouwde hem en had geld nodig om haar studies te betalen.

Zodra zij in België aangekomen was, moest zij voor de beklagde houten figuurtjes verkopen. De beklagde bracht haar naar verschillende steden en haalde haar op het afgesproken tijdstip opnieuw op. Zij moest een bordje tonen waarop in het Nederlands stond geschreven dat ze behoeftig was. Samen met nog andere mannen en vrouwen logeerde zij in een huisje dat de beklagde huurde. Ook de andere mannen en vrouwen moesten in opdracht van de beklagde houten handwerkjes verkopen. Ze moesten die figuurtjes verkopen voor 15 euro per stuk, waarvan ze 9 euro moesten afgeven aan de beklagde. Ze dienden overigens geld te betalen voor de huur en de brandstof, waardoor er nog weinig overbleef.

Het hof achtte de feiten inzake mensenhandel bewezen met de verzwarende omstandigheid dat de beklagde misbruik had gemaakt van de kwetsbare situatie van het slachtoffer en bevestigde het vonnis ook in de straftoemeting. Daarnaast legde het een beroepsverbod op.

## 3. Mensensmokkel

Hieronder wordt de rechtspraak voorgesteld over achtereenvolgens Vietnamese, Iraakse en Indiase smokkelnetwerken. In deze beslissingen valt op dat deze smokkelorganisaties zowel smokkelen via vrachtwagens als smokkelen via bootjes. Voor de mensensmokkel via vrachtwagens, bestelwagens of opleggers blijkt uit sommige beslissingen dat er gebruik werd gemaakt

<sup>560</sup> Gent, 16 september 2022, 10e k.

<sup>561</sup> Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 6 november 2019, k. B17 (beroep).

van koelcontainers. Daarbij waren vooral Iraakse<sup>562</sup> en Vietnamese beklagden betrokken. In andere gevallen ging het om schuilplaatsen in huiftrailers of achter valse wanden.<sup>563</sup>

Daarna volgen de beslissingen die betrekking hebben op *small boats* op de Noordzee. Aan de ene kant waren er dossiers over het bieden van logistieke hulp, meer bepaald personen die bootjes en andere uitrusting kochten of vervoerden. Dat nautische materiaal werd vanuit het buitenland (Duitsland en Nederland) via België naar de Franse kust vervoerd, waar de oversteek over het Kanaal de kortste weg is om het VK per boot te bereiken. Aan de andere kant waren er de gevallen waarin rubberboten op zee werden gevonden.<sup>564</sup> Myria heeft ervoor geopteerd in dit verslag zes beslissingen voor te stellen.<sup>565</sup>

Myria ontving daarnaast – net als vorig jaar, zij het in mindere mate – enkele beslissingen met betrekking tot de smokkel van Albanese onderdanen<sup>566</sup> met de wagen via de ferry vanuit Zeebrugge<sup>567</sup> of via zeilboten die vanuit jachthavens aan de Belgische kust vertrekken.<sup>568</sup>

Tot slot wordt er een beslissing in beroep besproken rond fraude met humanitaire visa, naast een opvallende beslissing over een reisbureau dat Surinaamse onderdanen naar België smokkelde.

### 3.1. | Vietnamese smokkelnetwerken

Twee zaken rond Vietnamese mensensmokkel werden opnieuw behandeld door het hof van beroep.

#### Essex-dossier inzake 39 overleden slachtoffers in een koelwagen

De eerste zaak betreft het Essex-drama, waarbij er in totaal 25 beklagden werden vervolgd. Het gaat over een omvangrijk dossier van mensensmokkel door een Vietnamese smokkelnetwerk waarbij er 23 beklagden werden vervolgd. In eerste aanleg had de **correctionele rechtbank van Brugge** op **19 januari 2022** een vonnis uitgesproken, dat aan bod kwam in het vorige jaarverslag.<sup>569</sup> De beklagden hadden de Vietnamese, de Belgische, de Marokkaanse en de Armeense nationaliteit.

Op 23 oktober 2019 werden in het Verenigd Koninkrijk 39 lichamen aangetroffen in de aanhangwagen van een vrachtwagen. De slachtoffers hadden allemaal de Vietnamese nationaliteit en waren in een container van een vrachtwagen vanuit Zeebrugge per schip naar het VK gesmokkeld.

Op het ogenblik van de feiten liepen er in West-Vlaanderen al meerdere gerechtelijke onderzoeken naar eerdere feiten van mensensmokkel van Vietnamese onderdanen. Deze onderzoeken werden bij het onderzoek van de feiten van 23 oktober 2019 gevoegd. Het onderzoek had dus betrekking op feiten die zich zowel in de periode ervoor als die erna hadden afgespeeld. Aan de hand daarvan kon er een geheel van activiteiten en *modi operandi* van de Belgische afdeling van het mensensmokkelnetwerk in kaart worden gebracht.

De hoofdbeklaagden, verschillende facilitatoren en taxichauffeurs van de Belgische cel werden in eerste aanleg veroordeeld.

In een afgesplitst dossier werden er nog twee andere beklagden met de Vietnamese nationaliteit vervolgd. Het vonnis werd uitgesproken op **13 juni 2022**<sup>570</sup> door de **correctionele rechtbank van Brugge**. De twee beklagden bleken aanvankelijk spoorloos, waardoor dat dossier werd afgesplitst van het andere straf dossier. Zij werden uiteindelijk aangetroffen en gearresteerd in

562 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 5 oktober 2022, k. B17 (zie *infra*); Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 25 mei 2022, k. B17 (onuitgegeven).

563 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 5 oktober 2022, k. B17 (zie *infra*); Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 1 september 2022, k. B15 (onuitgegeven); Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 8 maart 2023, k. B17 (onuitgegeven); Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 25 juli 2022, k. B17 (onuitgegeven).

564 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 22 juni 2022, k. B17 (beroep) (zie *infra*); Gent, 15 februari 2023, 8e k. (zie *infra*); Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 9 februari 2022, k. B17 (beroep), zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, pp. 96-97; Gent, 18 januari 2023, 8e k. (zie *infra*) en de website van Myria (rechtspraak).

565 Myria ontving in totaal elf beslissingen met betrekking tot nautisch materiaal en vier beslissingen met betrekking tot bootjes die op zee werden aangetroffen.

566 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 25 juli 2022, k. B17 (definitief) (onuitgegeven); Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 1 september 2022, k. B15 (beroep) (onuitgegeven).

567 In een vonnis van 1 maart 2023 heeft de correctionele rechtbank van Brugge de veroordeling bevestigd van een beklagde die verzet had aangetekend tegen het vonnis in eerste aanleg; Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 1 maart 2023, k. B17 (beroep) (onuitgegeven); Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 8 december 2021, k. B17 (verzet). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, p. 102 en de website van Myria (rechtspraak).

568 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 12 oktober 2022, k. B17, nr. 1962 (definitief) (onuitgegeven); Gent, 2 november 2022, 8e k. (onuitgegeven).

569 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 19 januari 2022, k. B17 (beroep). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, p. 93 e.v. en de website van Myria (rechtspraak).

570 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 13 juni 2022, k. B17 (beroep).

het VK, waarna ze aan België werden uitgeleverd. Een van de twee beklagden tekende beroep aan.

Verschillende (tien) beklagden en het Openbaar Ministerie hadden beroep aangetekend tegen het vonnis van 19 januari 2022. De beroepsprocedure betrof in totaal zestien beklagden waarbij het ging om de hoofdbeklaagden en de facilitatoren (onder wie de eigenaren van de *safehouses*), maar ook om de taxichauffeurs die de slachtoffers naar de kuststreek in België en in Frankrijk vervoerden. Myria, PAG-ASA en meerdere familieleden van de overleden slachtoffers waren opnieuw burgerlijke partij in de zaak.

Het **hof van beroep van Gent** boog zich over de twee dossiers in twee **arresten van 23 februari 2023**.<sup>571</sup>

Meerdere beklagden hadden een confrontatie gevraagd. Het hof ging daarop in. Deze confrontatie werd georganiseerd tussen meerdere taxichauffeurs en enkele Vietnamese smokkelaars.

Aangezien de beklagden werden vervolgd voor mededaderschap in de zin van artikel 66 Sw. analyseerde het hof enerzijds het mededaderschap en de medeplichtigheid (artikels 66-69 Sw.) en het opzet voor de tenlasteleggingen van leidend persoon van een criminele organisatie, deelname aan de besluitvorming van een criminele organisatie en deelname aan de voorbereiding of uitvoering van geoorloofde activiteiten in een criminele organisatie. Anderzijds analyseerde het de deelname aan het misdrijf mensensmokkel.

Het hof stelde dat mededaderschap en medeplichtigheid (artikels 66 en 67 Sw.) voor de tenlastelegging met betrekking tot de **criminele organisatie** niet van toepassing waren omdat daarbij een noodzakelijke deelname vereist is. Het hof stelde dat er overeenkomstig artikel 324ter §2 en 3 Sw. moest worden onderzocht of de beklagde wist dat hij bijdroeg aan de activiteiten van de criminele organisatie. Dat bijdragen aan een criminele organisatie kan zowel gaan om het (mede) plegen van een misdrijf of om het leveren van handen en spandiensten. Daarnaast oordeelde het hof dat ondanks het feit dat er in artikel 324ter §2 en 3 Sw. niet letterlijk wordt gesproken over een "**wilscomponent**", men er in de rechtsleer wel vanuit gaat dat een persoon daadwerkelijk moet handelen met kennis van zaken. Zelfzuchtige onwetendheid mag daarbij niet worden beloond. Het gedrag van de beklagde wordt vergeleken met het gedrag van een normale persoon die wordt geconfronteerd met dezelfde feiten in dezelfde omstandigheden.

Het hof oordeelde dat bij de deelneming door hulp of bijstand aan het misdrijf **mensensmokkel** er wel sprake kan zijn van mededaderschap of medeplichtigheid. Dezelfde daad van hulp en bijstand kan in een gegeven geval als daderschap, in een ander geval als medeplichtigheid worden beschouwd. Het criterium dat bepaalt of het gaat om mededaderschap of medeplichtigheid ligt in het antwoord op de vraag of de geboden hulp **noodzakelijk dan wel alleen nuttig was** voor de uitvoering van het misdrijf mensensmokkel. In deze zaak vervolgde het Openbaar Ministerie voornamelijk de verhuurders van de *safehouses* en de taxichauffeurs op basis van artikel 66 Sw. als mededaders. De strafbare deelneming vereist zowel **kennis en opzet (wetens en willens)** als een positieve daad van deelneming. De geleverde hulp moet ook noodzakelijk geweest zijn, het is niet van belang of de hulp groot of klein was.

Het hof beoordeelde de rol en het aandeel van elke beklagde afzonderlijk.

**Ten aanzien van de hoofdbeklaagde** oordeelde het hof dat het vaststond dat hij de leider was van de Belgische cel die in contact stond met de Vietnamese cel en met de coördinatoren in Berlijn en Frankrijk. Hij bood de noodzakelijke hulp in de eindfase van het smokkeltraject. Zo zorgde hij ervoor dat de migranten onderdoken in *safehouses* en bepaalde hij wanneer ze zouden vertrekken naar het VK. Bij aankomst in het VK besliste hij hoe en wanneer er moest worden betaald. Het hof onderzocht welke feiten wel degelijk aan hem konden worden toegeschreven en welke daarvan konden worden bewezen. Hij werd opnieuw schuldig bevonden maar de gevangenisstraf werd beperkt van vijftien tot tien jaar.

Het hof beperkte de incriminatieperiode ten aanzien van een andere beklagde, die door de rechter werd beschouwd als een lid van het middenkader. Zijn straf werd herleid van tien jaar naar vier jaar effectief.

De beklagde uit het tweede dossier werd ook opnieuw veroordeeld, maar met een beperking van de incriminatieperiode en ook van het aantal slachtoffers. Enkel de geldboete werd verminderd. Het hof oordeelde dat vaststond dat hij ook na zijn verhuis naar het VK bleef deel uitmaken van de criminele organisatie en vanuit het buitenland instond voor het beheren van de *safehouses*. Bovendien zorgde hij ervoor dat enkele andere leden naar Berlijn konden vluchten na de feiten van 23 oktober.

571 Gent, 23 februari 2023, 3e k, nr. C/308/2023 en nr. C/309/2023.



**Ten aanzien van de verhuurders van de safehouses** oordeelde het hof dat het niet met zekerheid en boven elke redelijke twijfel vaststond dat zij wisten dat ze als verhuurders door de terbeschikkingstelling van het pand deelnamen aan de voorbereiding en de uitvoering van de activiteiten van de criminele organisatie die zich bezighield met de smokkel van Vietnamezen. Zij werden vrijgesproken.

**Ten aanzien van de taxichauffeurs** oordeelde het hof dat de loutere opdrachten tot het vervoeren van personen op zich niet onmiddellijk en automatisch een crimineel karakter hadden, maar dat de taxichauffeurs als mededaders (artikel 66 Sw.) strafbaar zouden kunnen zijn. Volgens het hof waren vier (van de acht) taxichauffeurs wel degelijk schuldig aan mensensmokkel, al dan niet met verzwarende omstandigheden.

Het hof verduidelijkte welke omstandigheden aantoonde dat zij wel degelijk met kennis en opzet hadden gehandeld. Het feit dat de bestemmingen zich situeerden in de buurt van Calais, in de velden, aan de westkust, het feit dat het om telkens verschillende personen ging (zogenaamde kennissen en familie) en dat het telkens dezelfde opdrachtgevers waren die betaalden en instructies gaven moest minstens argwaan hebben gewekt bij de chauffeurs. Het hof hield rekening met de volgende omstandigheden: de opdrachtgevers waren altijd Aziaten die betaalden en de bestemming aangaven, zonder dat er contact was met de vervoerde passagiers, die zich niet eens verstaanbaar konden maken in een Europese taal – bovendien belden deze ‘opdrachtgevers’ met vele, wisselende nummers naar hen – de plaatsen van bestemming waren geen toeristische noch zakelijke bestemmingen, maar wel locaties die algemeen bekend stonden als vertrekplaatsen voor georganiseerde mensensmokkel naar het Verenigd Koninkrijk, – vanaf het begin was het in ieder geval duidelijk dat ritten voor Aziaten naar Calais goed werden betaald – en er werd door een van de taxichauffeurs bijkomend en voorafgaandelijk onderhandeld over de prijs.

Het feit dat het ging om interessante ritten waarmee ze op korte tijd veel konden verdienen (het beoogde vermogensvoordeel) was van doorslaggevend belang. Volgens het hof toonde de daadwerkelijke uitvoering van zulke taxiriten vanuit het Brusselse naar het buitenland in dit complex van omstandigheden overduidelijk aan **dat zij wetens en willens handelden** en geenszins uit onachtzaamheid.

Daarnaast was er het feit dat ze de ritten op een gegeven moment binnen de beperkte kring van drie chauffeurs probeerden te houden, waardoor er een intense samenwerking ontstond tussen de Aziatische opdrachtgevers en die drie taxichauffeurs. De drie beklagden voerden tijdens een vrij langdurige periode bijzonder veel ritten uit. De zelfzuchtige onwetendheid van de beklagden ten tijde van de feiten was derhalve geenszins geloofwaardig, laat staan aannemelijk. Gelet op al deze vaststellingen was het hof ervan overtuigd dat er tussen de drie beklagden een quasi gestructureerde en georganiseerde vorm van dienstverlening aan vier leden van een criminele organisatie tot stand gekomen was, en dat gedurende een lange periode.

Het hof heeft per rit beoordeeld of de tenlastelegging mensensmokkel bewezen kon worden geacht. Ten aanzien van vier taxichauffeurs achtte het hof het bewezen dat zij op de hoogte waren van de smokkelactiviteiten en dat zij dus schuldig waren als mededaders. De vier taxichauffeurs kregen aanzienlijk lichtere straffen dan in eerste aanleg, namelijk een gevangenisstraf van een jaar of twee jaar, volledig met uitstel (in plaats van drie jaar, vier jaar en zeven jaar effectieve gevangenisstraf) en geldboetes, bijna volledig met uitstel.

Ten aanzien van de drie andere taxichauffeurs die in eerste aanleg waren vrijgesproken bevestigde het hof de vrijspraak. Een taxichauffeur die in eerste aanleg was veroordeeld werd eveneens vrijgesproken. Volgens het hof had deze taxichauffeur na drie taxiriten een vermoeden dat er iets mis was en had hij daarop onmiddellijk de samenwerking stopgezet.

De familieleden die zich burgerlijke partij hadden gesteld kregen schadevergoedingen ten aanzien van de weerhouden veroordeelden tussen 6.500 euro en 13.250 euro. Myria en PAG-ASA kregen opnieuw een schadevergoeding van 5.000 euro.

### Britse vrachtwagenchauffeur betrokken bij smokkel van Vietnamese slachtoffers

In de tweede zaak, die eveneens aan bod kwam in het vorige jaarverslag, boog het **hof van beroep van Gent** zich in een **arrest van 1 juni 2022**<sup>572</sup> over een zaak van mensensmokkel met Vietnamese slachtoffers waarvoor een Britse vrachtwagenchauffeur werd vervolgd.

572 Gent, 1 juni 2022, 8e k.

In eerste aanleg had de **correctionele rechtbank van Brugge** zich in een **vonnis van 13 oktober 2021**<sup>573</sup> uitgesproken over het dossier. Via de FGP West-Vlaanderen was er politionele informatie beschikbaar waaruit bleek dat een organisatie actief was die trailers naar België bracht om er nadien transmigranten mee naar het VK over te brengen via de route Zeebrugge-Purfleet. In een trailer werden tien personen aangetroffen, onder wie acht minderjarigen, die allemaal van Vietnamese origine waren. De beklagde was de chauffeur die ontkende op de hoogte te zijn van de smokkel in de trailer.

De rechtbank achtte de feiten met verzwarende omstandigheden bewezen. De beklagde had al een strafblad. Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van zevenendertig maanden effectief en tot een geldboete van 80.000 euro. Hij tekende beroep aan tegen de beslissing.

Het hof bevestigde de schuld van de beklagde. Het stelde dat het strafonderzoek boven elke redelijke twijfel had aangetoond dat de beklagde tegen betaling van 600 pond wetens en willens had meegewerkt aan het smokkelen van tien Vietnamese transmigranten (onder wie acht kinderen) die hij bewust in de trailer had laten instappen, met de bedoeling hen – verstopt in een lading autobanden – naar het Verenigd Koninkrijk te brengen. Het hof bevestigde de straf van de eerste rechter.

### 3.2. | Iraakse smokkel-organisatie met vrachtwagens

In een **vonnis van 5 oktober 2022** veroordeelde de **correctionele rechtbank van Brugge**<sup>574</sup> zeventien beklagden voor verschillende feiten van mensensmokkel met verzwarende omstandigheden<sup>575</sup> die gepleegd werden in Zeebrugge, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk tussen 2017 en 2021. De organisatie was hiërarchisch gestructureerd en doorlopend actief. De beklagden hadden uiteenlopende nationaliteiten: zes Irakezen, drie Belgen, een Brit en een Nederlander, allemaal van Iraakse afkomst, twee Iraniërs, twee Syriërs en twee personen met een onbekende

nationaliteit (van wie er een in Irak was geboren). Vier beklagden<sup>576</sup> verkeerden in staat van wettelijke herhaling, meestal voor feiten van mensensmokkel met verzwarende omstandigheden. Sommige beklagden waren familie van elkaar.

Vier andere beklagden verschenen niet op het proces en werden bij verstek veroordeeld.<sup>577</sup>

In deze zaak ging het om 36 feiten van mensensmokkel op verschillende data, waarvan er ongeveer tien betrekking hadden op de smokkel van minderjarigen. De meeste migranten werden in schuifzeiltrailers, verborgen ruimtes of koelcontainers vervoerd van Frankrijk naar Zeebrugge, met als eindbestemming het Verenigd Koninkrijk. Er waren minstens 45 niet-geïdentificeerde slachtoffers, onder wie een zwangere vrouw, maar er werden ook meer dan 130 slachtoffers geïdentificeerd (van wie er enkele uit Irak en Koeweit afkomstig waren).

Het onderzoek begon toen in oktober 2019 twintig mensen in illegaal verblijf, onder wie vrouwen en kinderen, werden aangetroffen in een schuifzeiltrailer op het terrein van het havenbedrijf ECS in Zeebrugge nadat ze daar drie dagen hadden verbleven. Van de eerste beklagde was het geweten dat hij betrokken was bij mensen- en kindersmokkel. Hij werd met deze zaak in verband gebracht dankzij informatie uit het Verenigd Koninkrijk. Die informatie maakte het mogelijk om een verband te leggen met een ander smokkeltransport, enkele maanden eerder, van Iraakse migranten die in de haven van Tilbury (voorhaven van Londen) werden gevonden en van Zeebrugge kwamen. De beklagde had vrachtwagenchauffeurs in dienst die op hun smokkelroute voornamelijk de haven van Hull gebruikten. Hij rekende tussen de 9.000 en 11.000 pond per persoon en streek naar verluidt wekelijks zo'n 100.000 pond op voor de smokkel.

Vervolgens werd er een uitgebreid dossier samengesteld om meerdere gevallen van mensensmokkel aan elkaar te linken op basis van de *modus operandi* en de locatie van de feiten: telkens werden personen in onwettig verblijf ontdekt in vrachtwagens, trailers of bestelwagens op het terrein van een havenbedrijf in Zeebrugge. Er werd eveneens een verband gelegd met mensensmokkel per boot van de Franse kust naar het Verenigd Koninkrijk,

573 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 13 oktober 2021, k. B17 (beroep). Zie ook Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, p. 97 en de website van Myria (rechtspraak).

574 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 5 oktober 2022, k. B17 (beroep).

575 De verzwarende omstandigheden van smokkel van minderjarigen, misbruik van een kwetsbare situatie, het in gevaar brengen van het leven van de slachtoffers, gewoonte en criminele organisatie werden weerhouden.

576 Het gaat om de vierde, de vijfde, de zesde en de veertiende beklagde.

577 Het gaat om de eerste, de tweede, de derde en de zeventiende beklagde.

waarbij sommige beklaagden betrokken waren. Andere verdachten werden geïdentificeerd via een telefonieonderzoek.

Het onderzoek werd uitgevoerd aan de hand van telefoongegevens en een retro-zoller-onderzoek van de telefoons van de beklaagden en van de slachtoffers. Daarbij kwam de communicatie (via WhatsApp) tussen de verschillende beklaagden aan het licht. Er werden voorts verhoren en confrontaties tussen de beklaagden en huiszoekingen georganiseerd, evenals een analyse van de notaboekjes, computers en SD-kaarten die werden aangetroffen.

Belgische onderzoekers werkten actief samen met hun Britse collega's via de uitwisseling van politiegegevens, het samenstellen van een rogatoire commissie en de uitvoering van een verzoek om wederzijdse rechtshulp.

De eerste twee beklaagden werden schuldig bevonden aan respectievelijk achttien en negen feiten van mensensmokkel als leiders van de criminele organisatie. Zij maakten gebruik van valse namen in het Verenigd Koninkrijk. Aangezien de tweede verdachte in het VK al voor mensensmokkel veroordeeld was, oordeelde de rechter dat de feiten tegen hem in dit proces getuigden van dezelfde criminele intentie. De beklaagden werden veroordeeld tot effectieve gevangenisstraffen van respectievelijk tien en twee jaar en tot boetes van 272.000 euro en 968.000 euro.

De rechter aanvaardde de toepassing van het beginsel *non bis in idem* voor de tenlasteleggingen tegen de derde beklaagde, die bij vonnis van 25 maart 2019 al was veroordeeld voor de onderhavige feiten van mensensmokkel, met uitzondering van een na het vonnis gepleegd feit van mensensmokkel dat volgens de rechter in hetzelfde criminele opzet kaderde. De derde beklaagde, de vierde beklaagde en de vijftiende beklaagde werden veroordeeld voor deelname aan de besluitvorming binnen de criminele organisatie. Hun straffen varieerden van een jaar tot vijftig maanden gevangenisstraf (sommige met uitstel) en van 8.000 tot 240.000 euro boete (sommige met uitstel).

De andere twaalf beklaagden werden veroordeeld voor deelname aan de voorbereiding en uitvoering van de activiteiten die door de criminele organisatie waren goedgekeurd. De opgelegde straffen voor deze twaalf beklaagden, die geen beslissingsbevoegdheid

hadden, varieerden van zes tot achttien maanden gevangenisstraf (waarvan de meeste met uitstel) en boetes van 8.000 tot 304.000 euro (waarvan de meeste met uitstel).

De rechter oordeelde dat de wens van de negende beklaagde om in de gunst te komen van de derde beklaagde, die beslissingsbevoegdheid had en voor een gunstige overtocht van zijn familie zou zorgen, een indirect voordeel en een winstoogmerk van zijn kant impliceerde.

De straffen voor de achtste beklaagde, de elfde beklaagde, de dertiende beklaagde en de veertiende beklaagde hielden ook een veroordeling wegens witwassen in. Van de mensensmokkelmisdriven in het dossier waren er vijf georganiseerd via het *hawala*-systeem.<sup>578</sup> In het vonnis werden meerdere beklaagden die een vermogensvoordeel hadden bij de mensensmokkel veroordeeld tot de verbeurdverklaring van grote sommen geld.

De zeventiende beklaagde, een Irakees die in eerste aanleg niet was verschenen, tekende verzet aan tegen het vonnis. Hij was, met medewerking van de zevende beklaagde, betrokken bij twee gevallen van mensensmokkel waarbij opblaasboten werden gebruikt. Hij moest ervoor zorgen dat de slachtoffers op de afgesproken plaats aankwamen. De vijfde beklaagde had hem een boot geleverd.

De rechter verwees naar het telefonieonderzoek, waaruit bleek dat er communicatie was tussen de vijfde beklaagde en de andere beklaagden over de mensensmokkel. De beklaagde had gebruikgemaakt van het *hawala*-systeem waarbij de slachtoffers een geldbedrag op zijn naam overmaakten in een wisselkantoor in Irak. Uit Britse politiegegevens bleek dat de beklaagde in 2020 het VK was binnengekomen met een RHIB<sup>579</sup>. Op **14 december 2022** bevestigde de **correctionele rechtbank van Brugge**<sup>580</sup> zijn veroordeling tot een gevangenisstraf van twee jaar en tot een boete van 32.000 euro.

578 Het *hawala*-systeem is een soort parallel banksysteem om geld van het ene land naar het andere over te maken zonder enig spoor van de transactie achter te laten. Het systeem is volledig anoniem.

579 *Rigid hull inflatable boat*.

580 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 14 december 2022, k. B17, nr. 2509 (definitief).

### 3.3. | Indiase smokkel-organisatie

In een **vonnis van 12 oktober 2022** veroordeelde de **correctionele rechtbank van Brugge**<sup>581</sup> twee Indiase verdachten, de voornaamste smokkelaars binnen een criminele organisatie, voor mensensmokkel met verzwarende omstandigheden ten aanzien van een onbepaald aantal personen (minstens 97) onder wie meerdere minderjarige slachtoffers in Zeebrugge.

Het onderzoek begon in april 2018 na een verklaring van een Indiase man die beweerde het slachtoffer te zijn geweest van mensensmokkel. Na een tocht naar Parijs was hij naar Brussel-Zuid, Blankenberge en vervolgens Zeebrugge gereisd via een Indiase smokkelaar die hij identificeerde en wiens naam werd teruggevonden in politiedatabanken. Deze smokkelaar, die tijdens het proces in deze zaak niet werd gedagvaard, was al tijdens eerdere onderzoeken in de regio van Zeebrugge aangetroffen en herkend. In mei 2018 verklaarde een andere persoon, na door de scheepvaartpolitie te zijn onderschept, dat ze in Brussel was benaderd door dezelfde smokkelaar, die ze formeel identificeerde op een foto. Ze was acht tot tien keer met hem van Brussel via Blankenberge naar Zeebrugge gereisd, samen met andere migranten, telkens in een oplegger.

Het onderzoek werd gevoerd door middel van telefoontaps, een telefonieonderzoek, het uitlezen van WhatsApp-gesprekken, een forensisch onderzoek van de telefoons en een onderzoek van de bewakingscamera's in de stations. De rechercheurs deden ook onderzoek bij mensen die vastzaten in het gesloten centrum van Brugge en die contact hadden gehad met de smokkelaar (die niet betrokken was bij dit proces). Uit het onderzoek bleek dat hij banden had met een criminele organisatie, samen met andere betrokken personen, van wie de twee voornaamste smokkelaars op het moment van de gebeurtenissen in India waren. De aanklachten in het vonnis in deze zaak hebben evenwel alleen betrekking op de laatste twee. Tijdens het onderzoek werden er eveneens andere verdachten ondervraagd. Zij verklaarden dat ze tegen betaling onderdak hadden gekregen van andere leden van de organisatie en dat zij diensten hadden verleend zonder zich bewust te zijn van enige link met mensensmokkel. Bij sommigen van hen werden er eveneens huiszoekingen verricht.

Het smokkelnetwerk organiseerde de huisvesting van de slachtoffers en het vervoer per vrachtwagen naar het Verenigd Koninkrijk. Vaak werden ze meerdere dagen aan de kust of in een park achtergelaten. Ze moesten zelf in eten en drinken voorzien, soms voor meerdere nachten. De criminele organisatie maakte daarbij gebruik van bedreigingen. De slachtoffers waren voornamelijk Indiase vrouwen, die vanuit India naar het Verenigd Koninkrijk werden gevoerd. Een van de verdachten<sup>582</sup> ontving via Western Union geld uit het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Duitsland. De activiteiten waren goed georganiseerd: er werd gereisd in kleine groepen; sommige leden hielden een oogje in het zeil voor het geval er politie zou opdagen; er werden duidelijke instructies gegeven; de slachtoffers werden verzorgd en ondergebracht in verschillende *safehouses*. De leden wisten wie door de politie was opgepakt, wie was ontsnapt en wie in het Verenigd Koninkrijk was aangekomen.

De twee beklaagden, die de voornaamste smokkelaars waren binnen de criminele organisatie, hadden rechtstreeks contact met de andere leden en gaven hun instructies. Zij gebruikten talrijke aliassen in hun communicatie met de slachtoffers en andere leden van de criminele organisatie.

De eerste beklaagde betwistte de feiten van mensenhandel in deze zaak niet. Hij vervulde een leidinggevende en controlerende rol binnen de criminele organisatie. De rechter wees erop dat de beklaagde de organisatie niet per se hoefde te hebben opgezet om er het hoofd van te zijn. Hij bevond zich in staat van wettelijke herhaling na verschillende veroordelingen voor soortgelijke feiten.<sup>583</sup> Hij werd gearresteerd in Armenië en in april 2021 overgebracht naar België. Aangezien de beklaagde in juni 2022 al door het hof van beroep in Brussel was veroordeeld voor mensensmokkel, was de rechter van oordeel dat de feiten die hem in dit proces ten laste werden gelegd de manifestatie vormden van eenzelfde opzet, wat een bijkomende veroordeling vereiste.

De tweede beklaagde werd samen met de eerste beklaagde als de voornaamste smokkelaar beschouwd. In 2014 werd hij van België naar India gerepatriëerd en sindsdien heeft hij India niet meer verlaten. In dat verband werd er in september 2018 een verstekvonnis uitgevaardigd en in oktober 2019 werd er een rechtshulpverzoek aan India overgemaakt, dat werd uitgevoerd en in augustus 2021 werd teruggestuurd. Bij de uitvoering van het rechtshulpverzoek werd er

581 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 12 oktober 2022, k. B17, nr. 1961 (beroep).

582 Deze verdachte werd niet aangeklaagd op dit proces.

583 Hij werd op 17 februari 2010 veroordeeld door de rechtbank van eerste aanleg van Brussel en op 27 juli 2011 door de correctionele rechtbank van Dendermonde.

ook melding gemaakt van smokkelactiviteiten in de regio Oekraïne-Polen. Hij bevond zich eveneens in staat van wettelijke herhaling aangezien hij op 29 juni 2017 voor soortgelijke feiten was veroordeeld door de Nederlandstalige correctionele rechtbank van Brussel. Hij verscheen niet op het huidige proces en werd bij verstek veroordeeld.

De beide beklagden werden veroordeeld tot respectievelijk vier en tien jaar gevangenisstraf en tot een boete van 560.000 euro. Ze werden ook uit hun rechten ontzet.

## 3.4. | Bootjes op de Noordzee

### 3.4.1. | *Small boats*

Twee dossiers rond smokkel met *small boats* hebben betrekking op goed georganiseerde Iraakse en Iraanse smokkelbendes.

#### Iraaks/Iraans smokkelnetwerk met een bootje in nood op zee

In de eerste zaak boog de **correctionele rechtbank van Brugge** zich in een **vonnis van 22 juni 2022**<sup>584</sup> over een dossier rond mensensmokkel met bootjes op de Noordzee in het kader van een Iraaks-Koerdisch smokkelnetwerk. Een beklagde met de Iraanse nationaliteit werd vervolgd als dader of mededader van mensensmokkel met verzwarende omstandigheden in oktober 2021. Drie slachtoffers en Payoke stelden zich burgerlijke partij. Drie slachtoffers, die allemaal de Iraanse nationaliteit hadden, kregen het statuut van slachtoffer van mensensmokkel met verzwarende omstandigheden.

In het najaar van 2021 werd er na een noodoproep een vaartuig gelokaliseerd op de Noordzee, waarna er een reddingsoperatie volgde waarbij enkele opvarenden met een helikopter naar het ziekenhuis werden overgevoerd voor dringende verzorging. In totaal waren er vierentwintig personen aan boord en zij bleken meer dan een dag op zee te zijn geweest, afgevoerd van de Noord-Franse kust.

Uit gesprekken met meerdere opvarenden bleek dat zij zich slachtoffers van mensensmokkel voelden. Een van de opvarenden, de beklagde, verklaarde evenwel spontaan zelf betrokken te zijn geweest bij de

praktijken van mensensmokkel. Volgens zijn verhaal werd hij door de smokkelaars op de hoogte gebracht van wie er had betaald in de kampen en begeleidde hij migranten naar de stranden. Volgens hem waren er ongeveer zes smokkelaars actief op de stranden tussen Duinkerke en Calais en verbleef de nummer een van de organisatie in Londen en de nummer twee in Turkije. Omdat er problemen waren in de kampen van de 'jungle', wilde hij zelf vertrekken naar het VK. Ze waren met een twintigtal personen vertrokken en na zo'n dertig minuten had de motor het begeven. Vervolgens hadden ze twee dagen rondgedobberd op zee zonder eten en drinken. Ter hoogte van het windmolenpark hadden zij opnieuw bereik, zodat ze een noodoproep konden doen.

Toen de man hoorde dat hij zelf als verdachte werd beschouwd voor medewerking aan mensensmokkel trok hij zijn verklaringen opnieuw in. Hij werd gearresteerd en vervolgd voor mensensmokkel. Tijdens het onderzoek werden er meerdere gsm's bij hem aangetroffen, naast cash geld.

Ook de drie slachtoffers werden bevroegd, er werd een retro uitgevoerd op een telefoonnummer, het buitenland werd bevroegd en de zestien aangetroffen gsm's werden uitgelezen. Uit de verklaringen van de slachtoffers bleek dat er een zestal smokkelaars actief waren op de stranden en dat ze geweld en pepperspray gebruikten tegen de gesmokkelde personen. De beklagde werd door minstens een slachtoffer herkend als diegene die aan het roer van de boot stond. In het buitenland was hij gekend voor verschillende criminele feiten. Hij was er zelfs veroordeeld tot een gevangenisstraf van dertien jaar wegens gewapende overvallen. Uit het telefonieonderzoek bleek dat de beklagde vaak communiceerde over welke personen betaald hadden en mee op de bootjes mochten, over de betaling aan de "bureaus" in Londen en Turkije, over de asielpcedure in het VK, het boeken van hotels in de regio van Calais, ...

Volgens de rechtbank moest de beklagde als een mensensmokkelaar worden beschouwd. Het winstoogmerk is een van de constitutieve bestanddelen van het misdrijf mensensmokkel, niet het effectieve realiseren ervan. Voor de schuldigverklaring aan mededaderschap is vereist dat de beklagde wist dat hij door zijn handeling bijdroeg tot de smokkel, zonder dat het moet vaststaan dat hij een direct of indirect vermogensvoordeel heeft beoogd of heeft verkregen. Een voordeel kan ook bestaan uit bijvoorbeeld een gratis eigen overtocht of een eigen overtocht tegen verminderde prijs.

<sup>584</sup> Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 22 juni 2022, k. B17, nr. 1532 (beroep).



De beklagde had het leven van de gesmokkelde personen in gevaar gebracht. Zij hadden twee volle nachten op een woelige zee doorgebracht in een totaal ongeschikt bootje met een kapotte buitenmotor dat bovendien water maakte. Er was geen enkele vorm van navigatie of signalisatie. De reddingsvesten waren compleet ontoereikend. Het was perfect plausibel dat de tocht fataal had kunnen aflopen, aangezien de Noordzee een van de drukst bevaren zeeroutes ter wereld is. De slachtoffers hadden geen andere keuze omwille van hun preciaire situatie.

De enige elementen die nog enigszins in het voordeel van de beklagde pleitten waren het feit dat hij bereid was om namen te noemen van de (overige) smokkelaars en dat hij zichzelf evenzeer blootstelde aan levensgevaarlijke omstandigheden door mee de oversteek te maken.

Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes jaar en tot een geldboete van 184.000 euro. Twee slachtoffers kregen een schadevergoeding van 500 euro voor de materiële schade en 2.500 euro voor de morele schade. Een slachtoffer kreeg een morele en materiële schadevergoeding van 2.001 euro. Payoke kreeg een schadevergoeding van 2.500 euro.

De beklagde tekende beroep aan tegen het vonnis en het **hof van beroep van Gent** boog zich over de zaak in een **arrest van 15 februari 2023**.<sup>585</sup> Het hof bevestigde in grote lijnen het vonnis. Het hof meende dat het feit dat de beklagde als mededader van het misdrijf mensensmokkel vervolgd werd niet betekende dat alle door hem gestelde deelnemingsgedragingen alle constitutieve bestanddelen van het hoofdfeit moesten bevatten. Het is noodzakelijk maar voldoende dat de dader van de deelnemingshandeling bijdraagt aan het misdrijf op een van de manieren uit de artikels 66 en 67 van het Strafwetboek en dat er een deelnemingsopzet is, namelijk dat hij wetens en willens heeft meegewerkt aan het organiseren van de mensensmokkel. Het volstaat dat hij kennis heeft van een misdrijf. Hij hoeft evenwel niet van alle uitvoeringsmodaliteiten op de hoogte te zijn. Op basis van het onderzoek stond vast dat hij cruciale hulp verleende aan het organiseren van de smokkel en dat hij minstens had bijgedragen aan het vermogensvoordeel. Het was duidelijk dat de beklagde een uitvoerende rol had binnen de criminele organisatie van de smokkelaars, gesitueerd in het lagere middenkader.

Het hof veroordeelde hem tot vijf jaar gevangenisstraf en bevestigde voor het overige het vonnis.

### Bootjes met Vietnamese slachtoffers en Iraakse smokkelorganisatie

Het **hof van beroep van Gent** boog zich in een **arrest van 18 januari 2023**<sup>586</sup> over een dossier inzake mensensmokkel met bootjes op de Noordzee. De **correctionele rechtbank van Brugge** had zich in een **vonnis van 9 februari 2022**<sup>587</sup>, dat in het vorige jaarverslag geanalyseerd werd, al uitgesproken daarover.

Een beklagde met de Iraakse nationaliteit werd vervolgd. In mei 2021 werden er 43 personen (voornamelijk Vietnamezen en vijf personen van Koerdische origine) geïntercepteerd aan boord van een RHIB op de Noordzee. Volgens de verklaringen van enkele transmigranten was de persoon aan het roer van de boot diegene die met zijn gsm de nooddiensten verwittigde.

Enkele dagen later trof een patrouille een bestelwagen met een Franse nummerplaat aan in Koksijde die geparkeerd stond met open deuren. De patrouille stelde vast dat meerdere personen de duinen invluchtten en men vermoedde dat er sprake was van smokkel per boot.

Een van de personen, de beklagde, had de autosleutel bij van de wagen met de Franse nummerplaat. Uit onderzoek bleek die meermaals via ANPR<sup>588</sup> gecapteerd te zijn in België. In de wagen werd er heroïne gevonden. De beklagde en verschillende personen uit zijn entourage werden gearresteerd en hun gsm-toestellen werden uitgelezen. Meerdere transmigranten werden verhoord en wezen de beklagde als een van de smokkelaars aan. Er gebeurden zoekingen van voertuigen, in de duinen, sporenonderzoek van de RHIB's en toebehoren maar ook van de voertuigen. De gsm-toestellen van de transmigranten werden uitgelezen.

In eerste aanleg werd de beklagde veroordeeld tot een gevangenisstraf van zeven jaar en tot een geldboete van 640.000 euro. Payoke stelde zich burgerlijke partij en kreeg een schadevergoeding van 5.500 euro.

Het **hof van beroep** oordeelde dat de feiten bewezen bleven. Uit het strafdossier (en vooral op basis van de informatie uit verschillende chatgroepen en geluidsfragmenten) bleek dat de beklagde niet aan het hoofd van de smokkelorganisatie stond maar dat hij

<sup>585</sup> Gent, 15 februari 2023, 8e k.

<sup>586</sup> Gent, 18 januari 2023, 8e k.

<sup>587</sup> Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 9 februari 2022, k. B17 (beroep), zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, pp. 96-97 en de [website van Myria \(rechtspraak\)](#).

<sup>588</sup> *Automatic Number Plate Recognition*.

ongetwijfeld een uitvoerder was en minstens behoorde tot het middenkader. Hij had internationale contacten waarbij hij rechtstreeks instructies gaf aan migranten, instructies gaf aan andere smokkelaars en betalingen regelde via het *hawala*-systeem, prijzen afsprak en locaties doorgaf waar de migranten konden worden afgezet. Migranten werden doorgaans omschreven als "koeien" of "ladingen". Uit verklaringen van de slachtoffers bleek dat de beklaagde zich bezighield met het uitstippelen van de routes en het klaarmaken van de boten. Onder de aangetroffen migranten bevonden er zich zes kinderen. Het ging voornamelijk om Vietnamese migranten. De transmigrant betaalden tussen 1.700 en 2.000 euro.

Het hof weerhield voorts de verzwarende omstandigheid dat het leven van slachtoffers in gevaar was gebracht. Het hof bevestigde de strafmaat van het vonnis. De schadevergoeding voor Payoke werd eveneens bevestigd.

### 3.4.2. | Logistieke hulp bij smokkel op de Noordzee

#### Smokkelorganisaties die linken hadden met Duitsland

Meerdere beslissingen hebben betrekking op smokkelnetwerken die actief zijn in verschillende landen, waaronder Duitsland.

In de **eerste zaak** deed de **correctionele rechtbank van Brugge** uitspraak over het verzet tegen een vonnis van **23 juni 2021**, dat in het vorige jaarverslag aan bod kwam.<sup>589</sup>

In deze zaak stonden vijf beklaagden met de Iraanse of een onbekende nationaliteit terecht. Meerderen onder hen woonden in Duitsland. Twee van hen verschenen niet op hun proces.

In mei 2020 werd bij twee beklaagden door de afdeling mensenhandel en mensensmokkel van de federale gerechtelijke politie materiaal bestemd voor mensensmokkel gevonden in hun auto. Uit informatie van de Duitse politie bleek dat ook andere beklaagden waren aangetroffen met dergelijk materiaal in hun auto. Een van de boten van de beklaagden was al eerder onderschept door de Britse kustwacht. De Duitse politie meldde dat meerdere buitenboordmotoren in een

bepaalde sportwinkel waren aangekocht. In een andere winkel waren meerdere boten aan dezelfde persoon verkocht. Op de mobiele telefoons van de beklaagden vond de politie foto's van boten en zwemvesten. Een van de beklaagden kocht al lange tijd boten en motoren en organiseerde smokkelactiviteiten, ook samen met Vietnamezen. Uit het onderzoek bleek dat hij tussen augustus en september 2020 voor 10.000 euro aan boten had gekocht in een winkel.

De beklaagden werkten samen met iemand in Calais die slachtoffers ronselde om hen tegen betaling in rubberboten het Verenigd Koninkrijk binnen te smokkelen. De boten verkeerden niet in voldoende goede staat voor een volledige oversteek. De rechtbank beoordeelde de feiten in het licht van het onderzoek met de ANPR-camera, de retro-zoller-resultaten, het uitlezen van de in beslag genomen mobiele telefoons, inclusief WhatsApp-gesprekken, de foto's van rubberboten en buitenboordmotoren en van Google Maps op hun telefoons, het feit dat sommige beklaagden waren betrapt in een auto met smokkelmateriaal, en de ongeloofwaardige en tegenstrijdige verklaringen van de beklaagden.

De rechtbank oordeelde dat de feiten vaststonden en dat de beklaagden duidelijk deel uitmaakten van een criminele organisatie. Ze kregen gevangenisstraffen van zes tot twaalf jaar en boetes van 96.000 tot 240.000 euro.

De derde beklaagde, die naar Iran was teruggekeerd, werd bij verstek veroordeeld tot twaalf jaar gevangenisstraf en tot een boete van 240.000 euro. Hij tekende verzet aan tegen het vonnis. Tijdens een verhoor verklaarde hij dat hij een vluchteling en een slachtoffer was en dat hij voor een opdrachtgever had gewerkt om gratis de oversteek naar Engeland te kunnen maken. In een **verzetsvonnis van 14 december 2022** oordeelde de **correctionele rechtbank van Brugge**<sup>590</sup> dat de beklaagde het hoofd was van de supranationale criminele organisatie, aangezien hij instond voor de contacten met de bootbestuurders, het doorgeven van locaties, het begeleiden van slachtoffers naar de stranden, het controleren van de betalingen en het werven van handlangers om voor hem te werken. Uit de analyse van de WhatsApp-gesprekken bleek dat de eerdere beklaagden onder zijn gezag stonden en dat hij de echte beslissingsbevoegdheid had.

<sup>589</sup> Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 23 juni 2021, k. B17 (verzet en beroep). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2022, Gebonden door schuld*, pp. 104-105 en de [website van Myria \(rechtspraak\)](#).

<sup>590</sup> Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 14 december 2022, k. B17, nr. 2508 (beroep).

De rechter hield rekening met het feit dat er bij de mensensmokkel eveneens minderjarige slachtoffers betrokken waren. De incriminatieperiode werd herzien op grond van zijn terugkeer naar Iran vanaf juni 2020. Uiteindelijk veroordeelde de rechtbank hem tot negen jaar gevangenisstraf en tot een boete van 80.000 euro voor mensensmokkel met verzwarende omstandigheden, in het bijzonder ten aanzien van minderjarigen. Daarnaast sprak de rechtbank een ontzetting uit de rechten uit.

Er werd uiteindelijk beroep aangetekend tegen het eerste **vonnis van 23 juni 2021**. Bij de beroepsprocedure waren nog maar drie beklaagden van de oorspronkelijke vijf betrokken, twee met de Iraanse en een met de Duitse nationaliteit.

Het **hof van beroep van Gent** oordeelde in een **arrest van 9 maart 2022**<sup>591</sup> dat uit het strafdossier bleek dat de drie beklaagden opereerden binnen een internationaal vertakte criminele organisatie waarbinnen iedereen een specifieke taak had bij het organiseren van de mensensmokkel. De leden van de organisatie hadden voortdurend onderling contact met elkaar, wisselden locaties uit waar controles van de politie konden worden ontweken, kochten materiaal aan (motoren, zwemvesten en brandstof) en brachten dat naar Noord-Frankrijk, van waaruit de oversteek naar het Verenigd Koninkrijk werd geregeld. De drie beklaagden hadden allemaal een bepaalde taak. Daarenboven had de organisatie een supranationaal karakter (aankoop van boten onder meer in Duitsland, afspraken in België en het vervoer van het materiaal naar Noord-Frankrijk) en beschikten de leden over het nodige geld om de boten aan te kopen (een rubberboot met bodem kost tussen 2.000 en 5.000 euro en een buitenboordmotor al gauw 2.000 à 4.000 euro).

Het hof beoordeelde de rol van elke beklaagde en veroordeelde de beklaagden tot gevangenisstraffen tussen vier jaar en negen jaar en tot geldboetes van 40.000 euro en 80.000 euro.

Twee andere zaken, eveneens met betrekking tot het transport van logistiek materiaal, werden op **22 juni 2022** behandeld door de **correctionele rechtbank van Brugge**. In deze beide zaken werden de feiten gepleegd in De Panne, in Frankrijk en in Duitsland.

In de **eerste zaak** veroordeelde de **correctionele rechtbank van Brugge**<sup>592</sup> drie in Duitsland verblijvende Iraakse beklaagden voor feiten van mensensmokkel

met verzwarende omstandigheden die in 2021 waren gepleegd.

Het onderzoek begon in april 2021 toen de politie in De Panne nautisch materiaal aantrof in een auto met een Duitse nummerplaat: een rubberboot bestaande uit verschillende stukken rubber die met plakband en lijm aan elkaar waren vastgemaakt. Het motormodel was meer dan dertig jaar oud.

Tijdens het onderzoek werden de beklaagden ondervraagd en met elkaar geconfronteerd. Ook hun telefoons werden in detail onderzocht (inclusief WhatsApp-gesprekken en Facebook-accounts), net als hun nummerplaten, via ANPR. De laatste twee beklaagden werden in Duitsland gearresteerd en uitgeleverd.

De rechter hield rekening met het gevaar van het oversteken van de Noordzee naar het Verenigd Koninkrijk met kleine boten en totaal ongeschikt materiaal.

De eerste beklaagde had een uitvoerende rol en stond laag in de hiërarchie van de criminele organisatie. Uit het onderzoek bleek dat hij de tweede beklaagde liet weten dat hij wou meewerken aan de mensensmokkel, nadat hij door deze beklaagde was benaderd. Op verzoek van deze laatste had hij een opblaasbare rubberboot geleverd.

De tweede beklaagde, met de Iraakse en Duitse nationaliteit, organiseerde de overbrenging van nautisch materiaal van Duitsland naar Frankrijk en rekruteerde zijn handlangers uit een Jezidi-gemeenschap. Zijn telefoon was gekoppeld aan een valse identiteit.

De derde beklaagde behoorde ook tot de leiding van de criminele organisatie. Zijn vingerafdruk werd gevonden op een deur van de auto van de eerste beklaagde. Toch ontkende hij in de auto te hebben gezeten, wat de rechter niet geloofwaardig vond. Ondanks het ontbreken van een substantieel en regelmatig inkomen, bleek uit het onderzoek dat hij er een riant levensstijl op nahield (luxearauto's, foto's van vakanties en bundels bankbiljetten, geldbedragen op zijn telefoon, ...).

De opgelegde straffen varieerden van zeventig maanden tot vijf jaar gevangenisstraf (volledig of gedeeltelijk met uitstel, afhankelijk van de beklaagde) en van 12.000 tot 36.000 euro boete (sommige met uitstel). Er werd ook een ontzetting uit de rechten tegen hen uitgesproken.

591 Gent, 9 maart 2022, 8e k.

592 Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 22 juni 2022, k. B17, nr. 1530 (definitief).

**De tweede zaak**<sup>593</sup> betrof drie beklagden en werd opgestart in oktober 2021, toen de politie 's nachts twee voertuigen controleerde op een oprit van de E40 in De Panne. De eerste auto volgde de tweede, die nautisch materiaal vervoerde. In de auto's, die ingeschreven waren in Frankrijk en in Duitsland, zaten de drie beklagden en een vierde persoon<sup>594</sup>. Een van de auto's was eerder al geobserveerd bij het laden en lossen van migranten en materiaal aan de Franse kust.

De twee in beslag genomen voertuigen werden doorzocht en er werden vingerafdrukken genomen en een ANPR-analyse uitgevoerd. Daarnaast gebeurde er een onderzoek van de telefoons die in de voertuigen van de verdachten werden aangetroffen.

De eerste beklagde, een Iraniër, verscheen niet op het proces. Hij had beweerd minderjarig te zijn, maar dat werd ontkracht door een botscan, waaruit bleek dat hij 26 of 27 jaar oud was met een foutenmarge van twee à drie jaar. Volgens de beklagde zouden de personen in de andere auto hem helpen om de overtocht naar het Verenigd Koninkrijk te maken voor een bedrag van 5.000 euro. Omdat hij dat niet kon betalen, zei de beklagde dat hij ermee had ingestemd om in ruil voor een gratis overtocht de auto te besturen om de motoren naar Frankrijk te brengen en het nautische materiaal te vervoeren. Ze hadden hem een telefoon gegeven en hij werd in de gaten gehouden door de andere auto.

De tweede beklagde, een Irakees, zat in de eerste auto die werd tegengehouden. Hij vervulde een belangrijkere rol binnen de organisatie.

Van de derde beklagde, ook een Irakees, waren in verschillende landen vingerafdrukken genomen, al gebruikte hij verschillende namen. Hij opereerde dag en nacht als tweede in rang binnen de criminele organisatie voor de smokkel van migranten naar het Verenigd Koninkrijk met behulp van Turkse rubberboten die overladen waren en bekend stonden om hun slechte kwaliteit. Hij vervulde niet alleen een logistieke functie, maar controleerde eveneens de betalingen van de slachtoffers via het *hawala*-systeem en gaf opdrachten aan zijn handlangers. Hij ging naar Duitsland om motoren en boten op te halen en klaar te maken op het strand. Hij stond in contact met andere smokkelaars en in het bijzonder met het hoofd van de organisatie, dat zich in het Verenigd Koninkrijk bevond.

De opgelegde straffen varieerden van dertig maanden gevangenis (in sommige gevallen met uitstel) tot zes jaar gevangenis en tussen 20.000 en 32.000 euro boete (gedeeltelijk met uitstel in het geval van de eerste beklagde). Elke beklagde werd ook uit de rechten ontzet.

### 3.5. | Fraude met humanitaire visa

Het **hof van beroep van Antwerpen** boog zich in een **arrest van 30 juni 2022**<sup>595</sup> over een zaak rond fraude met humanitaire visa. In eerste aanleg had de **correctionele rechtbank van Antwerpen** daarover een uitspraak gedaan in een **vonnis van 12 januari 2021**, dat besproken werd in een vorig jaarverslag.<sup>596</sup>

De feiten vonden plaats tussen 2017 en 2019. In deze zaak werden er tien beklagden (onder wie de hoofdbeklaagde, zijn zoon en zijn echtgenote) vervolgd om op verschillende manieren actief betrokken te zijn geweest bij mensensmokkel met verzwarende omstandigheden. De hoofdbeklaagde werd eveneens vervolgd als hoofd van een criminele organisatie en andere beklagden als leden van deze organisatie. Meerdere personen onder hen, onder wie de hoofdbeklaagde, werden voorts beschuldigd van passieve corruptie, twee beklagden eveneens van poging tot afpersing.

De beklagden zouden onderdanen van derde landen tegen betaling van bedragen gaande van 2.500 tot 7.500 euro hebben geholpen bij het verkrijgen van humanitaire visa voor een beperkte periode van een jaar en uitsluitend bestemd voor een asielaanvraag in België. Dit ondanks het feit dat deze personen zich – in strijd met de visumvoorwaarden – in het buitenland hadden gevestigd, een voornemen waarvan de beklagden op de hoogte waren, en/of geen asiel hadden aangevraagd, aangezien de geldigheidsduur van het visum inmiddels was verstreken.

De hoofdbeklaagde zou misbruik hebben gemaakt van het gezag of de faciliteiten die hem door de toenmalige staatssecretaris voor Asiel en Migratie waren verleend. Als vertegenwoordiger van de Assyrische kerk in Mechelen was hij verantwoordelijk voor het opstellen

<sup>593</sup> Corr. West-Vlaanderen, afdeling Brugge, 22 juni 2022, k. B17, nr. 1531 (beroep).

<sup>594</sup> Die is kort na de interceptie 's nachts overleden, in een politiecel.

<sup>595</sup> Antwerpen, 30 juni 2022, k. C6 (beroep in Cassatie verworpen).

<sup>596</sup> Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 12 januari 2021, k. AC10 (beroep). Zie Myria, *Jaarverslag Mensenhandel en mensensmokkel 2021, Zichtbaar onzichtbaar*, p. 86 e.v. en de [website van Myria \(rechtspraak\)](#).

van lijsten met Syrische kandidaten voor een dergelijk visum in het kader van een reddingsoperatie en voor het overmaken van deze lijsten aan het kabinet van de staatssecretaris.

De humanitaire visa werden, na een onderzoek door de Dienst Vreemdelingenzaken, het OCAD en de Staatsveiligheid en na goedkeuring door de staatssecretaris, door de Belgische ambassade in Beiroet afgegeven aan de Syrische vluchtelingen die op de door de hoofdbeklaagde opgestelde lijsten stonden vermeld. Zodra ze in België aankwamen, moesten de begunstigden van het humanitaire visum de 'gewone' procedure volgen, door een asielaanvraag in te dienen bij het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS).

De beklaagden betwistten de tenlastelegging mensensmokkel omdat er "geen wettelijke verplichting bestaat om asiel aan te vragen" en dat "het feit dat sommige mensen geen asiel hebben aangevraagd in het kader van de asielpcedure in België dus niet in strijd is met de Belgische wet".

De rechtbank volgde deze redenering niet. Het afgegeven humanitaire visum was immers alleen bedoeld om een asielaanvraag in België (en dus niet in een andere Europese lidstaat) in te dienen. Uit verschillende documenten in het dossier (verklaringen, het telefonieonderzoek) bleek dat de hoofdbeklaagde op de hoogte was van deze voorwaarde. Het Openbaar Ministerie verweet de beklaagde dan ook dat hij goed genoeg wist dat sommige kandidaten niet van plan waren om in België te blijven of er asiel aan te vragen, maar dat ze onmiddellijk naar een andere Europese lidstaat zouden trekken. Juist daarom vroeg de beklaagde (nog) hogere bedragen (ongeveer 7.500 euro) dan wat werd gevraagd aan mensen van wie hij wist dat ze in België zouden blijven.

De beklaagde had – na te zijn geconfronteerd met een aantal afgeluisterde gesprekken of geluidsopnamen – herhaaldelijk verklaard dat hij een "sanctieregeling" wilde invoeren of had ingevoerd om ervoor te zorgen dat de kandidaten effectief in België zouden blijven.

De rechter erkende dat het niet aan de beklaagde was om voor elke begunstigde van een humanitair visum na aankomst in België na te gaan of de persoon asiel had aangevraagd of hier verbleef. De rechtbank bleek wel van oordeel dat er sprake was van mensensmokkel: de beklaagde had het – in strijd met de wet – mogelijk gemaakt dat personen de Europese Unie binnenkwamen met een humanitair visum dat alleen voor het Belgische

grondgebied was afgegeven, zonder dat deze personen ooit de bedoeling hadden om er te verblijven en/of asiel aan te vragen en zich onmiddellijk naar een andere lidstaat van de Unie zouden hebben begeven, om er te verblijven of om er asiel aan te vragen.

Volgens de rechtbank was er wel degelijk sprake van een criminele organisatie. Er was een taakverdeling tussen de eerste twee beklaagden (vader en zoon) en anderen, via tussenpersonen die de kandidaten voordroegen en soms ook in de winst deelden. De slachtoffers die hun belofte tot betaling niet nakwamen werden bedreigd.

De rechtbank veroordeelde de hoofdbeklaagden voor nagenoeg alle tenlasteleggingen. De tweede beklaagde, de zoon van de hoofdbeklaagde, hielp bij het opstellen van de lijsten en nam contact op met een reeks slachtoffers of hun familieleden. Bij de andere beklaagden ging het om de echtgenote van de hoofdbeklaagde (die een kluis huurde waarin een deel van de criminele opbrengst was verborgen) en tussenpersonen.

De hoofdbeklaagde werd veroordeeld tot acht jaar gevangenisstraf en tot een boete van 696.000 euro, naast een ontzetting uit de burgerlijke en politieke rechten. Een bedrag van 450.000 euro werd verbeurdverklaard. De andere beklaagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van een tot vier jaar (en tot boetes van 8.000 tot 296.000 euro, waarvan sommige deels met uitstel).

De burgerlijke partijen (waaronder de Belgische staat en Myria) ontvingen een schadevergoeding.

Tegen deze beslissing werd beroep aangetekend door vijf van de tien beklaagden.

Het **hof van beroep** stelde dat aangezien de humanitaire visa werden afgeleverd onder de voorwaarde dat de betrokkenen asiel zouden aanvragen in België het cruciaal was bij de beoordeling van de schuld inzake de tenlastelegging mensensmokkel of de beklaagden **voorafgaande kennis hadden van de intenties van de kandidaat-vluchtelingen**. De hoofdbeklaagde werd ervan verdacht grote geldsommen te hebben gevraagd aan kandidaten voor een humanitair visum en nog hogere bedragen indien zij van plan waren om meteen door te reizen naar het buitenland en zich niet aan te bieden bij de Belgische overheid. Ten aanzien van meerdere personen kon deze voorkennis volgens het hof niet voldoende worden aangetoond. De beklaagde werd ten aanzien van deze personen dan ook vrijgesproken voor



de tenlastelegging mensensmokkel. Als de voorkennis wel aangetoond werd, bleef de tenlastelegging bewezen.

Daarnaast werden bepaalde beklaagden, onder wie de hoofdbeklaagde, schuldig bevonden aan passieve corruptie ten aanzien van meerdere personen. Zo werd hij ten aanzien van de personen bij wie de mensensmokkel bewezen was schuldig geacht aan passieve corruptie aangezien de omkoping, in het kader van de uitoefening van een openbaar ambt, gebeurde met het oog op het plegen van een misdrijf (artikel 247, §3 Sw.). Ten aanzien van de andere personen bij wie de mensensmokkel niet bewezen was, werd hij schuldig bevonden aan omkoping met als doel het stellen van een rechtmatige handeling (artikel 247, §1 Sw.). Zijn zoon werd als mededader schuldig bevonden aan passieve corruptie, zijn echtgenote aan mensensmokkel en passieve corruptie.

Volgens het hof stond het vast dat de hoofdbeklaagde als leidend persoon een organisatie uitbouwde waarbij zijn link met een overheidsproject, namelijk de reddingsoperatie van Syrische christenen via humanitaire visa, door hem werd aangewend voor mensensmokkel en/of passieve corruptie met als doel om een zo groot mogelijk vermogensvoordeel te realiseren. Daarvoor maakte hij op structurele wijze gebruik van tussenpersonen, van zijn zoon en van zijn partner. De zoon en de partner waren schuldig aan de deelname in de besluitvorming van de criminele organisatie. De andere beklaagden aan het deel uitmaken van een criminele organisatie.

Daarnaast stond het voor het hof ook vast dat de hoofdbeklaagde en zijn zoon schuldig waren aan poging tot afpersing doordat zij met een dreigement, namelijk dat de verblijfsdocumenten van bepaalde personen die zich in een precare verblijfssituatie bevonden zouden worden afgenomen, grote sommen geld probeerden af te persen.

De hoofdbeklaagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijf jaar en tot een geldboete van 48.000 euro. De andere beklaagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van twee jaar en tot geldboetes tussen 32.000 euro en 296.000 euro, voor een deel met uitstel. Het hof veroordeelde de tiende beklaagde tot een gevangenisstraf met volledig uitstel, omwille van haar rol als klokkenluider in het dossier.

Grote sommen werden verbeurdverklaard. De burgerlijke partijen kregen een schadevergoeding.

Er werd een **cassatieberoep** ingediend door de hoofdbeklaagde, zijn zoon en zijn partner maar dat werd afgewezen in een **arrest van 6 december 2022**.<sup>597</sup>

### 3.6. | Surinaamse smokkel door een reisbureau via verschillende verblijfsformules

De **correctionele rechtbank van Antwerpen** sprak zich in een **vonnis van 28 juni 2022**<sup>598</sup> uit over een dossier inzake mensensmokkel van Surinaamse onderdanen. In het dossier werden negen beklaagden vervolgd, die allemaal de Surinaamse of de Nederlandse nationaliteit hadden. Een van de beklaagden was een vennootschap, een reisbureau. De drie hoofdbeklaagden waren broers. Ze werden vervolgd voor mensensmokkel met verzwarende omstandigheden en mensenhandel met het oog op economische uitbuiting ten aanzien van één persoon. Daarnaast werden ze onder meer vervolgd voor het deel uitmaken of leiding hebben van een criminele organisatie, verkrachting, oplichting en bedreigingen.

Het dossier ging over een reisbureau met filialen in België, Nederland en Suriname dat als draaischijf werd gebruikt om personen te smokkelen, zowel minderjarigen als meerderjarigen, die overwegend van Surinaamse origine waren.

Het dossier werd opgestart door de FGP Antwerpen naar aanleiding van een aantal meldingen van de Dienst Vreemdelingenzaken en vaststellingen van de lokale politiediensten.

De organisatie probeerde telkens een inschrijving in België te bekomen voor de gesmokkelde personen. Naargelang van de situatie en/of de voorkeur van het slachtoffer kon er worden gekozen voor verschillende formules, tegen betaling. De gesmokkelde personen zouden daarvoor tussen de 10.000 euro en 20.000 euro hebben betaald.

- (i) Een formule met een asielaanvraag – vaak gebruikt als manier om tijdens de “voorlopig legale toestand” andere stappen te ondernemen.
- (ii) Een formule van gezinshereniging met een reëel familielid – het in Nederland wonende familielid werd in België ingeschreven en ter staving van de solvabiliteit regelde de criminele organisatie

<sup>597</sup> Cass., 6 december 2022, nr. P22.1026.N.

<sup>598</sup> Corr. Antwerpen, afdeling Antwerpen, 28 juni 2022, k. AC10 (beroep).

een vals arbeidscontract voor dat Nederlandse familielid. De criminele organisatie voorzag in inschrijvings- en verblijfsadressen en valse stukken om bijvoorbeeld een relatie aan te tonen. De verblijfsadressen werden gebruikt tot er problemen waren met de verhuurder of de wijkagent.

- (iii) Een formule van gezinshereniging met een partner of via wettelijke samenwoning of feitelijk partnerschap, waarbij door de organisatie een fictieve partner werd gezocht: in dat geval kwam er een voor het slachtoffer onbekende persoon op de proppen en voorzag de organisatie in valse stukken om de relatie te bewijzen.
- (iv) Een formule rond arbeid: de organisatie stelde valse arbeidsovereenkomsten met het reisbureau op.

De organisatie bood ook een "all-in"-formule waarbij de slachtoffers werden bijgestaan voor het verkrijgen van een reisvisum, vliegtuigticket, gemeubeld verblijfsadres, inschrijvingsadres, praktische en administratieve begeleiding in het hele proces en juridische begeleiding door advocaten.

De leden van de criminele organisatie hadden allemaal verschillende taken en een verschillende rol, gaande van rechtstreekse contacten en besprekingen met de slachtoffers, over het in ontvangst nemen van de gelden en het storten op de rekening van het reisbureau, het zoeken, bezichtigen en huren van geschikte panden, het samenstellen van de dossiers, inclusief communicatie en foto's, de voorbereiding op de interviews bij DVZ en het vervoer naar Brussel, het opstellen en ondertekenen van valse arbeidsovereenkomsten ter staving van de solvabiliteit tot het ter beschikking stellen van voertuigen.

De rechtbank meende dat het was aangetoond dat alle beklaagden wetens en willens deelnamen en/of bijdroegen aan smokkelactiviteiten en het geen sporadische contacten of een toevallige samenwerking betrof. Hun handelingen bij de begeleiding van de slachtoffers gebeurden niet uit menslievendheid, aangezien er grof geld moest worden betaald. Tot slot wees de rechtbank erop dat – zelfs indien bepaalde beklaagden zelf geen vermogensvoordeel realiseerden – de leiders alleszins geld verdienden door de deelname van de medebeklaagden aan de smokkelactiviteiten.

De beklaagden werden schuldig bevonden aan mensensmokkel. De hoofdbeklaagde werd eveneens veroordeeld voor mensenhandel met het oog op economische uitbuiting ten aanzien van

een slachtoffer. De rechtbank oordeelde dat de tewerkstellingsvoorwaarden wezen op economische uitbuiting, zoals de omstandigheden dat zij in het zwart werkte, illegaal in het land verbleef, geen enkele sociale bescherming genoot noch een regulier loon ontving in verhouding tot de geleverde prestaties, maar alleen een minimale en variabele vergoeding kreeg. De toestemming van de betrokkene bij de uitbuiting was daarbij niet relevant. Ook de verkrachting van het slachtoffer werd door de rechtbank bewezen geacht.

Een andere beklaagde werd eveneens veroordeeld voor verkrachting van een ander slachtoffer dat ook een slachtoffer van de mensensmokkel was.

De drie hoofdbeklaagden kregen gevangenisstraffen tussen vier jaar en acht jaar en geldboetes van 448.000 euro, voor een deel met uitstel. De andere beklaagden kregen gevangenisstraffen tussen twee jaar en vier jaar en geldboetes tussen 440.000 euro en 448.000 euro, voor een deel met uitstel. De vennootschap kreeg een geldboete van 1.920.000 euro. De rechtbank sprak ook de ontbinding van de vennootschap uit aangezien zij opzettelijk was opgericht om strafbare werkzaamheden te verrichten. De vennootschap was intussen failliet. Er werd een verbeurdverklaring van een vermogensvoordeel ten belope van 115.000 euro uitgesproken.